JAMHURI YA KENYA

WIZARA YA ELIMU

MTAALAWA DARAJA LA AWALI LA SHULE ZA UPILI

KISWAHILI

GREDI YA 8

TAASISI YA UKUZAJI MITAALA KENYA

Toleo la Kwanza 2022

Haki zote zimehifadhiwa. Hairuhusiwi kuiga, kunakili, kupiga chapa au kutoa mtaala huu kwa njia yoyote ile bila idhini, kwa maandishi, ya mchapishaji.

ISBN: 978-9914-43-796-6

Kimechapishwa na kutolewa na Taasisi ya Ukuzaji Mitaala Kenya

DIBAJI YA WAZIRI WA ELIMU

Serikali ya Kenya imejitolea kuhakikisha kuwa malengo ya sera kuhusu Elimu, Mafunzo na Utafiti yanatimiza malengo ya Katiba ya Kenya ya 2010, Ruwaza ya Kenya 2030, Sera ya Mtaala ya Kitaifa 2019, Malengo ya Maendeleo Endelevu ya Umoja wa Mataifa na mikataba ya kikanda na ya kidunia ambayo Kenya ni mshirika. Katika kutimiza lengo la Elimu ya Msingi, Wizara ya Elimu imefanikiwa kutekeleza hatua kwa hatua Mtaala wa Kiumilisi katika viwango vya Chekechea na Shule ya Msingi. Utekelezaji katika Daraja la awali la shule za upili (Gredi ya 7 – 9) utafuatia kutoka 2023 – 2025.

Mitaala ya Gredi ya 8 inaendeleza umilisi walioupata wanafunzi kufikia mwisho wa Gredi ya 7. Aidha, inatoa fursa kwa wanafunzi kuendelea kutalii na kukuza uwezo wao wanapojiandaa kujiunga na Daraja la Juu la Shule ya Upili.

Mtaala huu unaeleza Malengo ya Elimu ya Kitaifa, kauli kiini, matokeo ya kijumla na maalum yanayotarajiwa kwa kila somo pamoja na mada na mada ndogo. Mtaala huu pia unabainisha mapendekezo ya shughuli za ujifunzaji, maswali dadisi, umilisi wa kimsingi unaokuzwa, masuala mtambuko, maadili, shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji na vigezo na viwango vya kuzingatia katika kutathmini.

Ni matumaini yangu kuwa, mashirika yote ya serikali na wadau wengine wa elimu watatumia mtaala kuandaa utekelezaji fanifu na wenye tija wa Mtaala wa Kiumilisi.

PROF. GEORGE A. O. MAGOHA, MBS, EBS, CBS
WAZIRI WA ELIMU
WIZARA YA ELIMU

DIBAJI YA KATIBU MKUU

Wizara ya Elimu inatekeleza awamu ya pili ya mabadiliko katika mtaala kufuatia utekelezaji kitaifa wa Mtaala wa Kiumilisi ulioanza mwaka wa 2019. Gredi ya 8 ndiyo kiwango cha pili cha Daraja la Awali la Shule za Upili katika mpangilio mpya wa elimu.

Mtaala wa Gredi ya 8 unaendeleza utekelezaji wa Mtaala wa Kiumilisi kutoka Gredi ya 7. Sifa kuu ya daraja hili ni mtaala mpana unaomwezesha mwanafunzi kutalii talanta, hamu na uwezo wake kabla ya kuchagua mkondo wa masomo katika Daraja la Juu la Shule ya Upili. Hili ni muhimu sana katika kutimiza ruwaza na lengo la mabadiliko ya mtaala yanayoendelea kama ilivyoelezwa katika Mswada Elekezi Nambari 1 wa mwaka 2019 wenye mada: *Kuelekea kufikia Elimu Bora, Faafu na Jumuishi na Mafunzo kwa Maendeleo Endelevu Nchini Kenya*. Mswada huu unafafanua mabadiliko kutoka kwa mtaala unaolenga kupokeza maarifa hadi mtaala unaolenga *Kukuza uwezo wa kila Mwanafunzi.*

Kwa hivyo, mtaala wa Gredi ya 8 unakusudiwa kuimarisha ukuaji wa mwanafunzi katika umilisi wa kimsingi wa Mtaala wa Kiumilisi ambao ni: mawasiliano na ushirikiano, uwazaji kina na utatuzi wa matatizo, ubunifu, uraia, ujuzi wa kidijitali, hamu ya ujifunzaji na kujiamini.

Mtaala huu unatoa mapendekezo ya shughuli za ujifunzaji husishi na tofautishi kuambatana na mada ndogo mbalimbali na vipengele vingine vya Mtaala wa Kiumilisi. Mtaala pia unapendekeza nyenzo za kufundishia pamoja na mbinu anuwai za kutathminia. Inatarajiwa kuwa mtaala huu utawaongoza walimu kikamilifu kuwaelekeza wanafunzi kufikia matokeo yanayotarajiwa katika Gredi ya 8 na kuwaandaa kuingia katika Gredi inayofuata bila tatizo.

Vilevile, ni matumaini yangu kuwa walimu watautumia mtaala huu kuufanya ujifunzaji kuwa wa kuvutia, kuchangamsha na wenye kufurahisha.

JULIUS O. JWAN, PhD, CBS
KATIBU MKUU
IDARA YA SERIKALI YA ELIMU YA AWALI NA ELIMU YA MSINGI
WIZARA YA ELIMU

SHUKRANI

Sheria nambari 4 ya 2013 (iliyorekebishwa 2019) ya Taasisi ya Ukuzaji Mitaala Kenya(KICD) inaipa mamlaka Taasisi kukuza mitaala na nyenzo za utekelezaji mtaala kwa elimu ya msingi na taasisi za elimu na mafunzo. Mchakato wa ukuzaji mtaala wa kiwango chochote cha elimu huhusisha utafiti wa kina, ulinganishi wa kimataifa na uhusishaji mkubwa wa wadau. Kupitia kwa mchakato uliopangwa kikamilifu na wa mashauriano, KICD ilibuni Mtaala wa Kiumilisi (CBC) kama ilivyoelezwa katika Utaratibu wa Mtaala wa Elimu ya Msingi (BECF) ambao unaitikia mahitaji ya karne ya 21 na matamanio yanayoelezwa katika Katiba ya Kenya ya 2010, Ruwaza ya 2030, Itifaki ya Jumuia ya Afrika Mashariki pamoja na Malengo ya Maendeleo Endelevu ya Umoja wa Mataifa.

KICD hupata ufadhili kutoka kwa Serikali ya Kenya ili kuwezesha ufikiaji kikamilifu wa majukumu na utekelezaji wa mipango ya Serikali na Sekta za Wizara ya Elimu. Taasisi pia inapata msaada kutoka kwa washirika wa maendeleo unaolenga miradi mahususi. Mtaala wa Gredi ya 8 umeandaliwa kwa ufadhili wa Benki ya Dunia kupitia mpango wa *Kenya Secondary Education Quality Improvement Programme (SEQIP)* ulio chini ya uelekezi wa Wizara ya Elimu. Kwa hivyo, Taasisi inatoa shukrani za dhati kwa msaada kutoka kwa Serikali ya Kenya kupitia Wizara ya Elimu na washirika wengine wa maendeleo kwa sera na msaada wa mali na mikakati. Taasisi inatoa shukrani za kipekee kwa Waziri wa Elimu, Katibu Mkuu katika Idara ya Serikali ya Mafunzo ya Awali na Elimu ya Msingi.

Tungependa kuwashukuru wakuza mitaala wa KICD na wafanyakazi wengine, walimu wote na wakufunzi walioshiriki kama wanajopo katika ukuzaji wa mitaala. Nashukuru pia Mashirika Huru ya Serikali (SAGAs) na wawakilishi wa wadau mbalimbali kwa michango yao katika kuuandaa Mtaala wa Gredi ya 8. Kwa mintarafu hii, tunatambua msaada wa Afisa Mkuu Mtendaji wa Tume ya Kuwaajiri Walimu (TSC) na Afisa Mkuu Mtendaji wa Baraza la Kitaifa la Mitihani nchini Kenya (KNEC) kwa usaidizi wao katika mchakato mzima wa kuuandaa mtaala.

Mwisho, tunamshukuru Mwenyekiti wa Baraza la Taasisi ya Ukuzaji Mitaala Kenya (KICD) Prof. Elishiba Kimani na wanachama wengine wa Baraza kwa uelekezi wao wa mara kwa mara katika mchakato huu. Tunawahakikishia walimu wote, wazazi na wadau wengine kuwa mtaala huu utaelekeza ipasavyo utekelezaji wa Mtaala wa Kiumilisi katika Gredi ya 8 na uandaaji wa wanafunzi kwa Gredi ya 9.

PROF. CHARLES O. ONG'ONDO, PhD, MBS
MKURUGENZI/OFISA MTENDAJI MKUU
TAASISI YA UKUZAJI MITAALA KENYA

YALIYOMO

DIBAJI YA WAZIRI WA ELIMU .... **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
DIBAJI YA KATIBU MKUU .... **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
SHUKRANI .... **ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.**
MGAO WA VIPINDI V
MALENGO YA KITAIFA YA ELIMU NCHINI KENYA V
MATOKEO YA KIJUMLA YANAYOTARAJIWA KATIKA KIWANGO CHA KATI CHA ELIMU YA MSINGI VI
KAULI KIINI IX
MATOKEO YA KIJUMLA YANAYOTARAJIWA KATIKA DARAJA LA AWALI LA SHULE ZA UPILI IX
1.0 USAFI WA SEHEMU ZA UMMA 1
2.0 MATUMIZI YAFAAYO YA DAWA 15
3.0 DHIKI ZINAZOKUMBA WANYAMA 29
4.0 MATUMIZI BORA YA MALIASILI 43
5.0 MAJUKUMU YA KIJINSIA 55
6.0 USALAMA NYUMBANI 68
7.0 KUHUDUMIA WENYE MAHITAJI MAALUMU 80
8.0 UHALIFU WA MTANDAONI 92
9.0 MAJUKUMU YA MNUNUZI 105
10.0 KUKABILIANA NA HISIA 117
11.0 HAKI ZA WATOTO 130
12.0 MAGONJWA YASIYOAMBUKIZWA 143
13.0 HESHIMA KWA TAMADUNI ZA WENGINE 155
14.0 KUWEKA AKIBA 167
15.0 MAADILI YA KIJAMII 179
SHUGHULI YA HUDUMA YA KIJAMII INAYOCHANGIA UJIFUNZAJI 191
MUHTASARI WA MBINU ZA KUTATHMINI, NYENZO ZA KUFUNDISHIA NA MAPENDEKEZO YA SHUGHULI NYINGINE ZILIZORATIBIWA ZA UJIFUNZAJI 196

MGAO WA VIPINDI

	Subject	Number of Lessons Per Week (40 minutes per lesson)
1.	English	5
2.	Kiswahili/KSL	4
3.	Mathematics	5
4.	Integrated Science	4
5.	Health Education	2
6.	Pre-Technical Studies	4
7.	Social Studies	3
8.	Religious Education (CRE/IRE/HRE)	3
9.	Business Studies	3
10.	Agriculture	3
11.	Life Skills Education	1
12.	Physical Education and Sports	2
13.	Optional Subject	3
14.	Optional Subject	3
	Total	**45**

MALENGO YA KITAIFA YA ELIMU NCHINI KENYA

Elimu nchini Kenya inatakiwa:

1. **Kukuza na kustawisha utaifa, uzalendo na kuendeleza umoja wa kitaifa.**
   Nchini Kenya kuna jamii zenye mila, dini na tamaduni mbalimbali lakini tofauti hizi hazifai kuzitenganisha. Lazima waweze kuishi na kutangamana kama Wakenya. Elimu ina jukumu kuu la kuwezesha vijana kujenga hisia za uzalendo na utaifa kwa kuondoa mivutano na kukuza mielekeo chanya ya kuheshimiana. Mielekeo hii itawawezeshawanajamii kuishi pamoja kwa utangamano na kujenga uzalendo ili kuchangia ukuaji wa taifa.

2. **Kukidhi mahitaji ya kijamii, kiuchumi, kiteknolojia na viwanda yanayochangia maendeleo ya kitaifa.**
   Elimu inafaa kuwaandaa vijana wa taifa la Kenya kutekeleza wajibu wenye umuhimu katika maisha nchini.

   a) **Mahitaji ya kijamii**
      Elimu nchini Kenya lazima iwatayarishe vijana kwa mabadiliko ya mielekeo na mahusiano ambayo yanahitajika kwa maendeleo ya haraka ya uchumi wa kisasa. Kuna uwezekano wa kuwa na mageuzi taratibu ya kijamii kutokana na maendeleo ya haraka ya usasa. Elimu inapaswa kuwasaidia vijana kujirekekebisha kutokana na mabadiliko haya.

   b) **Mahitaji ya kiuchumi**
      Elimu nchini Kenya inafaa kukuza raia walio na stadi, maarifa, ujuzi na sifa za kibinafsi zinazohitajika kuhimili maendeleo ya kiuchumi. Kenya inajenga uchumi huru na wa kisasa ambao unahitaji wafanyakazi wa kutosha, walio na maarifa yanayohitajika humu nchini.

   c) **Mahitaji ya kiteknolojia na ya kiviwanda**
      Elimu nchini Kenya inafaa kuwapa vijana stadi na mielekeo inayohitajika kwa maendeleo ya kiviwanda.
      Kenya inatambua mabadiliko ya haraka ya kiviwanda na kiteknolojia yanayofanyika, hasa katika ulimwengu ulioendelea. Tunaweza kuwa sehemu ya maendeleo haya ikiwa mfumo wetu wa elimu utalenga kimakusudi maarifa, stadi na mielekeo itakayotayarisha vijana kwa mabadiliko ya yanayoendelea ulimwenguni.

3. **Kutoa nafasi ya kujiendeleza na kujitosheleza**
   Elimu inapaswa kuwezesha kutambua, kukuza na kuimarisha vipawa vya kila mmoja ili kuweza kujiendeleza na kujitosheleza. Inafaa kuwawezesha watoto kukuza uwezo wao. Kipengele muhimu cha maendeleo ya kibinafsi ni ujenzi wa tabia ifaayo.

4. **Kuwawezesha wananchi kuimarisha maadili na amali za kijamii na kidini**
   Elimu inakusudiwa kukuza maarifa, stadi na mielekeo itakayoimarisha upataji wa maadili na kuwasaidia watoto kukua wakiwa wenye nidhamu, wanaojitegemea na raia wakamilifu.

5. **Kuimarisha usawa wa kijamii na uwajibikaji**
   Usawa wa kijamii kwa mfano, usawa wa kijinsia huimarika watu wa jamii na jinsia zote wanapopata elimu sawa.
   Elimu inafaa ikuze usawa wa kijamii na uwajibikaji wa kijamii kutokana na mfumo wa elimu unaowezesha fursa sawa ya elimu kwa wote. Inafaa kuwapa watoto wote fursa mbalimbali na zenye changamoto zitakazowawezesha kutoa huduma jumuishi za kijamii bila kujali jinsia, uwezo au mazingira ya kijiografia.

6. **Kukuza uthamini wa tamaduni mbalimbali nchini Kenya**
   Elimu inafaa kuwapa vijana uelewa wa tamaduni za kale na za sasa na nafasi yazo katika jamii ya kisasa. Vijana wanafaa kuambatanisha maadili ya tamaduni borana mahitaji yanayobadilika kulingana na maendeleo yanayotokea ili kujenga jamii thabiti ya kisasa.

7. **Kuimarisha utambuzi wa uhusiano wa kimataifa na kukuza mwelekeo chanya kwa mataifa mengine**
   Kenya kama nchi mojawapo ya jamii ya kimataifa inakusudia elimu iwaelekeze Wakenya kutambua na kuthamini mahusiano ya kimataifa kwa kuzingatia mikataba, uwajibikaji, haki na manufaa yanayoambatana na ushirika huo.

8. **Kustawisha mwelekeo chanya kuhusu afya bora na uhifadhi wa mazingira**
Elimu inakusudiwa kujenga mielekeo ifaayo miongoni mwa vijana kuhusu udumishaji wa afya bora na mazingira kwa kujiepusha na mienendo inayoweza kudhuru afya ya mwili na akili. Aidha, inafaa kuimarisha mielekeo chanya kuhusu ukuzaji na uhifadhi wa mazingira na kuwaelekeza vijana kuthamini usafi wa mazingira.

MATOKEO YA KIJUMLA YANAYOTARAJIWA KATIKA KIWANGO CHA KATI CHA ELIMU YA MSINGI

Kufikia mwisho wa kiwango cha kati cha elimu mwanafunzi aweze:

1. kutumia ujuzi wa kusoma na kuandika, ujuzi wa kuhesabu na kufikiri kimantiki ifaavyo katika kujieleza
2. kuwasiliana kikamilifu katika miktadha mbalimbali
3. kudhihirisha ujuzi wa kijamii, pamoja na tunu za kiimani na kimaadili kwa ajili ya mahusiano mema
4. kutalii, kubadilisha, kusimamia na kutunza mazingira ifaavyo kwa ajili ya ujifunzaji na maendeleo endelevu
5. kufanya usafi, kufuata kanuni zifaazo za usafi na lishe ili kuimarisha afya
6. kudhihirisha mienendo ya kimaadili na kuonyesha uraia mwema kama wajibu wa kiraia
7. kuonyesha ridhaa kwa mirathi mingi na tofauti ya kitamaduni nchini ili kuleta mshikamano wa kimahusiano
8. kudhibiti masuala mtambuko katika jamii ifaavyo
9. kutumia ujuzi wa kidijitali ifaavyo kwa madhumuni ya mawasiliano na ujifunzaji.

KAULI KIINI

Somo la Kiswahili litampa mwanafunzi wa Daraja la Awali la Shule za Upili umilisi katika shughuli za kila siku. Umilisi huu utajengea haiba na uwezo wake wa kuwasiliana na kuhusiana katika jamii, kitaifa na kimataifa. Aidha, litamwendeleza kielimu na kumwandaa kwa ulimwengu wa kazi. Somo hili litampa mwanafunzi hamasa ya kumudu na kufurahia lugha na fasihi kwa kuzihusisha na tajiriba na mazingira yake. Hali kadhalika, litampa mwanafunzi maarifa ya kijamii na kitamaduni. Mwanafunzi ataweza kujieleza na vilevile kupata fursa ya kutoa huduma kwa jamii.

MATOKEO YA KIJUMLA YANAYOTARAJIWA KATIKA DARAJA LA AWALI LA SHULE ZA UPILI

Kufikia mwisho wa Daraja la awali la Shule za Upili, mwanafunzi aweze:

1. kujieleza ipasavyo kwa kutumia lugha ya Kiswahili kwa njia ya maandishi na mazungumzo
2. kuwasiliana ipasavyo katika miktadha mbalimbali ya kijamii
3. kujenga desturi ya kusoma na kufasiri maandishi kwa ufasaha
4. kutumia lugha kiubunifu kusimulia na kuandika tungo mbalimbali
5. kushiriki katika shughuli za kijamii zinazochangia ujifunzaji

6. kutumia teknolojia ipasavyo katika ujifunzaji na mawasiliano ili kukuza ujuzi wa kidijitali
7. kutumia maadili yanayohitajika maishani kupitia stadi za lugha ya Kiswahili
8. kufurahia na kuthamini lugha ya Kiswahili kama lugha rasmi, ya taifa na kimataifa.

1.0 USAFI WA SEHEMU ZA UMMA

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
1.1 Kusikiliza na Kuzungumza	**1.1 Kusikiliza na Kujibu** Mahojiano (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua vipengele vya kuzingatia katika kusikiliza mahojiano b) kutambua vipengele vya kuzingatia katika kujibu mahojiano c) kutumia vipengele vifaavyo katika kusikiliza na kujibu mahojiano ipasavyo d) kuchangamkia kushiriki mahojiano katika miktadha mbalimbali.	Mwanafunzi aelekezwe: • kutambua vipengele vya kuzingatia katika kusikiliza mahojiano (*k.v. kusikiliza kwa makini, kuepuka vizuizi vya mawasiliano, kumtazama mzungumzaji ana kwa ana, kutumia viziadalugha (mfano kutikisa kichwa kuonyesha kulielewa swali au wazo)*akiwa katika kikundi • kutambua vipengele vya kuzingatia katika kujibu mahojiano (*k.v. kudadisi, kutumia lugha ya adabu, kuzungumza kwa ukakamavu, kutomkata kalima mzungumzaji, kujibu wakati ufaao n.k,)* akiwa peke yake au katika kikundi • kusikiliza mahojiano kuhusu suala lengwa katika kifaa cha kidijitali (*k.v. redio, kanda za sauti, tarakilishi*) akiwa na mwenzake na kutambua vipengele vya kusikiliza	Je, ni vipengele vipi vinavyofaa kuzingatiwa katika kusikiliza mahojiano?

			na kujibu mahojiano vilivyozingatiwa • kuwawasilishia wenzake vipengele vya kusikiliza na kujibu mahojiano vilivyozingatiwa katika mahojiano aliyosikiliza katika kifaa cha kidijitali • kushiriki mahojiano kuhusu suala lengwa akiwa na wenzake, mzazi au mlezi kwa kuzingatia vipengele vifaavyo vya kusikiliza na kujibu mahojiano.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapotumia vipengele vifaavyo kujieleza katika mahojiano akiwa na wenzake katika kikundi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kama vile simu, redio au kanda za sauti kusikilizia mahojiano mbalimbali ili kutambua vipengele vya usikilizaji faafu.
- Ubunifu : mwanafunzi anapopendekeza vipengele sahihi vya kuzingatia na kuvitumia katika kusikiliza na kujibu mahojiano.
- Kujiamini: mwanafunzi anaposhiriki katika mahojiano na kujieleza kwa ukakamavu. Pia anapochangia katika kazi ya kikundi.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhiriki mahojiano na wenzake, mzazi au mlezi na kujifunza njia bora za kusikiliza na kujibu mahojiano.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika shughuli za kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kuzungumza katika mahojiano bila kuwakata kauli.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali anavyotumia katika mazungumzo.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi na kushirikiana na wenzake.

Masuala Mtambuko

- Masuala ya afya na mazingira: mwanafunzi anaposhiriki katika mazungumzo kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia dhana ya kusikiliza na kujibu mahojiano.
- Science and Technology, Health Education na Home Science: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya afya na mazingira.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini

Viwango / Vigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali na Matarajio
Kuweza kutambua vipengele vya kuzingatia katika kusikiliza mahojiano.	Anatambua kwa urahisi vipengele vya kuzingatia katika kusikiliza mahojiano.	Anatambua vipengele vya kuzingatia katika kusikiliza mahojiano.	Anatambua baadhi ya vipengele vya kuzingatia katika kusikiliza mahojiano.	Anatambua, kwa kuelekezwa, baadhi ya vipengele vya kuzingatia katika kusikiliza mahojiano.

Kuweza kutambua vipengele vya kuzingatia katika kujibu mahojiano.	Anatambua kwa urahisi vipengele vya kuzingatia katika kujibu mahojiano.	Anatambua vipengele vya kuzingatia katika kujibu mahojiano.	Anatambua baadhi ya vipengele vya kuzingatia katika kujibu mahojiano.	Anatambua, kwa kuelekezwa, baadhi ya vipengele vya kuzingatia katika kujibu mahojiano.
Kuweza kutumia vipengele vifaavyo katika kusikiliza na kujibu mahojiano ipasavyo.	Anatumia kwa urahisi vipengele vifaavyo katika kusikiliza na kujibu mahojiano ipasavyo.	Anatumia vipengele vifaavyo katika kusikiliza na kujibu mahojiano ipasavyo.	Anatumia baadhi ya vipengele vifaavyo katika kusikiliza na kujibu mahojiano.	Anatumia baadhi ya vipengele vifaavyo katika kusikiliza na kujibu mahojiano kwa kuelekezwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
1.2 Kusoma	**1.2.1 Ufahamu wa Kifungu cha Simulizi** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kudondoa habari mahususi katika kifungu cha ufahamu b) kupanga matukio yanavyofuatana katika kifungu cha ufahamu c) kufanya utabiri na ufasiri kutokana na kifungu cha ufahamu d) kueleza maana ya msamiati katika kifungu cha ufahamu e) kuchangamkia kujibu maswali ya ufahamu ili kukuza uelewa wa habari.	Mwanafunzi aelekezwe: • kusoma kifungu kwenye kitabu au kifaa cha kidijitali *(k.v. redio, simu, n.k.)* akiwa peke yake • kudondoa habari mahususi *(k.v. nani? nini? wapi? lini?)* katika kifungu simulizi cha ufahamu • kupanga matukio yanavyofuatana katika kifungu cha ufahamu akiwa katika kikundi • kufanya utabiri na ufasiri kutokana na kifungu cha ufahamu alichosoma akiwa na mwenzake • kutambua msamiati (*k.v. maneno na nahau)* katika kifungu cha ufahamu na kuueleza kwa kutumia kamusi akiwa katika kikundi • kusoma vifungu simulizi mtandaoni au kwenye vitabu kuhusu suala lengwa akiwa na mwenzake • kutambua na kueleza maana ya msamiati wa usafi wa sehemu za umma kulingana na muktadha wa	1. Je, tunapataje habari mahususi katika kifungu cha ufahamu? 2. Je, ni mambo gani yanayoweza kukusaidia kuelewa kifungu cha ufahamu?

			matumizi katika vifungu simulizi alivyosoma mtandaoni • kumsomea mzazi au mlezi sentensi kuhusu usafi wa sehemu za umma kisha wajadiliane umuhimu wa kudumisha usafi wa mazingira ya umma.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano : mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi kujadili na kudondoa habari mahususi kutoka kwenye kifungu alichosoma.
- Kujiamini : mwanafunzi anapotumia msamiati wa suala lengwa kwa usahihi katika muktadha maalum.
- Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo : mwanafunzi anapobashiri na kufasiri kutokana na kifungu cha ufahamu.
- Ujuzi wa kidijitali : mwanafunzi anaposakura mtandaoni na kusoma vifungu kuhusu suala lengwa.

Maadili

- Heshima : mwanafunzi anaposikiliza maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo : mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji katika kikundi.
- Uwajibikaji : mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. Pia anapotunza vifaa vya kidijitali anavyotumia.
- Umoja : mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi na kuchangia katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Masuala ya afya na mazingira : mwanafunzi anaposoma matini kuhusu suala lengwa na kuzingatia ujumbe.

Uhusiano na masomo mengine • English, Indigenous Languages na Foreign Languages : Masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa ufahamu. • Science and Technology, Health Education na Home Science: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya afya na mazingira.				
Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / **Vigezo**	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kudondoa habari mahususi katika kifungu cha ufahamu.	Anadondoa habari mahususi katika kifungu cha ufahamu kwa urahisi.	Anadondoa habari mahususi katika kifungu cha ufahamu.	Anadondoa baadhi ya habari mahususi katika kifungu cha ufahamu.	Anadondoa baadhi ya habari mahususi katika kifungu cha ufahamu kwa kusaidiwa.
Kuweza kupanga matukio yanavyofuatana katika kifungu cha ufahamu.	Anapanga matukio yanavyofuatana katika kifungu cha ufahamu kwa urahisi.	Anapanga matukio yanavyofuatana katika kifungu cha ufahamu.	Anapanga baadhi ya matukio yanavyofuatana katika kifungu cha ufahamu.	Anapanga baadhi ya matukio yanavyofuatana katika kifungu cha ufahamu kwa kuelekezwa.
Kuweza kufanya utabiri na ufasiri kutokana na kifungu cha ufahamu.	Anafanya utabiri na ufasiri kutokana na kifungu cha ufahamu kwa wepesi.	Anafanya utabiri na ufasiri kutokana na kifungu cha ufahamu.	Anafanya kwa kiasi utabiri na ufasiri kutokana na kifungu cha ufahamu.	Anafanya kwa kiasi utabiri na ufasiri kutokana na kifungu cha ufahamu kwa kuongozwa.

Kuweza kueleza maana ya msamiati katika kifungu cha ufahamu.	Anaeleza maana ya msamiati katika kifungu cha ufahamu kwa urahisi.	Anaeleza maana ya msamiati katika kifungu cha ufahamu.	Anaeleza maana ya baadhi ya msamiati katika kifungu cha ufahamu.	Anaeleza maana ya baadhi ya msamiati katika kifungu cha ufahamu kwa kusaidiwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
1.3 Kuandika	**1.3.1 Viakifishi** Alama ya Hisi na Ritifaa (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua matumizi ya alama ya hisi na ritifaa katika matini b) kutumia alama ya hisi na ritifaa ipasavyo katika matini c) kuonea fahari matumizi yafaayo ya alama ya hisi na ritifaa katika matini.	Mwanafunzi aelekezwe: ● kutambua alama ya hisi na ritifaa katika maneno, sentensi au vifungu vya maneno kwenye matini andishi na za kidijitali wakiwa wawiliwawili ● kuandika maneno, sentensi au vifungu vya maneno kuhusu suala lengwa kwa kutumia alama ya hisi na ritifaa ipasavyo kwenye kitabu au kifaa cha kidijitali ● kuandika kwenye tarakilishi, kifungu kifupi kuhusu suala lengwa kwa kutumia alama ya hisi na ritifaa ipasavyo na kuwasambazia wenzake kwenye mtandao ili wakitolee maoni ● kushirikiana na wenzake kusahihisha kifungu kuhusu suala lengwa ambacho hakijatumia alama ya hisi na ritifaa ipasavyo ● kuwasomea wenzake kifungu alichoandika na kuwataka waandike maneno, sentensi au vifungu vinavyofaa kutumia alama ya hisi na ritifaa	1. Je, alama ya hisi huonyesha hisia zipi? 2. Je, alama ya ritifaa hutumiwa vipi katika maandishi?

			• kumwonyesha mzazi, mlezi au mwenzake maneno, vifungu vya maneno au sentensi zenye alama ya hisi na ritifaa (*k.v kutumia alama ya hisi katika vihisishi na ritifaa mfano katika neno ng'ombe)* alizotunga ili atoe maoni yake.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kuwasomea kifungu alichokiandika.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kuandika kifungu na kukisambaza mtandaoni.
- Ubunifu: mwanafunzi anapoandika vifungu vyenye matumizi yafaayo ya alama ya hisi na ritifaa.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomwonyesha mzazi au mlezi wake maneno, vifungu vya maneno na sentensi ambazo zinatumia alama ya hisi na ritifaa.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Masuala ya afya na mazingira: mwanafunzi anapoandika kifungu kuhusu suala lengwa kwa kuzingatia alama ya hisi na ritifaa ipasavyo.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uakifishaji.
- Science and Technology, Health Education na Home Science: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya afya na mazingira.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kutambua matumizi ya alama ya hisi na ritifaa katika maneno, sentensi na vifungu.	Anatambua matumizi ya alama ya hisi na ritifaa katika maneno, sentensi na vifungu kwa urahisi.	Anatambua matumizi ya alama ya hisi na ritifaa katika maneno, sentensi na vifungu.	Anatambua matumizi ya alama ya hisi na ritifaa katika baadhi ya maneno, sentensi na sehemu za vifungu.	Anatambua matumizi ya alama ya hisi na ritifaa katika baadhi ya maneno, sentensi na sehemu za vifungu kwa kusaidiwa.
Kuweza kutumia alama ya hisi na ritifaa ipasavyo katika maneno, sentensi na vifungu.	Anatumia alama ya hisi na ritifaa ipasavyo katika maneno, sentensi na vifungu kwa wepesi.	Anatumia alama ya hisi na ritifaa ipasavyo katika maneno, sentensi na vifungu.	Anatumia alama ya hisi na ritifaa ipasavyo katika baadhi ya maneno, sentensi na sehemu za vifungu.	Anatumia alama ya hisi na ritifaa ipasavyo katika baadhi ya maneno, sentensi na sehemu za vifungu kwa kuelekezwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
1.4 Sarufi	**1.4.1 Viwakilishi: vya nafsi, vionyeshi na vya idadi** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua viwakilishi vya nafsi, vionyeshi/viashiria na vya idadi katika matini b) kutumia ipasavyo viwakilishi vya nafsi, vionyeshi/viashiria na vya idadi katika matini c) kuchangamkia matumizi yafaayo ya viwakilishi vya nafsi, vionyeshi/viashiria na vya idadi ili kufanikisha mawasiliano.	Mwanafunzi aelekezwe: ● kuchopoa viwakilishi vya nafsi (*k.v mimi, sisi, wewe, nyinyi/ninyi, yeye, wao*), vionyeshi/viashiria (*k.v. huyu, hiyo, hiki, hizi, n.k.*) na vya idadi (*k.v. tano, wawili, nyingi, chache, n.k.*) katika kapu maneno, chati, mti maneno au katika tarakilishi ● kutaja viwakilishi vya nafsi, vionyeshi/viashiria na vya idadi akiwa na wenzake katika kikundi ● kutambua viwakilishi vya nafsi, vionyeshi/viashiria na vya idadi katika sentensi au vifungu kwenye vitabu au tarakilishi kwa kuvipigia mstari au kuvikolezea wino ● kutunga sentensi au vifungu kuhusu suala lengwa kwa kutumia viwakilishi vya nafsi, vionyeshi/viashiria na vya idadi akiwa peke yake ● kumsomea mzazi, mlezi au mwenzake sentensi zinazotumia viwakilishi vya nafsi, vionyeshi/viashiria na vya idadi	Viwakilishi vina umuhimu gani katika mawasiliano?

			na kuzituma mtandaoni ili wenzake na mwalimu wazitolee maoni.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapotumia viwakilishi mbalimbali kuwatungia wenzake sentensi na kuwashirikisha kutunga sentensi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kutambua viwakilishi mbalimbali.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi kuhusu suala lengwa akitumia viwakilishi mbalimbali.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutambua viwakilishi vya nafsi, vionyeshi/viashiria na vya idadi na kuvitungia sentensi sahihi.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Masuala ya afya na mazingira: mwanafunzi anapoandika sentensi au kifungu kuhusu suala lengwa kwa kutumia viwakilishi mbalimbali.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia viwakilishi.
- Science and Technology, Health Education na Home Science: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya afya na mazingira.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kutambua viwakilishi vya nafsi, vionyeshi/viashiria na vya idadi katika matini ipasavyo.	Anatambua viwakilishi vya nafsi, vionyeshi/viashiria na vya idadi katika matini ipasavyo na kwa urahisi.	Anatambua viwakilishi vya nafsi, vionyeshi/viashiria na vya idadi katika matini ipasavyo.	Anatambua baadhi ya viwakilishi vya nafsi, vionyeshi/viashiria na vya idadi katika matini.	Anatambua baadhi ya viwakilishi vya nafsi, vionyeshi/viashiria na vya idadi katika matini kwa kuelekezwa.
Kuweza kutumia viwakilishi vya nafsi, vionyeshi/viashiria na vya idadi katika matini.	Anatumia viwakilishi vya nafsi, vionyeshi/viashiria na vya idadi katika matini kwa wepesi.	Anatumia viwakilishi vya nafsi, vionyeshi/viashiria na vya idadi katika matini.	Anatumia baadhi ya viwakilishi vya nafsi, vionyeshi/viashiria na vya idadi katika matini.	Anatumia baadhi ya viwakilishi vya nafsi, vionyeshi/viashiria na vya idadi katika matini kwa kusaidiwa.

2.0 MATUMIZI YAFAAYO YA DAWA

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
2.1 Kusikiliza na Kuzungumza	**2.1.1 Kusikiliza kwa Kina** Sauti: /**g**/ na /**gh**/ (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua sauti /**g**/ na /**gh**/ katika silabi na maneno b) kutamka sauti /**g**/ na /**gh**/ ipasavyo katika silabi na maneno c) kutumia maneno yenye sauti /**g**/ na /**gh**/ ipasavyo katika matini ili kuyatofautisha kimatamshi d) kuchangamkia matamshi bora ya sauti /**g**/ na /**gh**/ katika mazungumzo ya kawaida.	Mwanafunzi aelekezwe: ● kutambua sauti /**g**/ na /**gh**/katika maneno na silabi *(k.v. gali/ghali; gulamu/ghulamu, n.k.)* akiwa peke yake ● kusikiliza maneno, sentensi au vitanzandimi vinavyohusisha sauti /**g**/ na /**gh**/ katika kifaa cha kidijitali (*k.v simu, redio na kanda za sauti*) na kutambua sauti hizo akiwa katika kikundi ● kutafuta maneno yenye sauti /**g**/ na /**gh**/ katika matini andishi au za kidijitali na kuyatamka ipasavyo wakiwa wawiliwawili ● kutunga sentensi akitumia maneno yenye sauti /**g**/ na /**gh**/ na kuziwasilisha darasani ili wenzake wazitathmini ● kushiriki mazungumzo na mzazi au mlezi wake kuhusu suala	Ni maneno yapi yaliyo na sauti /**g**/ na /**gh**/?

			lengwa kwa kuzingatia matamshi bora ya sauti /**g**/ na /**gh**/.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa
- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika mazungumzo kwenye kikundi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kusikiliza vitanza ndimi vyenye sauti lengwa.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi akitumia maneno yenye sauti lengwa.
- Kujiamini: mwanafunzi anapotamka ipasavyo sauti lengwa na anapochangia katika kazi ya kikundi.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhiriki mazungumzo na mzazi au mlezi kwa kuhusisha matamshi bora ya sauti lengwa.

Maadili
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi na kutunza vifaa vya kidijitali alivyotumia.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.
- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.

Masuala Mtambuko
- Ukakamavu: mwanafunzi anapotamka na kutofautisha sauti lengwa akiwa na wenzake katika kikundi.
- Masuala ya afya: mawanafunzi anapotunga sentensi akizingatia suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine
- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia dhana ya kutofautisha na kutamka sauti.
- Science and Technology, Health Education na Home Science: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya afya.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kutambua sauti /**g**/ na /**gh**/ katika silabi na maneno.	Anatambua kwa wepesi sauti /**g**/ na /**gh**/ katika silabi na maneno.	Anatambua sauti /**g**/ na /**gh**/ katika silabi na maneno.	Anatambua sauti /**g**/ na /**gh**/ katika baadhi ya silabi na maneno.	Anatambua sauti /**g**/ na /**gh**/ katika baadhi ya silabi na maneno kwa kuelekezwa.
Kuweza kutamka silabi na maneno kutokana na sauti /**g**/ na /**gh**/ ipasavyo.	Anatamka silabi na maneno kutokana na sauti /**g**/ na /**gh**/ ipasavyo kwa wepesi.	Anatamka silabi na maneno kutokana na sauti /**g**/ na /**gh**/ ipasavyo.	Anatamka baadhi ya silabi na maneno kutokana na sauti /**g**/ na /**gh**/ ipasavyo.	Anatamka baadhi ya silabi na maneno kutokana na sauti /**g**/ na /**gh**/ kwa kusaidiwa.
Kuweza kutumia maneno yenye sauti /**g**/ na /**gh**/ katika matini ili kuyatofautisha kimatamshi	Anatumia maneno yenye sauti /**g**/ na /**gh**/ katika matini ili kuyatofautisha kimatamshi kwa urahisi.	Anatumia maneno yenye sauti /**g**/ na /**gh**/ katika matini ili kuyatofautisha kimatamshi.	Anatumia baadhi ya maneno yenye sauti /**g**/ na /**gh**/ katika matini ili kuyatofautisha kimatamshi.	Anatumia baadhi ya maneno yenye sauti /**g**/ na /**gh**/ katika matini ili kuyatofautisha kimatamshi kwa kuelekezwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
2.2 Kusoma	**2.2.1 Kusoma kwa Mapana** Matini ya Kujichagulia (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua msamiati uliotumiwa katika matini ya kujichagulia b) kutumia ipasavyo msamiati unaotokana na matini aliyosoma c) kueleza ujumbe wa matini aliyosoma d) kutoa muhtasari wa matini ya kujichagulia aliyosoma e) kuweka daftarini rekodi ya aliyosoma f) kujenga mazoea ya kusoma matini za miktadha mbalimbali ili kupanua mawanda ya fikra.	Mwanafunzi aelekezwe: • kuteua matini kuhusu suala linalomvutia • kusoma matini aliyojichagulia na kutambua vipengele vyake muhimu • kutambua msamiati uliotumiwa katika matini ya kujichagulia *(andishi au ya kidijitali)* • kutumia kamusi kutafuta maana za maneno asiyoyajua • kutungia mwenzake sentensi akitumia msamiati katika matini aliyoisoma (*ya kidijitali au maandishi*) • kuwaeleza wenzake ujumbe wa matini aliyoisoma • kutoa muhtasari wa matini ya kujichagulia aliyosoma na kuwasilisha kwa wenzake • kuweka rekodi ya aliyosoma kwa kuyanakili katika kijitabu	1. Unazingatia nini unapochagua matini ya kusoma? 2. Unapataje ujumbe katika matini uliyoisoma?

			• kusakura mtandaoni na kujichagulia matini kuhusu suala lengwa kisha aisome • kuwasilishia wenzake kwa kifupi alichojifunza kutokana na matini aliyoisoma mtandaoni.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapomtungia mwenzake sentensi na pia kutoa muhtasari wa matini akitumia msamiati aliojifunza.
- Kujiamini: mwanafunzi anapowaeleza wenzake ujumbe wa matini aliyoisoma.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi akitumia msamiati aliojifunza.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapojichagulia matini ya kusoma na kutafuta maana za maneno asiyoyajua kwenye kamusi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anaposakura mtandaoni na kujichagulia matini ya kusoma.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake wanapowasilisha muhtasari wa matini ya kujichagulia waliyosoma.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kutafuta na kusoma matini. Pia anapotafuta maana za maneno asiyoyajua kwenye kamusi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kutunga sentensi akitumia msamiati aliojifunza. Pia anaposhirikiana na wengine kubadilishana matini waliyosoma.

Masuala Mtambuko

Masuala ya afya: mwanafunzi anaposoma matini ya kujichagulia kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine				
• English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa mapana. • Science and Technology, Health Education na Home Science: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya afya.				
Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini mwanafunzi				
Viwango / **Vigezo**	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kutambua msamiati uliotumiwa katika matini ya kujichagulia.	Anatambua msamiati uliotumiwa katika matini ya kujichagulia kwa urahisi.	Anatambua msamiati uliotumiwa katika matini ya kujichagulia.	Anatambua baadhi ya msamiati uliotumiwa katika matini ya kujichagulia.	Anatambua baadhi ya msamiati uliotumiwa katika matini ya kujichagulia kwa kuelekezwa.
Kuweza kutumia ipasavyo msamiati uliotumiwa katika matini aliyosoma.	Anatumia ipasavyo na kwa wepesi msamiati uliotumiwa katika matini aliyosoma.	Anatumia ipasavyo msamiati uliotumiwa katika matini aliyosoma.	Anatumia ipasavyo baadhi ya msamiati uliotumiwa katika matini aliyosoma.	Anatumia ipasavyo baadhi ya msamiati uliotumiwa katika matini aliyosoma kwa kuelekezwa.
Kuweza kueleza ujumbe wa matini aliyosoma.	Anaeleza ujumbe wa matini aliyosoma kwa kina.	Anaeleza ujumbe wa matini aliyosoma.	Anaeleza baadhi ya ujumbe wa matini aliyosoma.	Anaeleza baadhi ya ujumbe wa matini aliyosoma kwa kusaidiwa.
Kuweza kutoa muhtasari wa matini	Anatoa muhtasari wa matini ya kujichagulia aliyosoma kwa urahisi.	Anatoa muhtasari wa matini ya	Anatoa muhtasari wa sehemu za matini ya	Anatoa muhtasari wa sehemu za matini ya

ya kujichagulia aliyosoma.		kujichagulia aliyosoma.	kujichagulia aliyosoma.	kujichagulia aliyosoma kwa kuelekezwa.
Kuweza kuweka rekodi ya aliyosoma kwa kuyanakili katika kijitabu.	Anaweka rekodi ya aliyosoma kwa kuyanakili katika kijitabu kwa urahisi.	Anaweka rekodi ya aliyosoma kwa kuyanakili katika kijitabu.	Anaweka kwa kiasi rekodi ya aliyosoma kwa kuyanakili katika kijitabu.	Anaweka kwa kiasi rekodi ya aliyosoma kwa kuyanakili katika kijitabu kwa kusaidiwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
2.3 Kuandika	**2.3.1 Barua ya Kirafiki** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza umuhimu wa barua ya kirafiki ya kutoa shukrani b) kutambua ujumbe unaoafiki barua ya kirafiki ya kutoa shukrani c) kutambua vipengele vya kimuundo vya barua ya kirafiki ya kutoa shukrani d) kuandika barua ya kirafiki ya kutoa shukrani kwa kuzingatia ujumbe, lugha na muundo ipasavyo e) kujenga mazoea ya kuandika barua ya kirafiki ya kutoa shukrani katika maisha ya kila siku.	Mwanafunzi aelekezwe: • kueleza umuhimu wa kuandika barua ya kirafiki ya kutoa shukrani kuhusu masuala mbalimbali (*k.v. kwa sababu* ya *kutembelewa hospitalini, kupata ushauri, kusaidiwa kutatua suala fulani, n.k.)* akiwa peke yake • kutambua ujumbe unaoafiki barua ya kirafiki ya kutoa shukrani kwa kujadiliana na mwenzake • kutambua lugha inayofaa kwa uandishi wa barua ya kirafiki ya kutoa shukrani katika kikundi • kujadili katika kikundi vipengele vya kimuundo vya barua ya kirafiki ya kutoa shukrani (*k.v. anwani ya mwandishi, tarehe, n.k.*) • kuandika barua ya kirafiki ya kutoa shukrani daftarini au kwenye tarakilishi	1. Je, ni mambo gani yanayoweza kukufanya uandike barua ya kirafiki ya kutoa shukrani? 2. Barua ya kirafiki ya kutoa shukrani huwa na vipengele gani?

			• kuwasilisha insha yake darasani au kumsambazia mwenzake kupitia mtandaoni ili aitolee maoni • kumwandikia mzazi, mlezi au mwenzake barua ya kirafiki ya kutoa shukrani na kuiwasilisha darasani.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kujadili vipengele vya barua ya kirafiki ya kutoa shukrani.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia tarakilishi kuandika barua na kuisambaza mtandaonik.
- Ubunifu: mwanafunzi anapoandika barua ya kirafiki ya kutoa shukrani.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomwandikia mzazi au mlezi wake barua ya kirafiki ya kutoa shukrani.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anaposikiliza maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Masuala ya afya: mwanafunzi anapoandika barua kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa insha za kiuamilifu.
- Science and Technology, Health Education na Home Science: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya afya.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini

Viwango / Vigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali na Matarajio
Kuweza kueleza umuhimu wa barua ya kirafiki ya kutoa shukrani kuhusu masuala mbalimbali katika jamii.	Anaeleza kwa utendeti umuhimu wa barua ya kirafiki ya kutoa shukrani kuhusu masuala mbalimbali katika jamii.	Anaeleza umuhimu wa barua ya kirafiki ya kutoa shukrani kuhusu masuala mbalimbali katika jamii.	Anaeleza baadhi ya umuhimu wa barua ya kirafiki ya kutoa shukrani kuhusu masuala mbalimbali katika jamii.	Anaeleza baadhi ya umuhimu wa barua ya kirafiki ya kutoa shukrani kuhusu masuala mbalimbali katika jamii kwa kusaidiwa.
Kuweza kutambua ujumbe katika barua ya kirafiki ya kutoa shukrani.	Anatambua ujumbe katika barua ya kirafiki ya kutoa shukrani kwa urahisi.	Anatambua ujumbe katika barua ya kirafiki ya kutoa shukrani.	Anatambua ujumbe katika baadhi ya sehemu za barua ya kirafiki ya kutoa shukrani.	Anatambua ujumbe katika baadhi ya sehemu za barua ya kirafiki ya kutoa shukrani kwa kuelekezwa.

Kuweza kutambua vipengele vya kimuundo vya barua ya kirafiki ya kutoa shukrani.	Anatambua kwa kina vipengele vya kimuundo vya barua ya kirafiki ya kutoa shukrani.	Anatambua vipengele vya kimuundo vya barua ya kirafiki ya kutoa shukrani.	Anatambua baadhi ya vipengele vya kimuundo vya barua ya kirafiki ya kutoa shukrani.	Anatambua baadhi ya vipengele vya kimuundo vya barua ya kirafiki ya kutoa shukrani kwa kusaidiwa.
Kuweza kuandika barua ya kirafiki ya kutoa shukrani kwa kuzingatia ujumbe, muundo na lugha ifaayo.	Anaandika kwa mvuto barua ya kirafiki ya kutoa shukrani kwa kuzingatia ujumbe, muundo na lugha ifaayo.	Anaandika barua ya kirafiki ya kutoa shukrani kwa kuzingatia ujumbe, muundo na lugha ifaayo.	Anaandika barua ya kirafiki ya kutoa shukrani akizingatia kwa kiasi ujumbe, muundo na lugha ifaayo.	Anaandika barua ya kirafiki ya kutoa shukrani akizingatia kwa kiasi ujumbe, muundo na lugha ifaayo kwa kuelekezwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
2.4 Sarufi	**2.4.1 Viwakilishi vya Sifa, Pekee na Viulizi** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua viwakilishi vya sifa, vya pekee na viulizi katika matini b) kutumia viwakilishi vya sifa, vya pekee na viulizi ifaavyo katika matini c) kuchangamkia kutumia viwakilishi vya sifa, vya pekee na viulizi katika mawasiliano.	Mwanafunzi aelekezwe: • kuchopoa viwakilishi vya sifa (*k.v kizuri, kidogo*, *chembamba*), vya pekee (*k.v. mwenyewe, kingine, chenyewe*) na viulizi (*k.v. gani, kipi, yupi*) katika kapu maneno, kadi maneno, chati au katika tarakilishi • kutaja viwakilishi vya sifa, vya pekee na viulizi akiwa peke yake au katika kikundi • kutambua viwakilishi vya sifa, vya pekee na viulizi katika sentensi au vifungu kwenye vitabu au tarakilishi kwa kuvipigia mstari au kuvikolezea wino • kutunga sentensi au vifungu kuhusu suala lengwa kwa kutumia viwakilishi vya sifa, vya pekee na viulizi akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi • kujaza nafasi zilizoachwa katika sentensi na vifungu kwa kutumia	1. Kuna tofauti gani kati ya viwakilishi vya sifa na vivumishi vya sifa? 2. Viwakilishi vya vya pekee hutumiwa kwa namna gani? 3. Viwakilishi viulizi vina umuhimu gani katika mawasiliano?

			viwakilishi vya sifa, vya pekee na viulizi vifaavyo • kumtungia mzazi, mlezi au mwenzake sentensi zinazotumia viwakilishi vya sifa, vya pekee na viulizi na kuzituma mtandaoni ili wenzake na mwalimu wazitolee maoni.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kujadili kuhusu viwakilishi vya sifa, vya pekee na viulizi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusambazia viwakilishi vya sifa, vya pekee na viulizi mtandaoni.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi kuhusu suala lengwa akitumia viwakilishi vya sifa, vya pekee na viulizi.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutambua viwakilishi vya sifa, vya pekee na viulizi na kuvitungia sentensi sahihi na vifungu.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko • Masuala ya afya: mwanafunzi anapoandika sentensi au kifungu kuhusu suala lengwa kwa kutumia viwakilishi vya sifa, vya pekee na viulizi.
Uhusiano na Masomo Mengine • English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia aina za viwakilishi. • Science and Technology, Health Education na Home Science: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya afya.
Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini

Viwango / Vigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali na Matarajio
Kuweza kutambua viwakilishi vya sifa, vya pekee na viulizi katika matini.	Anatambua viwakilishi vya sifa, vya pekee na viulizi katika matini kwa wepesi.	Anatambua viwakilishi vya sifa, vya pekee na viulizi katika matini.	Anatambua baadhi ya viwakilishi vya sifa, vya pekee na viulizi katika matini.	Anatambua baadhi ya viwakilishi vya sifa, vya pekee na viulizi katika matini kwa kusaidiwa.
Kuweza kutumia viwakilishi vya sifa, vya pekee na viulizi ifaavyo katika matini.	Anatumia viwakilishi vya sifa, vya pekee na viulizi ifaavyo na kwa urahisi katika matini.	Anatumia viwakilishi vya sifa, vya pekee na viulizi ifaavyo katika matini.	Anatumia baadhi ya viwakilishi vya sifa, vya pekee na viulizi ifaavyo katika matini.	Anatumia baadhi ya viwakilishi vya sifa, vya pekee na viulizi ifaavyo katika baadhi ya matini kwa kuelekezwa.

3.0 DHIKI ZINAZOKUMBA WANYAMA

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
3.1 Kusikiliza na Kuzungumza	**3.1.1 Hadithi** Mighani (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza maana ya mighani ili kuibainisha b) kueleza sifa za mighani ili kuipambanua c) kujadili vipengele vya kuzingatia katika uwasilishaji wa mighani d) kujadili ujumbe na lugha katika mighani e) kusimulia mighani kwa kuzingatia vipengele vifaayo vya uwasilishaji wa mighani f) kuchangamkia kushiriki katika uwasilishaji wa mighani katika miktadha mbalimbali ya kijamii.	Mwanafunzi aelekezwe: • kueleza maana ya mighani akiwa peke yake au katika kikundi • kushiriki na wenzake katika kikundi kueleza sifa za mighani *(k.v ni hadithi, huhusu matukio ya kihistoria, huhusu shujaa, shujaa huwa na sifa za kiajabu*) • kujadili vipengele vya kuzingatia katika uwasilishaji wa mighani *(k.v kutumia lugha kulingana na hadhira, kuihusisha hadhira kwa mfano kwa kutumia maswali ya balagha,*) akiwa peke yake au katika kikundi • kushiriki na wenzake katika kikundi kujadili ujumbe na lugha (*k.v matumizi ya tamathali za usemi kama vile chuku, urudiaji n.k*) katika mighani aliyosikiliza ikitambwa na wenzake, mgeni	Je, unaposimulia mighani unafaa kuzingatia vipengele gani?

			mwalikwa au katika kifaa cha kidijiali kama vile kinasasauti • kusikiliza mighani ikisimuliwa katika vifaa vya kidijitali (*k.v. redio, rununu au kipakatalishi)* au kutoka kwa mgeni mwalikwa na kubainisha sifa na vipengele vya uwasilishaji vilivyozingatiwa • kusimulia mighani katika kikundi kwa kuzingatia vipengele vifaavyo vya uwasilishaji • kuwasilishia mzazi, mlezi au mwenzake mighani aliyotafitia katika jamii yake na kujadili ujumbe husika.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kusimulia mighani na kufafanua sifa za mighani.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusikiliza mighani mbalimbali.
- Uwazaji kina: mwanafunzi anapochanganua ujumbe na lugha katika mighani.
- Kujiamini: mwanafunzi anaposimulia mighani. Pia anapochangia katika kazi ya kikundi.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhiriki katika kutafiti kuhusu mighani ya jamii yake akiwa na mzazi au mlezi wake.
- Uraia: mwanafunzi anapotafitia na kuthamini mighani katika jamii yake.

Maadili • Heshima: mwanafunzi anaposikiliza maoni ya wenzake katika kikundi. • Uzalendo: mwanafunzi anaposimulia mighani ya jamii yake na kuionea fahari. Pia mwanafunzi anapojifunza kujitolea mhanga, kuitumikia jamii yake kutokana na matendo ya jagina katika mighani. • Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi. • Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali anavyotumia darasani.
Masuala Mtambuko • Masuala ya wanyama : mwanafunzi anaposimulia hadithi kuhusu suala lengwa.
Uhusiano na Masomo Mengine • English, Indigenous Languages na Foreign Languages : masomo haya pia yanashughulikia hadithi katika fasihi simulizi. • Agriculture : somo hili pia linashughulikia masuala ya wanyama.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kueleza maana ya mighani.	Anaeleza maana ya mighani kwa kina.	Anaeleza maana ya mighani ipasavyo.	Anaeleza kwa kiasi maana ya mighani.	Anaeleza kwa kiasi maana ya mighani kwa kusaidiwa.
Kuweza kueleza sifa za mighani ili kuipambanua.	Anaeleza kwa ufafanuzi wa kina sifa za mighani ili kuipambanua.	Anaeleza sifa za mighani ili kuipambanua.	Anaeleza baadhi ya sifa za mighani ili kuipambanua.	Anaeleza kwa kuelekezwa, baadhi ya sifa za mighani ili kuipambanua.
Kuweza kujadili vipengele vya kuzingatia katika uwasilishaji wa mighani.	Anajadili kwa wepesi vipengele vya kuzingatia katika uwasilishaji wa mighani.	Anajadili vipengele vya kuzingatia katika uwasilishaji wa mighani.	Anajadili baadhi ya vipengele vya kuzingatia katika uwasilishaji wa mighani.	Anajadili kwa kuelekezwa baadhi ya vipengele vya kuzingatia katika uwasilishaji wa mighani.
Kuweza kujadili ujumbe na lugha katika mighani.	Anajadili kwa kina ujumbe na lugha katika mighani.	Anajadili ujumbe na lugha katika mighani.	Anajadili baadhi ya ujumbe na vipengele vya lugha katika mighani.	Anajadili baadhi ya ujumbe na vipengele vya lugha katika mighani kwa kusaidiwa.

Kuweza kusimulia mighani kwa kuzingatia vipengele vifaavyo vya uwasilishaji.	Anasimulia kwa wepesi mighani kwa kuzingatia vipengele vifaavyo vya uwasilishaji.	Anasimulia mighani kwa kuzingatia vipengele vifaavyo vya uwasilishaji.	Anasimulia mighani kwa kuzingatia baadhi ya vipengele vifaavyo vya uwasilishaji.	Anasimulia baadhi ya vipengele vifaavyo vya uwasilishaji wa mighani kwa kuelekezwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
3.2. Kusoma	**3.2.1 Kusoma kwa Kina** Tamthilia (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza maana ya tamthilia ili kuipambanua b) kujadili sifa za tamthilia kama utanzu wa fasihi andishi c) kuchangamkia usomaji wa tamthilia ili kukuza stadi ya kusoma.	Mwanafunzi aelekezwe: • kufafanua maana ya tamthilia akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi • kutafiti maktabani au mtandaoni kuhusu sifa za tamthilia akiwa peke yake au katika kikundi • kuwawasilishia wenzake utafiti wake darasani au kuwasambazia mtandaoni • kusoma tamthilia iliyoteuliwa na mwalimu na kutambua sifa zake akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi • kuwasilishia mzazi, mlezi au mwenzake sifa za tamthilia aliyosoma ili azitolee maoni.	Je, tamthilia uliyowahi kusoma ilikuwa inahusu nini?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapotangamana na wenzake na kuchangia katika shughuli ya kikundi na kujadili sifa za tamthilia.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anaposakura mtandaoni ili kutafiti kuhusu maana na sifa za tamthilia.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapojitolea kufanya utafiti maktabani au mtandaoni kuhusu maana na sifa za tamthilia.
- Kujiamini: mwanafunzi anapowasilishia wenzake sifa za tamthilia.

Maadili • Heshima: mwanafunzi anaposikiliza maoni ya wenzake katika kikundi wanapojadili sifa za tamthilia. Pia anapowakosoa wenzake katika kikundi kwa heshima. • Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kutafiti kuhusu maana na sifa za tamthilia maktabani na mtandaoni. Pia anapowasilishia wenzake darasani. • Upendo: mwanafunzi anapotoa maoni yake kwa upendo kuhusu uwasilishaji wa wenzake.
Masuala Mtambuko • Masuala mtambuko anuwai: mwanafunzi anaposoma tamthilia kuhusu suala lengwa.
Uhusiano na Masomo Mengine • English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa kina. • Agriculture: somo hili pia linashughulikia masuala ya wanyama.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kueleza maana ya tamthilia ili kuipambanua.	Anaeleza kwa urahisi maana ya tamthilia ili kuipambanua.	Anaeleza maana ya tamthilia ili kuipambanua.	Anaeleza kwa kiasi maana ya tamthilia ili kuipambanua.	Anaeleza kwa kiasi maana ya tamthilia ili kuipambanua kwa kusaidiwa.
Kuweza kujadili sifa za tamthilia kama utanzu wa fasihi andishi.	Anajadili kwa urahisi sifa za tamthilia kama utanzu wa fasihi andishi.	Anajadili sifa za tamthilia kama utanzu wa fasihi andishi.	Anajadili baadhi ya sifa za tamthilia kama utanzu wa fasihi andishi.	Anajadili baadhi ya sifa za tamthilia kama utanzu wa fasihi andishi kwa kusaidiwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
3.3 Kuandika	**3.3.1 Insha za Kubuni** Masimulizi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kubaini wazo moja kuu la insha ya masimulizi atakayoandika b) kuandika insha ya masimulizi inayoendeleza wazo moja kuu katika kila aya c) kufurahia kuandika insha za masimulizi katika maisha ya kila siku akizingatia ujumbe uliotegemezwa kwenye wazo moja kuu.	Mwanafunzi aelekezwe: • kutambua wazo moja kuu la simulizi kwenye matini andishi na za kidijitali au katika kielelezo cha insha za kubuni akishirikiana na wenzake • kuandika insha ya masimulizi kuhusu suala lengwa akizingatia wazo moja kuu • kuliendeleza wazo moja kuu katika kila aya kupitia kwa wahusika katika simulizi • kuandika kwenye tarakilishi, hadithi fupi ya kubuni kuhusu suala lengwa akizingatia wazo moja kuu, wahusika na mtiririko ufaao wa matukio na kuwasambazia wenzake kwenye mtandao ili waitolee maoni • kushirikiana na wenzake kusahihisha insha ya kubuni kuhusu suala lengwa kwa kuzingatia wazo moja kuu, wahusika na mtiririko wa matukio	Je, ni vipengele vipi vya kimsingi utakavyozingatia unapoandika insha ya kubuni?

			• kuwasomea wenzake insha aliyoandika kuhusu suala lengwa na kuwataka kutambua wazo moja kuu, wahusika na mtiririko.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kusahihisha insha na anapoandika insha na kuwasomea wenzake.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kuandika insha na kuisambaza mtandaoni.
- Ubunifu: mwanafunzi anapoandika insha kwa kuzingatia wazo moja kuu, ujumbe, wahusika na mtiririko ufaao.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kuwasomea wenzake insha hadharani.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anaposikiliza maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

Masuala ya wanyama: mwanafunzi anapoandika insha ya kubuni kuhusu suala lengwa kwa kuzingatia wazo kuu, ujumbe, wahusika na mtiririko.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia insha za masimulizi.
- Agriculture: somo hili pia linashughulikia masuala ya wanyama.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kubaini wazo moja kuu la insha ya masimulizi atakayoandika.	Analibaini wazo moja kuu la insha ya masimulizi atakayoandika kwa urahisi.	Analibaini wazo moja kuu la insha ya masimulizi atakayoandika.	Analibaini kwa kiasi wazo moja kuu la insha ya masimulizi atakayoandika.	Analibaini kwa kiasi wazo moja kuu la insha ya masimulizi atakayoandika kwa kusaidiwa.
Kuweza kuandika insha ya masimulizi inayoendeleza wazo moja kuu katika kila aya.	Anaandika insha ya masimulizi inayoendeleza wazo moja kuu katika kila aya kwa urahisi.	Anaandika insha ya masimulizi inayoendeleza wazo moja kuu katika kila aya.	Anaandika insha ya masimulizi ambayo baadhi ya aya za usimulizi wake zimetegemezwa kwenye wazo moja kuu.	Anaandika, kwa kuelekezwa insha ya masimulizi ambayo baadhi ya aya za usimulizi wake zimetegemezwa kwenye wazo moja kuu.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
3.4 Sarufi	**3.4.1 Viwakilishi Vimilikishi na Visisitizi** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua viwakilishi vimilikishi na visisitizi katika matini b) kutumia viwakilishi vimilikishi na visisitizi ipasavyo katika matini c) kuchangamkia kutumia viwakilishi vimilikishi na visisitizi katika sentensi na vifungu.	Mwanafunzi aelekezwe: • kuchopoa viwakilishi vimilikishi (*k.v. changu, chake, yao, wako*) na visisitizi (*k.*v *kiki hiki, yuyu huyu*, *yaya haya*) katika kapu la maneno, orodha ya maneno, sentensi, vifungu au katika tarakilishi • kutaja viwakilishi vimilikishi na visisitizi akiwa na wenzake katika kikundi • kutambua viwakilishi vimilikishi na visisitizi katika orodha ya maneno, sentensi, vifungu kwenye vitabu au tarakilishi kwa kuvipigia mstari au kuvikolezea wino • kutunga sentensi au vifungu kuhusu suala lengwa kwa kutumia viwakilishi vimilikishi na visisitizi akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi • kujaza mapengo kwenye sentensi au vifungu kwa kutumia viwakilishi vimilikishi na visisitizi	1. Unazingatia nini unapotumia viwakilishi vimilikishi? 2. Je, viwakilishi visisitizi vina muhimu gani katika mawasiliano?

			• kumsomea mzazi, mlezi au mwenzake sentensi zinazotumia viwakilishi vimilikishi na visisitizi ili azitolee maoni.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapotajia wenzake viwakilishi vimilikishi na visisitizi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kutambua viwakilishi vimilikishi na visisitizi.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi kuhusu suala lengwa akitumia viwakilishi vimilikishi na visisistizi.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutambua viwakilishi vimilikishi na visisitizi na kuvitungia sentensi sahihi.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi, pia anapojitolea kufanya kazimradi
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Ukakamavu: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika vikundi kutambua viwakilishi vimilikishi na visisitizi katika sentensi.
- Masuala ya wanyama: mwanafunzi anapoandika sentensi au kifungu kuhusu suala lengwa kwa kutumia viwakilishi vimilikishi na visisitizi.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia viwakilishi.
- Agriculture: somo hili pia linashughulikia masuala ya wanyama.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini

Viwango / Vigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali na Matarajio
Kuweza kutambua viwakilishi vimilikishi na visisitizi katika matini.	Anatambua viwakilishi vimilikishi na visisitizi katika matini kwa urahisi.	Anatambua viwakilishi vimilikishi na visisitizi katika matini.	Anatambua baadhi ya viwakilishi vimilikishi na visisitizi katika matini.	Anatambua baadhi ya viwakilishi vimilikishi na visisitizi katika matini kwa kuelekezwa.
Kuweza kutumia viwakilishi vimilikishi na visisitizi ipasavyo katika matini.	Anatumia viwakilishi vimilikishi na visisitizi ipasavyo katika matini kwa wepesi.	Anatumia viwakilishi vimilikishi na visisitizi ipasavyo katika matini.	Anatumia baadhi ya viwakilishi vimilikishi na visisitizi ipasavyo katika matini.	Anatumia baadhi ya viwakilishi vimilikishi na visisitizi ipasavyo katika matini kwa kusaidiwa.

4.0 MATUMIZI BORA YA MALIASILI

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
4.1 Kusikiliza na Kuzungumza	**4.1.1 Hadithi** Visasili (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza maana ya visasili ili kuibanisha b) kujadili sifa za visasili ili kuipambanua c) kujadili vipengele vya kimsingi katika uwasilishaji wa visasili d) kuwasilisha visasili kwa kuzingatia uwasilishaji ufaao e) kufurahia uchambuzi na uwasilishaji wa visasili ili kujenga umahiri katika fasihi simulizi.	Mwanafunzi aelekezwe: • kueleza maana ya visasili akiwa peke yake au wawiliwawili • kufanya utafiti maktabani na mtandaoni kuhusu sifa za visasili • kuwasilishia wenzake matokeo ya utafiti wake wa sifa za visasili ili kuzijadili • kujadili vipengele vya kimsingi katika uwasilishaji wa visasili (*k.v. ujumbe, wahusika na mbinu za lugha*) • kusikiliza visasili katika vifaa vya kidijitali (*k.v redio, rununu, kipakatalishi na runinga*) au kutoka kwa mgeni mwalikwa na kubainisha vipengele vya kimsingi vya uwasilishaji • kusimulia visasili akiwa peke yake au katika kikundi kwa kuzingatia vipengele vya kimsingi vya visasili	1. Je, uwasilishaji wa hadithi ya visasili huzingatia vipengele gani? 2. Visasili vina sifa gani?

			• kujadili na mzazi au mlezi kuhusu visasili katika jamii yake • kusimulia visasili akiwa na mzazi, mlezi au mwenzake akizingatia vipengele vya kimsingi vya uwasilishaji.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika kusimulia visasili kwenye kikundi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kusikiliza visasili mbalimbali.
- Kujiamini: mwanafunzi anaposimulia visasili. Pia anapochangia katika kikundi.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhiriki kusimulia visasili na mzazi au mlezi.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika majadiliano ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

Matumizi ya maliasili : mwanafunzi anapowasilisha hadithi kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia dhana ya tungo za fasihi simulizi.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kueleza maana ya visasili kama kipera cha fasihi simulizi.	Anaeleza maana ya visasili kama kipera cha fasihi simulizi kwa urahisi.	Anaeleza maana ya visasili kama kipera cha fasihi simulizi.	Anaeleza kwa kiasi maana ya visasili kama kipera cha fasihi simulizi.	Anaeleza kwa kiasi maana ya visasili kama kipera cha fasihi simulizi kwa kusaidiwa.
Kuweza kujadili sifa za visasili ili kuipambanua.	Anajadili sifa za visasili ili kuvipambanua kwa wepesi.	Anajadili sifa za visasili ili kuvipambanua.	Anajadili baadhi ya sifa za visasili ili kuvipambanua.	Anajadili baadhi ya sifa za visasili ili kuvipambanua kwa kuelekezwa.
Kuweza kujadili vipengele vya kimsingi katika uwasilishaji wa visasili.	Anajadili kwa kina vipengele vya kimsingi katika uwasilishaji wa visasili.	Anajadili vipengele vya kimsingi katika uwasilishaji wa visasili.	Anajadili baadhi ya vipengele vya kimsingi katika uwasilishaji wa visasili.	Anajadili baadhi ya vipengele vya kimsingi katika uwasilishaji wa visasili kwa kusaidiwa.
Kuweza kuwasilisha visasili kwa kuzingatia uwasilishaji ufaao.	Anawasilisha visasili kwa kuzingatia uwasilishaji ufaao kwa urahisi.	Anawasilisha visasili kwa kuzingatia uwasilishaji ufaao.	Anawasilisha kwa kiasi visasili kwa kuzingatia uwasilishaji ufaao.	Anawasilisha kwa kiasi visasili kwa kuzingatia uwasilishaji ufaao kwa kuelekezwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
4.2 Kusoma	**4.2.1 Kusoma kwa Ufasaha** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kusoma kifungu kwa kuzingatia matamshi bora b) kusoma kifungu kwa kasi ifaayo c) kusoma kifungu kwa kutumia sauti ipasavyo d) kusoma kifungu kwa kuambatanisha ishara zifaazo e) kuchangamkia kusoma kifungu kwa kuzingatia vipengele vya usomaji.	Mwanafunzi aelekezwe: • kujadiliana na wenzake vipengele vya kuzingatia katika kusoma makala kwa ufasaha • kutazama vielelezo vya video vinavyoonyesha usomaji fasaha wa makala *(k.v. hotuba, habari, n.k.)* akiwa peke yake au na wenzake • kusoma kifungu kuhusu suala lengwa katika matini andishi au ya kidijitali akizingatia matamshi bora akiwa peke yake • kusoma kifungu cha habari kwa kasi ifaayo kuhusu suala lengwa akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi • kusoma kifungu akizingatia sauti ifaayo *(k.v. kiwango cha sauti na kiimbo)* akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi	1. Je, kusoma kwa ufasaha kuna umuhimu gani? 2. Unaposoma kifungu ni mambo yapi unayozingatia ili kufanikisha usomaji kwa ufasaha?

			• kusoma kifungu kwa kuambatanisha ishara zifaazo panapofaa *(k.v. ishara za uso na mikono zinazozingatia tamaduni)* akiwa peke yake • kushirikiana na mzazi au mlezi kusoma makala akizingatia vipengele vya usomaji bora.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi na kujadiliana kuhusu vipengele vya kusoma kwa ufasaha.
- Kujiamini: mwanafunzi anaposoma kifungu kwa ufasaha.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotumia ishara wakati wa kusoma kifungu.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli ya kusoma.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi wanapojadili vipengele vya usomaji bora.
- Upendo: mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika mjadala wakati wa shughuli ya ujifunzaji katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuwasomea wenzake kifungu.
- Umoja: mwanafunzi anapotangamana na wenzake katika kikundi kujadili vipengele vya usomaji bora.

Masuala Mtambuko

- Matumizi ya maliasili : mwanafunzi anaposoma kifungu kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia stadi ya kusoma.
- Social studies : somo hili pia linashughulikia suala la maliasili.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini

Viwango / Vigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali na Matarajio
Kuweza kusoma kifungu kwa kuzingatia matamshi bora.	Anasoma kifungu kwa kuzingatia matamshi bora kwa urahisi.	Anasoma kifungu kwa kuzingatia matamshi bora.	Anasoma sehemu za kifungu kwa kuzingatia matamshi bora.	Anasoma sehemu za kifungu kwa kuzingatia matamshi bora kwa kuongozwa.
Kuweza kusoma kifungu kwa kasi ifaayo.	Anasoma kifungu kwa kasi ifaayo kwa urahisi.	Anasoma kifungu kwa kasi ifaayo.	Anasoma sehemu za kifungu kwa kasi ifaayo.	Anasoma sehemu za kifungu kwa kasi ifaayo kwa kuelekezwa.
Kuweza kusoma kifungu kwa kutumia sauti ipasavyo.	Anasoma kwa urahisi kifungu kwa kutumia sauti ipasavyo.	Anasoma kifungu kwa kutumia sauti ipasavyo.	Anasoma sehemu za kifungu kwa kutumia sauti ipasavyo.	Anasoma sehemu za kifungu kwa kutumia sauti ipasavyo kwa kusaidiwa.
Kuweza kusoma kifungu kwa kuambatanisha ishara zifaazo.	Anasoma kifungu kwa kuambatanisha ishara zifaazo kwa urahisi.	Anasoma kifungu kwa kuambatanisha ishara zifaazo.	Anasoma kifungu kwa kuambatanisha ishara zifaazo katika baadhi ya sehemu.	Anasoma kifungu kwa kuambatanisha ishara zifaazo katika baadhi ya sehemu kwa kuelekezwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
4.3 Kuandika	**4.3.1 Insha za Kubuni** Masimulizi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua mbinu za lugha katika insha ya masimulizi b) kujadili umuhimu wa mbinu za lugha katika insha za masimulizi c) kujadili wahusika na mandhari katika insha za masimulizi d) kuandika insha ya masimulizi akizingatia mbinu za lugha, wahusika wanaobainika na mandhari ifaavyo e) kufurahia kuandika insha ya masimulizi akizingatia lugha, wahusika na mandhari ifaavyo ili kukuza ubunifu.	Mwanafunzi aelekezwe: • kutambua mbinu za lugha *(k.v tashbihi, sitiari, nahau, n.k.)* katika vielelezo vya insha ya masimulizi akiwa peke yake au wawiliwawili • kushirikiana na wenzake kujadili umuhimu wa lugha ya kiubunifu katika vielelezo vya insha za masimulizi • kutafiti maktabani au mtandaoni kuhusu umuhimu wa mbinu za lugha katika insha ya masimulizi • kuwasilisha utafiti wake darasani ili kujadiliana na wenzake • kujadili wahusika na mandhari katika vielelezo vya insha za masimulizi kutoka kwenye maandishi au vifaa vya kidijitali akiwa na wenzake katika kikundi	1. Je, ni vipengele vipi vya kimsingi utakavyozingatia unapoandika insha ya masimulizi? 2. Mbinu za lugha zina umuhimu gani katika uandishi wa insha ya masimulizi?

			• kuandika insha ya masimulizi akitumia lugha kiubunifu na kuwabainisha wahusika na mandhari akizingatia suala lengwa • kuwasomea wenzake insha aliyoandika ili waitathmini • kumsomea mzazi, mlezi au mwenzake kielelezo cha insha ya masimulizi ili aitolee maoni.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi kujadili vipengele vya insha ya masimulizi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kuandika insha.
- Ubunifu: mwanafunzi anapoandika insha kwa kuzingatia vipengele vifaavyo vya uandishi wa insha ya masimulizi.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapotafiti maktabani au mtandaoni kuhusu mbinu za lugha.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kuwasomea wenzake insha hadharani.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko
Masuala ya matumizi ya maliasili: mwanafunzi anapoandika insha kuhusu suala lengwa kwa kuzingatia lugha, ubainishaji wa wahusika na mandhari.

Uhusiano na Masomo Mengine
- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia vipengele vya masimulizi.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia matumizi ya maliasili.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini

Viwango / Vigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali na Matarajio
Kuweza kutambua mbinu za lugha katika insha ya masimulizi.	Anatambua mbinu za lugha katika insha ya masimulizi kwa wepesi.	Anatambua mbinu za lugha katika insha ya masimulizi.	Anatambua baadhi ya mbinu za lugha katika insha ya masimulizi.	Anatambua baadhi ya mbinu za lugha katika insha ya masimulizi kwa kuelekezwa.
Kuweza kujadili umuhimu wa mbinu za lugha katika insha za masimulizi.	Anajadili kwa kina umuhimu wa mbinu za lugha katika insha za masimulizi.	Anajadili umuhimu wa mbinu za lugha katika insha za masimulizi.	Anajadili baadhi ya umuhimu wa mbinu za lugha katika insha za masimulizi.	Anajadili baadhi ya umuhimu wa mbinu za lugha katika insha za masimulizi kwa kusaidiwa.
Kuweza kujadili wahusika na mandhari katika insha za masimulizi.	Anajadili kwa utendeti wahusika na mandhari katika insha za masimulizi.	Anajadili wahusika na mandhari katika insha za masimulizi.	Anajadili baadhi ya wahusika na mandhari katika insha za masimulizi.	Anajadili baadhi ya wahusika na mandhari katika insha za masimulizi kwa kuelekezwa.

Kuweza kuandika insha ya masimulizi akizingatia mbinu za lugha, wahusika wanaobainika na mandhari ifaavyo.	Anaandika insha ya masimulizi akizingatia mbinu za lugha, wahusika wanaobainika na mandhari ifaavyo kwa urahisi.	Anaandika insha ya masimulizi akizingatia mbinu za lugha, wahusika wanaobainika na mandhari ifaavyo.	Anaandika insha ya masimulizi akizingatia baadhi ya mbinu za lugha, wahusika wanaobainika na mandhari ifaavyo.	Anaandika insha ya masimulizi akizingatia baadhi ya mbinu za lugha, wahusika wanaobainika na mandhari ifaavyo kwa kuelekezwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
4.4 Sarufi	**4.4.1 Nyakati na Hali** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza maana ya hali ya mazoea na timilifu b) kutumia hali ya mazoea na timilifu ipasavyo katika matini c) kufurahia kutumia hali ya mazoea na timilifu ipasavyo ili kufanikisha mawasiliano.	Mwanafunzi aelekezwe: • kushirikiana na wenzake katika kikundi kueleza maana ya hali ya mazoea na timilifu • kusoma kifungu na kutambua hali iliyotumiwa akiwa peke yake au katika kikundi • kutunga sentensi kwa kutumia hali ya mazoea na timilifu akiwa peke yake au wawiliwawili • kuandika sentensi katika hali ya mazoea na timilifu kwenye kifaa cha kidijitali na kuwasambazia wenzake mtandaoni ili waitolee maoni • kuchagua sentensi zinazoashiria matumizi ya hali ya mazoea na timilifu kutokana na mchanganyiko wa sentensi kutoka katika vitabu, tarakilishi, chati kwa kuzikolezea wino au kuzipigia mstari • kumwasilishia mzazi, mlezi au mwenzake sentensi alizotunga katika hali ya mazoea na timilifu.	1. Je, unapotaka kuonyesha kwamba jambo hutokea mara kwa mara utatumia viambishi vipi? 2. Je, unapotaka kuonyesha kwamba jambo limefanyika na kukamilika utatumia viambishi vipi?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake na kuchangia kikamilifu katika kazi za kikundi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kutambua hali ya mazoea na hali timilifu.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi kuhusu hali ya mazoea na hali timilifu.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutambua hali ya mazoea na hali timilifu na kuzitungia sentensi sahihi.

Maadili
- Heshima: mwanafunzi anaposikiliza maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umojo: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko
Matumizi ya maliasili: mwanafunzi anapotunga sentensi kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine
- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia hali mbalimbali.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia matumizi ya maliasili.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini

Viwango / Vigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali na Matarajio
Kuweza kueleza maana ya hali ya mazoea na timilifu.	Anaeleza maana ya hali ya mazoea na timilifu kwa urahisi.	Anaeleza maana ya hali ya mazoea na timilifu.	Anaeleza kwa kiasi maana ya hali ya mazoea na timilifu.	Anaeleza kwa kiasi maana ya hali ya mazoea na timilifu kwa kuelekezwa.
Kuweza kutumia hali ya mazoea na timilifu ipasavyo katika matini.	Anatumia hali ya mazoea na timilifu ipasavyo katika matini kwa urahisi.	Anatumia hali ya mazoea na timilifu ipasavyo katika matini.	Anatumia hali ya mazoea na timilifu ipasavyo katika baadhi ya matini.	Anatumia hali ya mazoea na timilifu ipasavyo katika baadhi ya matini kwa kusaidiwa.

5.0 MAJUKUMU YA KIJINSIA

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
5.1 Kusikiliza na Kuzungumza	**5.1.1 Kusikiliza Maagizo** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza maana ya maagizo ili kuyapambanua b) kutambua maagizo katika miktadha mbalimbali c) kujadili sifa za kimsingi za maagizo yafaayo d) kutoa na kupokea maagizo ipasavyo e) kuchangamkia kutoa na kufuata maagizo ifaavyo katika miktadha mbalimbali.	Mwanafunzi aelekezwe: • kueleza maana ya maagizo akiwa peke yake ili kuipambanua • kubainisha maagizo miongoni mwa kauli zilizoandikwa katika kadi, kapu maneno au vifaa vya kidijitali • kutambua maagizo *(k.v. ya tathmini, kuitwa na mtu - njoo hapa; kuagizwa kufanya kazi- mpeleke shuleni; kukatazwa kufanya jambo- usiwanyime wavulana nafasi za elimu n.k.)* kutoka kwenye kitabu, chati au vifaa vya kidijitali akiwa na wenzake katika kikundi • kujadili sifa za kimsingi za maagizo yafaayo akishirikiana na wenzake katika kikundi • kutafiti maktabani au mtandaoni kuhusu sifa za	1. Je, kwa nini mtu hupewa maagizo? 2. Maagizo ambayo umewahi kupewa yalikusaidia vipi?

			maagizo na kuwawasilishia wenzake darasani wazitathmini • kuigiza utoaji na uitikiaji wa maagizo mbalimbali *(k.v fagia darasa, mpishe mwenzako, vaa sare nadhifu*) kwa uwazi akiwa na wenzake katika kikundi • kujadiliana na wenzake kuhusu aina mbalimbali za maagizo kulingana na miktadha ya jamii zao *(k.v ya kuonya dhidi ya jambo la hatari - usitupe taka hapo, kuelekeza njia, njoo hapa n.k)* • kusikiliza maagizo ya aina mbalimbali yanayotolewa na mwalimu, mgeni mwalikwa au katika kifaa cha kidijitali *(k.v simu, redio, na kinasasauti)* na kutaja maagizo yaliyomo • kumshirikiana na mwenzake katika kuandaa maagizo na kisha kuyawasilisha darasani ili yajadiliwe na wenzake.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika kikundi kujadili sifa za maagizo.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kutolea maagizo mbalimbali.
- Uraia: mwanafunzi anapojifunza kudumisha mahusiano mema kwa kufuata maagizo. Pia anapojifunza kuheshimu majukumu ya kijinsia.
- Ubunifu: mwanafunzi anapobuni na kuigiza maagizo katika miktadha mbalimbali akiwa na wenzake.
- Kujiamini: mwanafunzi anapoigiza maagizo akiwa na wenzake.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomshirikiana na mwenzake katika kuandaa maagizo mwafaka.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Masuala ya kijinsia: mwanafunzi anapoigiza maagizo na wenzake wakizingatia suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia dhana ya maagizo.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kueleza maana ya maagizo.	Anaeleza maana ya maagizo kwa kina.	Anaeleza maana ya maagizo.	Anaeleza kwa kiasi maana ya maagizo.	Anaeleza kwa kiasi maana ya maagizo kwa kuelekezwa.
Kuweza kutambua maagizo katika miktadha mbalimbali.	Anatambua maagizo katika miktadha mbalimbali kwa urahisi.	Anatambua maagizo katika miktadha mbalimbali	Anatambua baadhi ya maagizo katika miktadha mbalimbali	Anatambua baadhi ya maagizo katika miktadha mbalimbali kwa kusaidiwa.
Kuweza kujadili sifa za kimsingi za maagizo yafaayo.	Anajadili sifa za kimsingi za maagizo yafaayo kwa urahisi.	Anajadili sifa za kimsingi za maagizo yafaayo.	Anajadili baadhi ya sifa za kimsingi za maagizo yafaayo.	Anajadili baadhi ya sifa za kimsingi za maagizo yafaayo kwa kuelekezwa.
Kuweza kutoa na kupokea maagizo ipasavyo.	Anatoa na kupokea maagizo ipasavyo kwa urahisi.	Anatoa na kupokea maagizo ipasavyo.	Anatoa na kupokea baadhi ya maagizo ipasavyo.	Anatoa na kupokea baadhi ya maagizo ipasavyo kwa kuelekezwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
5.2 Kusoma	**5.2.1 Kusoma kwa Ufahamu** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kudondoa habari mahususi katika kifungu cha ufahamu b) kueleza maana ya msamiati kulingana na muktadha wa kifungu cha ufahamu c) kuchangamkia kusoma kwa ufahamu ili kukuza uelewa wa habari.	Mwanafunzi aelekezwe: • kusoma kifungu kuhusu suala lengwa katika matini andishi au ya kidijitali wakiwa katika kikundi • kueleza habari za kifungu kwa ufupi akiwa peke yake au wawiliwawili • kusoma maana ya maneno katika kamusi akiwa peke yake • kuchopoa msamiati wa suala lengwa na kuutia kwenye kapu la maneno • kueleza maana za maneno kulingana na muktadha wa matumizi katika matini • kusakura vifungu vya ufahamu kuhusu suala lengwa kwenye vifaa vya kidijitali akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi na kuvisoma • kumsomea mzazi au mlezi kifungu kifupi kwa sauti na kueleza habari husika kwa ufupi.	Ni kwa njia gani tunaweza kudondoa habari mahususi kutokana na kifungu cha ufahamu?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa • Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika mazungumzo na wenzake katika kikundi. • Kujiamini: mwanafunzi anapotumia msamiati wa suala lengwa katika muktadha maalum. • Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi akitumia msamiati wa suala lengwa kulingana na muktadha maalum. • Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposoma makala mbalimbali ya suala lengwa ili kuelewa jinsi anavyoweza kufupisha kifungu.
Maadili • Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. • Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi. • Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika mazungumzo na wenzake. • Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika mazungumzo na wenzake.
Masuala Mtambuko Masuala ya jinsia: mwanafunzi anaposoma kifungu kuhusu suala lengwa.
Uhusiano na Masomo Mengine • English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa ufahamu. • Social Studies: somo hili pia linashughulikia suala la jinsia.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini

Viwango / Vigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali na Matarajio
Kuweza kudondoa habari mahususi katika kifungu cha ufahamu.	Anadondoa habari mahususi katika kifungu cha ufahamu kwa wepesi.	Anadondoa habari mahususi katika kifungu cha ufahamu.	Anadondoa sehemu ya habari mahususi katika kifungu cha ufahamu.	Anadondoa sehemu ya habari mahususi katika kifungu cha ufahamu kwa kusaidiwa.
Kuweza kueleza maana ya msamiati kulingana na muktadha wa kifungu cha ufahamu.	Anaeleza maana ya msamiati kulingana na muktadha wa kifungu cha ufahamu kwa urahisi.	Anaeleza maana ya msamiati kulingana na muktadha wa kifungu cha ufahamu.	Anaeleza maana ya baadhi ya msamiati kulingana na muktadha wa kifungu cha ufahamu.	Anaeleza maana ya baadhi ya msamiati kulingana na muktadha wa kifungu cha ufahamu kwa kusaidiwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
5.3 Kuandika	**5.3.1 Insha ya Maelekezo** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua insha ya maelekezo katika matini b) kujadili sifa za insha ya maelekezo c) kuandika insha ya maelekezo akizingatia anwani na mpangilio ufaao d) kufurahia kuandika insha za maelekezo maishani.	Mwanafunzi aelekezwe: • kueleza maana ya insha ya maelekezo akiwa peke yake au katika kikundi • kusoma kwenye kamusi au kifaa cha kidijitali maana ya insha ya maelekezo akiwa na mwenzake • kutambua aina za insha za maelekezo kwenye maandishi au vifaa vya kidijitali akiwa peke yake au katika kikundi • kubainisha sifa za insha ya maelekezo kwa kuzingatia vielelezo vya insha kwenye matini za kimaandishi au za kidijitali (*k.v usahihi wa habari, mpangilio wa maelezo wenye mantiki, lugha sahili, n.k.*) • kushiriki katika kikundi kuandaa mpangilio ufaao wa hatua za insha ya maelekezo • kuandika insha ya maelekezo akizingatia vipengele	Je, ni mambo gani unayozingatia unapoandika insha ya maelekezo?

			vyake muhimu (*k.v anwani na mpangilio mwafaka wa hatua*) huku akitumia vipengele vya lugha.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kujadili kuhusu anwani na hatua katika kielelezo cha insha ya maelekezo.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusambaza insha.
- Ubunifu: mwanafunzi anapoteua lugha mwafaka na kufaulu kutoa maelezo bayana ya anachoelekeza.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapowasomea wenzake insha aliyoandika ili waitolee maoni.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kuwasomea wenzake insha hadharani.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Masuala ya jinsia: mwanafunzi anapoandika insha ya maelekezo kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa insha za maelekezo.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia suala la jinsia.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kutambua insha ya maelekezo katika matini.	Anatambua insha ya maelekezo katika matini kwa urahisi.	Anatambua insha ya maelekezo katika matini.	Anatambua kwa kiasi insha ya maelekezo katika matini.	Anatambua kwa kiasi insha ya maelekezo katika matini kwa kusaidiwa.
Kuweza kubainisha sifa za insha ya maelekezo.	Anabainisha sifa za insha ya maelekezo kwa urahisi.	Anabainisha sifa za insha ya maelekezo.	Anabainisha baadhi ya sifa za insha ya maelekezo.	Anabainisha baadhi ya sifa za insha ya maelekezo kwa kuelekezwa.
Kuweza kuandika insha ya maelekezo akizingatia anwani na mpangilio ufaao.	Anaandika insha ya maelekezo akizingatia anwani na mpangilio ufaao kwa urahisi.	Anaandika insha ya maelekezo akizingatia anwani na mpangilio ufaao.	Anaandika kwa kiasi insha ya maelekezo akizingatia anwani na mpangilio ufaao.	Anaandika kwa kiasi insha ya maelekezo akizingatia anwani na mpangilio ufaao kwa kusaidiwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
5.4 Sarufi	**5.4.1 Nyakati na Hali** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza maana ya wakati uliopita hali timilifu na wakati ujao hali timilifu ili kuzipambanua b) kutambua viambishi vya wakati uliopita hali timilifu na wakati ujao hali timilifu katika matini c) kutumia ipasavyo wakati uliopita hali timilifu na wakati ujao hali timilifu katika matini d) kuchangamkia kutumia ipasavyo wakati uliopita hali timilifu na wakati ujao hali timilifu ili kufanikisha mawasiliano.	Mwanafunzi aelekezwe: ● kueleza maana ya wakati uliopita hali timilifu na wakati ujao hali timilifu ● kutambua viambishi vya wakati uliopita hali timilifu *(li, me)* na wakati ujao hali timilifu *(ta, me)* akiwa peke yake au katika kikundi ● kushirikiana na wenzake katika kikundi kutenga vitenzi vilivyo katika wakati uliopita hali timilifu na wakati ujao hali timilifu kutoka kwenye chati au mti-maneno na kuvitia kwenye kapu maalum ● kutunga sentensi kwa kutumia wakati uliopita hali timilifu na wakati ujao hali timilifu, akiwa peke yake, wawiliwawili au katika vikundi *(k.m wenyeji walikuwa wamesali wageni walipowasili; wenyeji watakuwa wamesali wageni watakapowasili)* ● kuandika kifungu kifupi kuhusu suala lengwa kwenye kifaa cha kidijitali na kuwasambazia wenzake mtandaoni ili wakibadilishe katika nyakati na hali lengwa ● kushirikiana na mzazi au mlezi kutunga sentensi akitumia nyakati lengwa kisha azitume	Kwa nini ni muhimu kujifunza nyakati na hali?

			mtandaoni ili wenzake au mwalimu wazitolee maoni.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki na kutoa mchango wake katika kikundi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kutambua nyakati na hali mbalimbali.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi na vifungu sahihi kuhusu nyakati na hali lengwa.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutambua nyakati na hali na kuzitungia sentensi sahihi.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomsomea mzazi au mlezi wake sentensi alizotunga kwa kutumia nyakati na hali lengwa.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Masuala ya kijinsia: mwanafunzi anapotunga sentensi mbalimbali kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia nyakati na hali.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijinsia.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kueleza maana ya wakati uliopita hali timilifu na wakati ujao hali timilifu.	Anaeleza maana ya wakati uliopita hali timilifu na wakati ujao hali timilifu kwa urahisi.	Anaeleza maana ya wakati uliopita hali timilifu na wakati ujao hali timilifu.	Anaeleza kwa kiasi maana ya wakati uliopita hali timilifu na wakati ujao hali timilifu.	Anaeleza kwa kiasi maana ya wakati uliopita hali timilifu na wakati ujao hali timilifu kwa kusaidiwa.
Kuweza kutambua viambishi vya wakati uliopita hali timilifu na wakati ujao hali timilifu katika matini.	Anatambua viambishi vya wakati uliopita hali timilifu na wakati ujao hali timilifu kwa urahisi katika matini.	Anatambua viambishi vya wakati uliopita hali timilifu na wakati ujao hali timilifu katika matini.	Anatambua baadhi ya viambishi vya wakati uliopita hali timilifu na wakati ujao hali timilifu katika matini.	Anatambua baadhi ya viambishi vya wakati uliopita hali timilifu na wakati ujao hali timilifu katika matini kwa kuelekezwa.
Kuweza kutumia ipasavyo wakati uliopita hali timilifu na wakati ujao hali timilifu katika matini.	Anatumia ipasavyo na kwa urahisi wakati uliopita hali timilifu na wakati ujao hali timilifu katika matini.	Anatumia ipasavyo wakati uliopita hali timilifu na wakati ujao hali timilifu katika matini.	Anatumia kwa kiasi wakati uliopita hali timilifu na wakati ujao hali timilifu katika matini.	Anatumia kwa kiasi wakati uliopita hali timilifu na wakati ujao hali timilifu katika matini kwa kusaidiwa.

6.0 USALAMA NYUMBANI

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
6 .1 Kusikiliza na Kuzungumza	**6.1.1 Kusikiliza kwa Kufasiri** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua ujumbe katika matini ya kusikiliza b) kueleza uhusiano kati ya ujumbe wa matini na maisha ya kila siku c) kujadili mafunzo yanayotokana na ujumbe wa matini d) kujenga mazoea ya kuhusisha ujumbe katika matini na hali ya maisha ya kila siku.	Mwanafunzi aelekezwe: ● kueleza masuala yanayozungumziwa katika matini aliyosikiliza kutoka kwa mwalimu, mgeni mwalikwa au katika vifaa vya kidijitali *(k.v. simu, redio*, *kipakatalishi au runinga)* akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi ● kusikiliza matini katika matini vifaa vya kidijitali (*k.v. simu, redio, kipakatalishi na runinga),* kutoka kwa mwalimu au mgeni mwalikwa na kueleza tunavyohusiana na maisha ya kila siku ● kueleza maana ya msamiati wa suala lengwa kama ulivyotumika katika habari aliyosikiliza akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi ● kutabiri kinachotokea katika matini aliyosikiliza kwa kurejelea vidokezo vilivyopo katika matini akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi	1. Ni ujumbe gani uliosikiliza katika matini ambao unafanana na mambo katika jamii yako? 2. Unajifunza nini kutokana na ujumbe katika matini ulizosikiliza?

			● kushirikiana na mzazi au mlezi kusikiliza na kuchanganua habari katika matini za aina mbalimbali kuhusu suala lengwa.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli ya kikundi kutoa hoja na anapoeleza kikamilifu masuala yanayozungumziwa katika habari aliyosikiliza.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusikiliza habari.
- Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapohusisha habari inayozungumziwa katika matini aliyosikiliza na maisha ya kila siku katika kutatua matatizo ya jamii.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kuwaelezea wenzake masuala yanayozungumziwa katika matini aliyosikiliza.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapojadili na mzazi au mlezi wake kuhusu habari katika matini aliyosikiliza.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi na kutunza vifaa vya kidijitali anavyotumia.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki na kuchangia katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Masuala ya usalama: mwanafunzi anaposikiliza matini kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia stadi ya kusikiliza na kufasiri.
- Physical Education and Sports,Home Science na Health Education: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya usalama.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini

Viwango / Vigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali na Matarajio
Kuweza kutambua ujumbe katika matini ya kusikiliza.	Anatambua ujumbe katika matini ya kusikiliza kwa urahisi.	Anatambua ujumbe katika matini ya kusikiliza.	Anatambua baadhi ya ujumbe katika matini ya kusikiliza.	Anatambua baadhi ya ujumbe katika matini ya kusikiliza kwa kusaidiwa.
Kuweza kueleza uhusiano kati ya ujumbe wa matini na maisha ya kila siku.	Anaeleza uhusiano kati ya ujumbe wa matini na maisha ya kila siku kwa wepesi.	Anaeleza uhusiano kati ya ujumbe wa matini na maisha ya kila siku.	Anaeleza baadhi ya uhusiano kati ya ujumbe wa matini na maisha ya kila siku.	Anaeleza uhusiano kati ya ujumbe wa matini na maisha ya kila siku kwa kuelekezwa.
Kuweza kujadili mafunzo yanayotokana na ujumbe wa matini.	Anajadili kwa kina mafunzo yanayotokana na ujumbe wa matini.	Anajadili mafunzo yanayotokana na ujumbe wa matini.	Anajadili baadhi ya mafunzo yanayotokana na ujumbe wa matini.	Anajadili baadhi ya mafunzo yanayotokana na ujumbe wa matini kwa kusaidiwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
6.2 Kusoma	**6.2.1 Kusoma kwa Kina** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza maana ya maudhui na dhamira katika fasihi ili kuvipambanua b) kutambua maudhui katika tamthilia c) kujadili maudhui katika tamthilia d) kutambua dhamira katika tamthilia e) kujadili dhamira katika tamthilia f) kujenga mazoea ya usomaji wa kazi za kifasihi ili kujenga misingi ya uchambuzi.	Mwanafunzi aelekezwe: ● kueleza maana ya maudhui katika fasihi akiwa peke yake ● kutambua maudhui mbalimbali katika tamthilia iliyoteuliwa na mwalimu akiwa na mwenzake ● kujadili maudhui ya tamthilia iliyoteuliwa na mwalimu akiwa peke yake au katika kikundi ● kuwawasilishia wenzake darasani uchambuzi wake kuhusu maudhui ● kuandika maelezo mafupi kuhusu maudhui katika tamthilia iliyoteuliwa na mwalimu ● kueleza maana ya dhamira katika fasihi wakiwa wawiliwawili ● kutambua dhamira ya tamthilia iliyoteuliwa na mwalimu akiwa na wenzake katika kikundi ● kujadili dhamira katika tamthilia akiwa katika kikundi	Je, ni mambo gani muhimu yaliyo katika tamthilia ulizosoma?

			• kuandika maelezo mafupi kuhusu dhamira ya tamthilia iliyoteuliwa na mwalimu • kuwawasilishia mzazi, mlezi au mwenzake uchambuzi wake kuhusu maudhui na dhamira ili wautolee maoni.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kutambua na kujadili dhamira na maudhui katika tamthilia.
- Kujiamini: mwanafunzi anapowawasilishia wenzake ufupisho wa dhamira na maudhui ili waujadili na kutolea maoni.
- Uwazaji kina: mwanafunzi anapochanganua maudhui na dhamira katika tamthilia na kuwasilishia wenzake.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anaposikiliza maoni ya wenzake katika kikundi wanapotambua na kujadili dhamira na maudhui katika tamthilia.
- Upendo: mwanafunzi anapotoa maoni kuhusu uwasilishaji wa wengine ili kuwarekebisha na kuwahimiza.
- Umoja: mwanafunzi anapotagusana na wengine katika kikundi ili kutambua na kujadili dhamira na maudhui katika tamthilia.

Masuala Mtambuko

- Masuala mtambuko anuwai: mwanafunzi anaposoma tamthilia.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa kina.
- Home Science na Health Education: masomo haya pia yanashughulikia usalama nyumbani.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kueleza maana ya maudhui na dhamira katika fasihi.	Anaeleza maana ya maudhui na dhamira katika fasihi kwa utendeti.	Anaeleza maana ya maudhui na dhamira katika fasihi.	Anafafanua kwa kiasi maana ya maudhui na dhamira katika fasihi.	Anaeleza maana ya maudhui na dhamira katika fasihi kwa kuelekezwa.
Kuweza kutambua maudhui katika tamthilia.	Anatambua maudhui katika tamthilia kwa wepesi.	Anatambua maudhui katika tamthilia.	Anatambua baadhi ya maudhui katika tamthilia.	Anatambua baadhi ya maudhui katika tamthilia kwa kusaidiwa.
Kuweza kutambua dhamira katika tamthilia.	Anatambua dhamira katika tamthilia kwa wepesi.	Anatambua dhamira katika tamthilia.	Anatambua dhamira kwa kiasi katika tamthilia.	Anatambua dhamira kwa kiasi katika tamthilia kwa kuelekezwa.
Kuweza kujadili maudhui katika tamthilia.	Anajadili maudhui katika tamthilia kwa kina.	Anajadili maudhui katika tamthilia.	Anajadili baadhi ya maudhui katika tamthilia.	Anajadili baadhi ya maudhui katika tamthilia kwa kuelekezwa.
Kuweza kujadili dhamira katika tamthilia.	Anajadili dhamira katika tamthilia kwa urahisi.	Anajadili dhamira katika tamthilia.	Anajadili kwa kiasi dhamira katika tamthilia.	Anajadili kwa kiasi dhamira katika tamthilia kwa kusaidiwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
6.3 Kuandika	**6.3.1 Insha za Kubuni** Mdokezo (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza maana ya insha ya mdokezo ili kuipambanua b) kubainisha aina za insha ya mdokezo c) kujadili vipengele vya insha ya mdokezo d) kuandika insha ya mdokezo kwa kuzingatia vipengele vya uandishi husika e) kufurahia kuandika insha za mdokezo ili kukuza ubunifu.	Mwanafunzi aelekezwe: ● kutambua maana ya insha ya mdokezo akiwa peke yake ● kujadili vipengele vya insha ya mdokezo *(kubuni anwani inayooana na kisa, kuandika kisa kinachoelekezwa na maneno aliyopewa, kutumia lugha ifaayo, kuzingatia muundo ufaao)* atakachosimulia kutokana na mdokezo kwenye matini akiwa peke yake au kwenye kikundi ● kubainisha aina za insha ya mdokezo *(k.v kuanzia na kumalizia)* kwa kujadiliana na wenzake katika kikundi ● kusoma kielelezo cha insha kutoka kwenye kitabu au kifaa cha kidijitali akiwa peke yake au wakiwa wawiliwawili ● kueleza vipengele vilivyozingatiwa katika uandishi wa insha ya mdokezo aliyosoma ● kuandika insha ya mdokezo kwa kuzingatia vipengele vya uandishi wa insha za mdokezo ● kuwasilisha insha yake darasani ili wenzake waitolee maoni	Je, ni vigezo vipi vinavyotumika katika kuandika insha za mdokezo?

			• kuwasilishia mzazi au mlezi insha aliyoiandika ili aitolee maoni.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi na kujadiliana kuhusu insha za mdokezo.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusoma vielelezo vya insha ya mdokezo.
- Ubunifu: mwanafunzi anapofaulu kuandika insha ya mdokezo.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

Masuala ya usalama: mwanafunzi anapoandika insha ya mdokezo kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa insha.
- Home Science na Health Education: masomo haya pia yanashughulikia usalama nyumbani.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kueleza maana ya insha ya mdokezo.	Anaeleza maana ya insha ya mdokezo kwa wepesi	Anaeleza maana ya insha ya mdokezo ili kuipambanua.	Anaeleza kwa kiasi maana ya insha ya mdokezo ili kuipambanua.	Anaeleza kwa kiasi maana ya insha ya mdokezo ili kuipambanua kwa kuelekezwa.
Kuweza kubainisha aina za insha ya mdokezo.	Anabainisha aina za insha ya mdokezo kwa urahisi.	Anabainisha aina za insha ya mdokezo.	Anabainisha kwa kiasi aina za insha ya mdokezo.	Anabainisha kwa kiasi aina za insha ya mdokezo kwa kuelekezwa.
Kuweza kueleza vipengele vya kuzingatia katika uandishi wa insha za mdokezo.	Anaeleza vipengele vya kuzingatia katika uandishi wa insha za mdokezo kwa kina.	Anaeleza vipengele vya kuzingatia katika uandishi wa insha za mdokezo.	Anaeleza baadhi ya vipengele vya kuzingatia katika uandishi wa insha za mdokezo.	Anaeleza baadhi ya vipengele vya kuzingatia katika uandishi wa insha za mdokezo kwa kusaidiwa.
Kuweza kuandika insha ya mdokezo kwa kuzingatia vipengele vifaavyo vya uandishi husika.	Anaandika kwa mvuto insha ya mdokezo kwa kuzingatia vipengele vifaavyo vya uandishi husika.	Anaandika insha ya mdokezo kwa kuzingatia vipengele vifaavyo vya uandishi husika.	Anaandika insha ya mdokezo kwa kuzingatia baadhi ya vipengele vifaavyo vya uandishi husika.	Anaandika, kwa kuelekezwa, insha ya mdokezo kwa kuzingatia baadhi ya vipengele vifaavyo vya uandishi husika.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
6.4 Sarufi	**6.4.1 Vivumishi vya Sifa na Viashiria** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua vivumishi vya sifa na viashiria/vionyeshi katika matini b) kutumia vivumishi vya sifa na viashiria/vionyeshi ipasavyo katika matini c) kuchangamkia matumizi ya vivumishi vya sifa na viashiria katika mawasiliano.	Mwanafunzi aelekezwe: ● kutambua vivumishi vya sifa *(k.v. -zuri, -embamba, bora, safi*) na viashiria *(k.v huyu, hizo, kile)* kwenye chati, kadi maneno au kapu maneno ● kutenga vivumishi vya sifa na viashiria katika orodha ya maneno, sentensi au vifungu kwa kuvipigia mstari au kuvikolezea wino katika matini za kidijitali ● kumtajia mwenzake vivumishi vya sifa na viashiria katika mazingira ya shuleni na ya nyumbani ● kutunga sentensi kwa kutumia vivumishi vya sifa na viashiria akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi ● kutunga aya kuhusu suala lengwa kwa kutumia vivumishi vya sifa na viashiria akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi ● kutafiti mtandaoni kuhusu vivumishi vya sifa na viashiria	Je, kuna tofauti gani kati ya vivumishi vya sifa na vivumishi viashiria?

			• kumsomea mzazi au mlezi kuhusu vivumishi vya sifa na viashiria alivyotafiti mtandaoni.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa
- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapochangia katika kazi za kikundi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kutafiti kuhusu vivumishi vya sifa na viashiria.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi kuhusu suala lengwa akitumia vivumishi vya sifa na viashiria.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutambua vivumishi vya sifa na viashiria na kuzitungia sentensi na vifungu sahihi.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapotafiti mtandaoni kuhusu vivumishi vya sifa na viashiria.

Maadili
- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake na kuchangia katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko
Masuala ya usalama: mwanafunzi anapoandika kifungu kuhusu suala lengwa kwa kutumia vivumishi vya sifa na viashiria.

Uhusiano na Masomo Mengine
- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia aina za vivumishi.
- Home Science na Health Education: masomo haya pia yanashughulikia usalama nyumbani.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / **Vigezo**	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kutambua vivumishi vya sifa na viashiria katika matini.	Anatambua vivumishi vya sifa na viashiria katika matini kwa wepesi.	Anatambua vivumishi vya sifa na viashiria katika matini.	Anatambua baadhi ya vivumishi vya sifa na viashiria katika matini.	Anatambua baadhi ya vivumishi vya sifa na viashiria katika matini kwa kusaidiwa.
Kuweza kutumia vivumishi vya sifa na viashiria ipasavyo katika matini.	Anatumia vivumishi vya sifa na viashiria ipasavyo katika matini kwa urahisi.	Anatumia vivumishi vya sifa na viashiria ipasavyo katika matini.	Anatumia vivumishi vya sifa na viashiria ipasavyo katika baadhi ya matini.	Anatumia vivumishi vya sifa na viashiria ipasavyo katika baadhi ya matini kwa kusaidiwa.

7.0 KUHUDUMIA WENYE MAHITAJI MAALUMU

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
7.1 Kusikiliza na Kuzungumza	**7.1.1 Usikilizaji Husishi** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza maana ya usikilizaji husishi ili kuubainisha b) kujadili vipengele vya kuzingatia katika usikilizaji husishi c) kufanya mazungumzo yanayozingatia vipengele vya usikilizaji husishi d) kuchangamkia kushiriki katika usikilizaji husishi ili kujenga uhusiano mwema na wengine.	Mwanafunzi aelekezwe: ● kueleza maana ya usikilizaji husishi akiwa peke yake au katika kikundi ● kujadili vipengele vya kuzingatia katika usikilizaji husishi *(k.v. kusilikiza kwa makini, kutomhukumu mzungumzaji, kutodakia mazungumzo, kutumia ishara zinazoweza kumhimiza mzungumzaji)* kutoka kwenye mazungumzo mafupi, akiwa na mwenzake ● kusikiliza mazungumzo kuhusu suala lengwa kutoka kwenye vifaa vya kidijitali *(k.v vinasasauti*) akizingatia na kutambua vipengele vya usikilizaji husishi vilivyozingatiwa ● kumsikiliza mwenzake, mwalimu au mgeni mwalikwa akisema kauli au akisoma vifungu vifupi kuhusu suala lengwa na kufasiri hisia zake ● kuigiza kikao cha utoaji nasaha akiwa katika kikundi huku akizingatia vipengele vya usikilizaji husishi	Unaposhiriki katika usikilizaji husishi, utazingatia nini ili kufanikisha usikilizaji?

			• kushiriki mazungumzo kuhusu suala lengwa na mzazi au mlezi wake huku akizingatia vipengele vya usikilizaji husishi.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapojadili kuhusu vipengele vya kuzingatia katika kusikiliza husishi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusikilizia mazungumzo kuhusu suala lengwa.
- Ubunifu: mwanafunzi anaposikiliza na kubaini mtazamo wa msemaji.
- Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapofasiri hisia za msemaji.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhiriki mazungumzo kuhusu suala lengwa na mzazi au mlezi wake na kujifunza zaidi vipengele vya kusikiliza husishi.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika shughuli za kikundi.Pia mwanafunzi anapoheshimu zamu ya wenzake katika mazungumzo.
- Upendo: mwanafunzi anapowasikiliza wasemaji kwa makini na kujihusisha na hisia zao.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali anavyotumia katika mazungumzo.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Masuala ya shughuli za huduma kwa jamii: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli ya ujifunzaji wa kusikiliza husishi kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia dhana ya aina za usikilizaji.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kueleza maana ya usikilizaji husishi.	Anaeleza maana ya usikilizaji husishi kwa utendeti.	Anaeleza maana ya usikilizaji husishi.	Anaeleza kwa kiasi maana ya usikilizaji husishi.	Anaeleza kwa kiasi maana ya usikilizaji husishi kwa kusaidiwa.
Kuweza kutambua vipengele vya kuzingatia katika usikilizaji husishi.	Anatambua kwa wepesi vipengele vya kuzingatia katika usikilizaji husishi.	Anatambua vipengele vya kuzingatia katika usikilizaji husishi.	Anatambua baadhi ya vipengele vya kuzingatia katika usikilizaji husishi.	Anatambua baadhi ya vipengele vya kuzingatia katika usikilizaji husishi kwa kuelekezwa.
Kuweza kufanya mazungumzo yanayozingatia vipengele vya usikilizaji husishi.	Anafanya mazungumzo yanayozingatia vipengele vya usikilizaji husishi kwa urahisi.	Anafanya mazungumzo yanayozingatia vipengele vya usikilizaji husishi.	Anafanya mazungumzo yanayozingatia baadhi ya vipengele vya usikilizaji husishi.	Anafanya mazungumzo yanayozingatia baadhi ya vipengele vya usikilizaji husishi kwa kusaidiwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
7.2 Kusoma	**7 .2.1 Ufupisho** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza maana ya ufupisho ili kuupambanua b) kujadili vipengele vya ufupisho wa kifungu c) kufupisha kifungu akizingatia vipengele vya ufupisho d) kujenga mazoea ya kuwasiliana kwa maelezo mafupi.	Mwanafunzi aelekezwe: • kueleza maana ya ufupisho akiwa peke yake au katika kikundi • kujadili vipengele vya ufupisho wa kifungu akiwa na wenzake katika kikundi • kusoma kifungu kuhusu suala lengwa katika matini andishi au ya kidijitali akiwa peke yake au wawiliwawili • kutambua kwenye matini andishi au ya kidijitali habari za kimsingi katika makala na kuzieleza kwa usahihi kwa kuzingatia mtazamo wa matini katika matini ya kufupishwa akishirikiana na wenzake • kueleza kwa maneno yake habari muhimu katika kifungu alichosoma • kufupisha kifungu alichosoma kwa kuzingatia mpangilio ufaao wa habari sahihi kutokana na matini akishirikiana na wenzake katika kikundi • kuwawasilishia wenzake kazi yake ili waitolee maoni • kumweleza mzazi au mlezi namna ya kufupisha kifungu kwa kuzingatia mpangilio ufaao wa habari sahihi kutokana na matini.	Unazingatia nini unapofupisha kifungu?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa • Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kujadiliana katika kikundi habari kuu za aya kwenye kifungu alichosoma. • Kujiamini: mwanafunzi anapoandaa ufupisho na kuwawasilishia wenzake ili wautolee maoni. • Ubunifu: mwanafunzi anapoandika ufupisho kwa kuzingatia mpangilio ufaao. • Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anaposoma kifungu mtandaoni na kudondoa hoja muhimu.
Maadili • Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi wanapojadili vipengele vya ufupisho wa kifungu. • Upendo: mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji katika kikundi. • Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. Pia, anapojitolea kuiandaa kazi yake ili kuwawasilishia wenzake. • Umoja: mwanafunzi anapotangamana na wenzake katika kikundi kujadili maneno na hoja muhimu katika kifungu.
Masuala Mtambuko • Masuala ya shughuli za huduma kwa jamii: mwanafunzi anaposoma kifungu kuhusu suala lengwa.
Uhusiano na Masomo Mengine • English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia ufupisho. • Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / **Vigezo**	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kueleza maana ya ufupisho.	Anaeleza maana ya ufupisho kwa wepesi.	Anaeleza maana ya ufupisho.	Anaeleza kwa kiasi maana ya ufupisho.	Anaeleza kwa kiasi maana ya ufupisho kwa kusaidiwa.
Kuweza kujadili vipengele vya ufupisho wa kifungu.	Anajadili kwa kina vipengele vya ufupisho wa kifungu.	Anajadili vipengele vya ufupisho wa kifungu.	Anajadili baadhi ya vipengele vya ufupisho wa kifungu.	Anajadili baadhi ya vipengele vya ufupisho wa kifungu kwa kuelekezwa.
Kuweza kufupisha kifungu akizingatia vipengele vya ufupisho.	Anafupisha kifungu akizingatia vipengele vya ufupisho kwa urahisi.	Anafupisha kifungu akizingatia vipengele vya ufupisho.	Anafupisha sehemu ya kifungu akizingatia vipengele vya ufupisho.	Anafupisha sehemu ya kifungu akizingatia vipengele vya ufupisho kwa kuelekezwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
7.3 Kuandika	**7.3.1 Insha za Kubuni** Maelezo (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua tamathali mbalimbali za lugha katika insha ya maelezo b) kueleza jinsi tamathali mbalimbali za lugha zinavyochangia kujenga picha dhahiri katika insha ya maelezo c) kuandika insha ya maelezo akitumia tamathali mbalimbali za lugha ili kujenga picha dhahiri d) kufurahia kuandika insha za maelezo akitumia tamathali mbalimbali za lugha ili kujenga picha dhahiri.	Mwanafunzi aelekezwe: • kutambua tamathali mbalimbali za lugha katika vielelezo vya insha za maelezo *(k.v. tashbihi, sitiari, uhaishaji na tanakali sauti)* akiwa peke yake au wawiliwawili • kutambua jinsi tamathali za lugha katika insha kielelezo ya maelezo zinavyochangia kujenga picha dhahiri ya kinachoelezewa akishirikiana na wenzake katika kikundi • kupigia mstari tamathali mbalimbali zilizotumiwa kwenye kifungu kutoa maelezo katika kitabu au kifaa cha kidijitali akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi • kuandika insha ya maelezo akitumia tamathali mbalimbali za lugha ili kujenga picha dhahiri katika insha ya maelezo	Je, unatumia lugha ya aina gani wakati unapotaka kumweleza mtu kitu ili aweze kupata picha kamili?

			• kuwasomea wenzake insha aliyoandika ili waitolee maoni.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa
- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kuandika insha ya maelezo.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika shughuli za ujifunzaji.
- Ubunifu: mwanafunzi anapofaulu kuandika insha inayosawiri picha halisi ya kitu anachoelezea.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapowasomea wenzake insha aliyoandika ili waikosoe pamoja.
- Kujiamini: mwanafunzi anapowasomea wenzake insha aliyoandika.

Maadili
- Heshima: mwanafunzi anaposikiliza maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko
- Masuala ya shughuli za huduma kwa jamii: mwanafunzi anapoandika insha ya maelezo kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine
- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa insha.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kutambua tamathali mbalimbali za lugha katika insha ya maelezo.	Anatambua tamathali mbalimbali za lugha katika insha ya maelezo kwa urahisi.	Anatambua tamathali mbalimbali za lugha katika insha ya maelezo.	Anatambua baadhi ya tamathali za lugha katika insha ya maelezo.	Anatambua baadhi ya tamathali za lugha katika insha ya maelezo kwa kuongozwa.
Kuweza kueleza jinsi tamathali mbalimbali za lugha zinavyochangia katika kujenga picha dhahiri katika insha ya maelezo.	Anaeleza jinsi tamathali mbalimbali za lugha zinavyochangia katika kujenga picha dhahiri katika insha ya maelezo kwa urahisi.	Anaeleza jinsi tamathali mbalimbali za lugha zinavyochangia katika kujenga picha dhahiri katika insha ya maelezo.	Anaeleza jinsi baadhi ya tamathali za lugha zinachangia katika kujenga picha dhahiri katika insha ya maelezo.	Anaeleza jinsi tamathali mbalimbali za lugha zinachangia katika kujenga picha dhahiri katika insha ya maelezo kwa kusaidiwa.
Kuweza kuandika insha ya maelezo akitumia tamathali mbalimbali za lugha ili kujenga picha dhahiri.	Anaandika insha ya maelezo kwa urahisi akitumia tamathali mbalimbali za lugha ili kujenga picha dhahiri.	Anaandika insha ya maelezo akitumia tamathali mbalimbali za lugha ili kujenga picha dhahiri.	Anaandika insha ya maelezo akitumia baadhi ya tamathali za lugha ili kujenga picha dhahiri.	Anaandika insha ya maelezo kwa kuelekezwa akitumia baadhi ya tamathali za lugha ili kujenga picha dhahiri.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
7.4 Sarufi	**7.4.1 Vivumishi Vimilikishi, vya Idadi na vya Sifa** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua vivumishi vimilikishi, vya idadi na vya sifa katika matini b) kutumia vivumishi vimilikishi, vya idadi na vya sifa ipasavyo katika matini c) kuchangamkia matumizi ya vivumishi vimilikishi, vya idadi na vya sifa katika mawasiliano.	Mwanafunzi aelekezwe: • kutambua vivumishi vimilikishi, *(k.v kitabu changu, mkoba wako, nyumba yenu n.k.)* vya idadi *(k.v. mhisani mmoja, wanyama wawili, maua mengi, n.k.)* na vya sifa *(k.v. mlima mrefu, karatasi bora, n.k.)* kwenye chati, kadi maneno au kapu maneno akiwa peke yake au wawiliwawili • kutenga vivumishi vimilikishi, vya idadi na vya sifa katika orodha ya maneno, sentensi au vifungu kwa kuzipigia mstari au kuzikolezea wino katika matini za kidijitali au za kimaandishi • kumtajia mwenzake vivumishi vimilikishi, vya idadi na vya sifa katika mazingira ya shuleni • kutunga sentensi kwa kutumia vivumishi vimilikishi, vya idadi na vya sifa akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi • kutunga aya kuhusu suala lengwa kwa kutumia vivumishi vimilikishi, vya idadi na vya sifa	Je, kuna tofauti gani kati ya vivumishi vimilikishi, vya idadi na vya sifa?

			• kumtajia mzazi au mlezi sentensi vivumishi vimilikishi, vya idadi na vya sifa katika mazingira ya nyumbani.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapochangia kazi za kikundi na kuchambua aina mbalimbali ya vivumishi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kutafiti kuhusu vivumishi lengwa.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi akitumia vivumishi vya sifa,idadi na vimilikishi.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutambua vivumishi vya sifa,idadi na vimilikishi na kuzitungia sentensi na vifungu sahihi.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anaposikiliza maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake na kuchangia katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Masuala ya shughuli za huduma kwa jamii: mwanafunzi anapoandika kifungu kuhusu suala lengwa kwa kutumia vivumishi vya sifa,idadi na vimilikishi.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia aina za vivumishi.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kutambua vivumishi vimilikishi, vya idadi na vya sifa katika matini.	Anatambua vivumishi vimilikishi, vya idadi na vya sifa katika matini mbalimbali kwa wepesi.	Anatambua vivumishi vimilikishi, vya idadi na vya sifa katika matini mbalimbali.	Anatambua baadhi ya vivumishi vimilikishi, vya idadi na vya sifa katika matini mbalimbali.	Anatambua baadhi ya vivumishi vimilikishi, vya idadi na vya sifa katika matini mbalimbali kwa kuelekezwa.
Kuweza kutumia vivumishi vimilikishi, vya idadi na vya sifa ipasavyo katika matini.	Anatumia vivumishi vimilikishi, vya idadi na vya sifa ipasavyo katika matini kwa urahisi.	Anatumia vivumishi vimilikishi, vya idadi na vya sifa ipasavyo katika matini.	Anatumia baadhi ya vivumishi vimilikishi, vya idadi na vya sifa ipasavyo katika matini.	Anatumia baadhi ya vivumishi vimilikishi, vya idadi na vya sifa ipasavyo katika baadhi ya matini kwa kusaidiwa.

8.0 UHALIFU WA MTANDAONI

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
8.1 Kusikiliza na kuzungumza	**8.1.1 Aina za Uzungumzaji** Uzungumzaji wa papo kwa papo (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza maana ya uzungumzaji wa papo kwa papo ili kuyapambanua b) kutambua vipengele vya kuzingatia katika uzungumzaji wa papo kwa papo c) kutoa uzungumzaji wa papo kwa papo kwa kuzingatia vipengele vifaavyo vya uzungumzaji d) kuchangamkia kutoa uzungumzaji wa papo kwa papo ili kufanikisha mawasiliano.	Mwanafunzi aelekezwe: • kueleza maana ya mazungumzo ya papo kwa papo akiwa peke yake au katika kikundi • kubainisha vipengele vya kuzingatia katika uzungumzaji wa papo kwa papo (*k.v ukakamavu, ujumbe unaolenga hadhira husika, ubanifu, upangaji hoja, utumiaji wa lugha ya kawaida, utumiaji wa ishara, utumiaji wa sauti ifaayo)* akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi • kusikiliza uzungumzaji wa papo kwa papo kuhusu suala lengwa yakitolewa na mwalimu, wenzake, mgeni mwalimu au kutoka kwenye vifaa vya kidijitali na kutathmini vipengele vya uwasilishaji vilivyotumika • kushiriki katika uzungumzaji wa papo kwa papo akizingatia vipengele vifaavyo akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi • kubuni uzungumzaji mepesi ya papo kwa papo kuhusu suala lengwa akizingatia	Unazingatia mambo gani ili kufanikisha uzungumzaji wa papo kwa papo?

			vipengele vifaavyo na kuwawasilishia wenzake katika kikundi ili wautathmini.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapojieleza kwa njia wazi katika uwasilishaji wa mazungumzo ya papo kwa papo.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotunga uzungumzaji wa papo kwa papo kuhusu suala lengwa.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutoa uzungumzaji wa papo kwa papo kuhusu suala lengwa.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhiriki uzungumzaji wa papo kwa papo na kujifunza zaidi kuhusu uzungumzaji wa papo kwa papo.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapoihusisha hadhira katika uzungumzaji.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali anavyotumia katika kujifunza.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki na wenzake na kutoa mchango katika shughuli za kikundi.
- Amani : mwanafunzi anaposhiriki na wengine katika uzungumzaji wa papo kwa hapo kuhusu suala lengwa kwa utulivu.

Masuala Mtambuko

- Masuala ya usalama: mwanafunzi anaposhiriki katika uzungumzaji wa papo kwa papo kuhusu suala lengwa.
- Uraia: mwanafunzi anaposhiriki katika uzungumzaji wa papo kwa papo kuhusu uhalifu mtandaoni, anajifunza kuheshimu maisha ya binadamu/ kudumisha haki za kibinadamu.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia aina za uzungumzaji.
- Social Studies na Computer Studies: masomo haya pia yanashughulikia uhalifu mtandaoni.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kueleza maana ya uzungumzaji wa papo kwa papo.	Anaeleza maana ya uzungumzaji wa papo kwa papo kwa urahisi.	Anaeleza maana ya uzungumzaji wa papo kwa papo.	Anaeleza kwa kiasi maana ya uzungumzaji wa papo kwa papo.	Anaeleza kwa kiasi maana ya uzungumzaji wa papo kwa papo kwa kusaidiwa.
Kuweza kutambua vipengele vya kuzingatia katika uzungumzaji wa papo kwa papo.	Anatambua kwa wepesi vipengele vya kuzingatia katika uzungumzaji wa papo kwa papo.	Anatambua vipengele vya kuzingatia katika uzungumzaji wa papo kwa papo.	Anatambua baadhi ya vipengele vya kuzingatia katika uzungumzaji wa papo kwa papo.	Anatambua baadhi ya vipengele vya kuzingatia katika uzungumzaji wa papo kwa papo kwa kusaidiwa.
Kuweza kutoa uzungumzaji wa papo kwa papo kwa kuzingatia vipengele vifaavyo vya uzungumzaji.	Anatoa uzungumzaji w a papo kwa papo kwa urahisi kwa kuzingatia vipengele vifaavyo vya uzungumzaji.	Anatoa uzungumzaji wa papo kwa papo kwa kuzingatia vipengele vifaavyo vya uzungumzaji.	Anatoa uzungumzaji wa papo kwa papo kwa kuzingatia baadhi ya vipengele vifaavyo vya uzungumzaji.	Anatoa uzungumzaji wa papo kwa papo kwa kuzingatia baadhi ya vipengele vifaavyo vya uzungumzaji kwa kuelekezwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
8.2 Kusoma	**8 .2.1 Kusoma kwa Kina** Mandhari na Ploti (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua mandhari na ploti katika tamthilia b) kueleza umuhimu wa mandhari na ploti ili kuubanisha c) kujadili mandhari na ploti ya tamthilia aliyosoma d) kuchangamkia nafasi ya mandhari na ploti katika tamthilia.	Mwanafunzi aelekezwe: • kutambua mandhari mbalimbali katika tamthilia akiwa peke yake au katika kikundi • kueleza umuhimu wa mandhari katika katika tamthilia akiwa peke yake au katika kikundi • kuandika kwa ufupi kuhusu mandhari katika tamthilia iliyoteuliwa na mwalimu • kuwawasilishia wenzake darasani uchambuzi wake kuhusu mandhari • kusoma chapisho la tamthilia au kutoka mtandaoni na kutambua mandhari yake • kutambua ploti ya tamthilia iliyoteuliwa na mwalimu akiwa peke yake au kwa kushirikiana na wenzake • kujadili umuhimu wa ploti ya tamthilia iliyoteuliwa na mwalimu akiwa peke yake au na wenzake • kuandaa muhtasari kuhusu ploti ya tamthilia iliyoteuliwa na mwalimu	1. Ni mandhari gani unayokumbuka yaliyo katika tamthilia ulizowahi kusoma? 2. Ploti ina umuhimu gani katika tamthilia ulizowahi kusoma?

			• kuwawasilishia wenzake darasani uchambuzi wake kuhusu ploti ya tamthilia aliyosoma • kumweleza mzazi au mlezi kuhusu mandhari na ploti katika tamthilia aliyosoma.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kujadili na kuchambua mandhari na ploti katika tamthilia.
- Kujiamini: mwanafunzi anapowasilisha kazi yake darasani.
- Ubunifu: mwanafunzi anapochanganua habari katika tamthilia ili kupata mandhari na ploti.
- Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapoeleza au kujadili umuhimu wa mandhari na ploti katika tamthilia.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapotafiti na kujiandaa ili awawasilishie wenzake muhtasari wa mandhari na ploti.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anaposikiliza maoni ya wenzake katika kikundi wanapotambua na kujadili mandhari na ploti kwenye tamthilia.
- Upendo: mwanafunzi anapotoa maoni kuhusu uwasilishaji wa wengine ili kuwarekebisha na kuwahimiza.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anaposoma na kuchanganua tamthilia.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wengine katika kikundi ili kutambua na kujadili mandhari na ploti kwenye tamthilia.

Masuala Mtambuko

Masuala mtambuko anuwai: mwanafunzi anaposoma tamthilia.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa kina.
- Social Studies na Computer Studies : masomo haya pia yanashughulikia masuala ya uhalifu wa mitandaoni.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini

Viwango / Vigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali na Matarajio
Kuweza kutambua mandhari mbalimbali na ploti ya tamthilia.	Anatambua mandhari mbalimbali na ploti ya tamthilia kwa urahisi.	Anatambua mandhari mbalimbali na ploti ya tamthilia.	Anatambua baadhi ya mandhari na baadhi ya vipengele vya ploti ya tamthilia.	Anatambua baadhi ya mandhari na baadhi ya vipengele vya ploti ya tamthilia kwa kuelekezwa.
Kuweza kueleza umuhimu wa mandhari na ploti ya tamthilia.	Anaeleza umuhimu wa mandhari na ploti ya tamthilia kwa kina.	Anaeleza umuhimu wa mandhari na ploti ya tamthilia.	Anaeleza umuhimu wa baadhi ya mandhari na baadhi ya vipengele vya ploti ya tamthilia.	Anaeleza umuhimu wa baadhi ya mandhari na baadhi ya vipengele vya ploti ya tamthilia kwa kuelekezwa.
Kuweza kujadili mandhari na ploti ya tamthilia aliyosoma.	Anajadili mandhari na ploti ya tamthilia aliyosoma kwa wepesi.	Anajadili mandhari na ploti ya tamthilia aliyosoma.	Anajadili baadhi ya vipengele vya mandhari na ploti ya tamthilia aliyosoma.	Anajadili baadhi ya vipengele vya mandhari na ploti ya tamthilia aliyosoma kwa kusaidiwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
8.3 Kuandika	**8.3.1 Viakifishi** Alama za Mtajo na Mshazari (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua matumizi ya alama za mtajo na mshazari katika matini b) kutumia ipasavyo alama za mtajo na mshazari katika matini c) kufurahia matumizi yafaayo ya alama za mtajo na mshazari katika matini.	Mwanafunzi aelekezwe: • kutambua matumizi ya alama za mtajo na mshazari kwenye matini andishi au za kidijitali *(k.v. kutumia alama za nukuu mwanzoni na mwishoni mwa usemi halisi)* kutumia mshazari *(k.v kutenga maneno katika sentensi, kuchukua nafasi ya 'au', kuonyesha aksami, kutenga siku, mwezi na mwaka, n.k.)* • kuandika maneno, sentensi au vifungu vya maneno kwa kutumia alama za mtajo na mshazari ipasavyo • kuandika kwenye kifaa cha kidijitali *(k.v. tarakilishi)* kifungu kifupi kuhusu suala lengwa akitumia alama za mtajo na mshazari ipasavyo na kuwasambazia wenzake kwenye mtandao ili wakitolee maoni • kushirikiana na wenzake kusahihisha kifungu ambacho hakijatumia alama za mtajo na mshazari ipasavyo • kuwasomea wenzake kifungu alichoandika na kuwataka waandike maneno, sentensi au vifungu vinavyostahili kuwa na alama za mtajo na mshazari	1. Je, alama za mtajo hutumiwa vipi katika maandishi? 2. Je, alama ya mshazari hutumiwa vipi katika maandishi?

			• kushirikiana na mzazi au mlezi kutafiti mtandaoni au kwenye vitabu vya ziada kuhusu matumizi ya alama za mtajo na mshazari.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za ujifunzaji darasani.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia kifaa cha kidijitali kuandika kifungu na kuwasambazia wenzake mtandaoni.
- Ubunifu: mwanafunzi anapoandika vifungu vyenye matumizi yafaayo ya alama za mtajo na mshazari.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhirikiana na mzazi au mlezi kutafiti kuhusu matumizi ya alama za mtajo na mshazari.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Masuala ya uhalifu wa mtandaoni: mwanafunzi anapotumia alama za mtajo na mshazari kuandika kifungu kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uakifishaji.
- Social Studies na Computer Studies: masomo haya pia yanashughulikia masuala ya uhalifu wa mitandaoni.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kutambua matumizi ya alama za mtajo na mshazari katika matini.	Anatambua matumizi ya alama za mtajo na mshazari katika matini kwa urahisi.	Anatambua matumizi ya alama za mtajo na mshazari katika matini.	Anatambua baadhi ya matumizi ya alama za mtajo na mshazari katika matini.	Anatambua baadhi ya matumizi ya alama za mtajo na mshazari katika matini kwa kuelekezwa.
Kuweza kutumia alama za mtajo na mshazari ipasavyo katika matini.	Anatumia alama za mtajo na mshazari ipasavyo katika matini kwa wepesi.	Anatumia alama za mtajo na mshazari ipasavyo katika matini.	Anatumia alama za mtajo na mshazari ipasavyo katika baadhi ya matini.	Anatumia alama za mtajo na mshazari ipasavyo katika baadhi ya matini kwa kusaidiwa.

Mada	**Mada Ndogo**	**Matokeo Maalum Yanayotarajiwa**	**Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji**	**Maswali Dadisi**
8.4 Sarufi	**8.4.1 Ngeli na Upatanisho wa Kisarufi** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua nomino za ngeli ya I-ZI na I-I katika matini b) kutambua upatanisho wa kisarufi wa ngeli ya I-ZI na I-I katika sentensi c) kutumia nomino za ngeli ya I-ZI na I-I katika matini kwa kuzingatia upatanisho ufaao wa kisarufi d) kuchangamkia kutumia nomino za ngeli ya I-ZI na I-I ipasavyo katika sentensi na vifungu ili kuimarisha mawasiliano.	Mwanafunzi aelekezwe: • kuchopoa nomino za ngeli ya I-ZI *(k.v. ndizi, ndoo, ngozi, kamba, njia n.k)*, na I-I *(k.v chumvi, sukari, simanzi, n.k.)* kwenye chati, kadi maneno, kapu maneno au tarakilishi • kutambua viambishi vya upatanisho wa kisarufi vya ngeli ya I-ZI na I-I katika sentensi na mafungu ya maneno akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi • kutaja majina katika mazingira ya shuleni yaliyo katika ngeli ya I-ZI *(k.v. ngazi, bendera,*) na I-I (*kv mvua, sukari, n.k.)* akiwa na wenzake katika kikundi • kutenga nomino za ngeli ya I-ZI na I-I katika orodha ya nomino, sentensi au vifungu kwenye vitabu, tarakilishi, chati kwa kuzikolezea wino au kuzipigia mstari	1. Ni vitu gani katika mazingira yako vyenye majina yaliyo katika ngeli ya I-ZI? 2. Ni majina yapi unayojua ya ngeli ya I-I?

			• kutunga sentensi au vifungu vyenye upatanisho ufaao wa kisarufi kuhusu suala lengwa kwa kutumia nomino za ngeli ya I-ZI na I-I akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi • kumtajia mzazi au mlezi majina ya vifaa yaliyo katika ngeli ya I-ZI *(k.v ndoo, sahani, kamba, sabuni, nyanya, karoti, ngozi n.k*) na I-I (*k.v chai, kahawa, n.k.)* katika mazingira ya nyumbani.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kutambua nomino katika ngeli ya I-ZI na I-I.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi akitumia nomino za ngeli ya I-ZI na I-I.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutambua nomino za ngeli ya I-ZI na I-I na kuzitungia sentensi sahihi na vifungu.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomtajia mzazi au mlezi wake nomino za ngeli ya I-ZI na I-I katika mazingira ya nyumbani.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anaposikiliza maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Masuala ya uhalifu wa mtandaoni : mwanafunzi anapoandika kifungu kuhusu suala lengwa kwa kutumia nomino za ngeli ya I-ZI na I-I.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English Indigenous Languages na Foreign Languages : masomo haya pia yanashughulikia upatanisho wa kisarufi.
- Social Studies na Computer Studies : masomo haya pia yanashughulikia masuala ya uhalifu wa mitandaoni.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini

Viwango / Vigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali na Matarajio
Kuweza kutambua nomino katika ngeli ya I-ZI na I-I katika matini.	Anatambua kwa wepesi nomino katika ngeli ya I-ZI na I-I kwenye matini.	Anatambua nomino katika ngeli ya I-ZI na I-I katika matini.	Anatambua baadhi ya nomino katika ngeli ya I-ZI na I-I katika matini.	Anatambua baadhi ya nomino katika ngeli ya I-ZI na I-I katika matini kwa kusaidiwa.
Kuweza kutambua upatanisho wa kisarufi wa ngeli ya I-ZI na I-I katika sentensi.	Anatambua kwa wepesi viambishi vya upatanisho wa kisarufi katika ngeli ya I-ZI na I-I katika sentensi.	Anatambua viambishi vya upatanisho wa kisarufi katika ngeli ya I-ZI na I-I katika sentensi.	Anatambua viambishi vya upatanisho wa kisarufi katika ngeli ya I-ZI na I-I katika baadhi ya sentensi.	Anatambua viambishi vya upatanisho wa kisarufi katika ngeli ya I-ZI na I-I katika baadhi ya sentensi kwa kusaidiwa.

Kuweza kutumia nomino katika ngeli ya I-ZI na I-I katika matini kwa kuzingatia upatanisho ufaao wa kisarufi.	Anatambua upatanisho wa kisarufi wa ngeli ya I-ZI na I-I katika matini kwa kuzingatia upatanisho ufaao wa kisarufi kwa urahisi.	Anatambua upatanisho wa kisarufi wa ngeli ya I-ZI na I-I katika matini kwa kuzingatia upatanisho ufaao wa kisarufi.	Anatambua baadhi ya upatanisho wa kisarufi wa ngeli ya I-ZI na I-I katika matini kwa kuzingatia upatanisho ufaao wa kisarufi.	Anatambua baadhi ya upatanisho wa kisarufi wa ngeli ya I-ZI na I-I katika matini kwa kuzingatia upatanisho ufaao wa kisarufi.kwa kuelekezwa.

9.0 MAJUKUMU YA MNUNUZI

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
9.1 Kusikiliza na Kuzungumza	**9.1.1 Kusikiliza kwa Kina** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua sauti /**k**/ na /**gh**/ katika silabi na maneno b) kutamka sauti /**k**/ na /**gh**/ ipasavyo katika silabi na maneno c) kutumia maneno yenye sauti /**k**/ na /**gh**/ ipasavyo katika matini ili kuyatofautisha kimatamshi d) kuchangamkia matamshi bora ya sauti /**k**/ na /**gh**/ katika mazungumzo ya kawaida ili kufanikisha mawasiliano.	Mwanafunzi aelekezwe: • kutambua sauti /**k**/ na /**gh**/ katika maneno na silabi (*k.v. kali/ghali; karama/gharama n.k)* akiwa peke yake au wawiliwawili • kutambua maneno yenye sauti / **k**/ na /**gh**/ katika matini andishi au za kidijitali na kuyatamka ipasavyo akiwa na wenzake • kutunga vitanzandimi vinavyotumia sauti /**k**/ na /**gh**/ na kujirekodi kwa kutumia kifaa cha kidijitali (*k.v simu, tabuleti, redio na kanda za sauti*) • kusikiliza akiwa na wenzake vitanzandimi alivyovirekodi ili kuvitathmini • kumwasilishia mzaz au mlezi mazungumzo kuhusu suala lengwa kwa kuzingatia matamshi bora ya sauti /**k**/ na /**gh**/.	Ni maneno yapi unayoyajua yaliyo na sauti /**k**/ na /**gh**/?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa • Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki na kuchangia katika shughuli za kutafuta maneno yenye sauti **/k/** na /**gh/** katika matini na katika mazungumzo katika kikundi. • Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. • Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kusikiliza vitanza ndimi vyenye sauti /**k/** na /**gh**/. • Ubunifu: mwanafunzi anapotambua na kutofautisha matamshi katika kikundi kuhusu sauti lengwa na anapotunga sentensi. • Kujiamini: mwanafunzi anapotamka ipasavyo sauti **/k/** na /**gh/** na anapochangia katika kazi ya kikundi. • Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhiriki mazungumzo na mzazi au mlezi kwa kuhusisha matamshi bora ya sauti /**k/** na /**gh/.**
Maadili • Upendo: mwanafunzi anapowapa wengine nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi. • Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi na kutunza vifaa vya kidijitali anavyotumia. • Umoja: mwanafunzi anaposhiriki na kuchangia kwa heshima na utulivu katika shughuli za kikundi. • Amani: mwanafunzi anapofanya kazi na wenzake bila migogoro yoyote.
Masuala Mtambuko • Masuala ya biashara: mwanafunzi anapotamka na kutofautisha sauti lengwa.
Uhusiano na Masomo Mengine • English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia dhana ya kutofautisha na kutamka sauti. • Business Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya biashara.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango **Vigezo**	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kutambua sauti /**k**/ na /**gh**/ katika silabi na maneno.	Anatambua kwa wepesi sauti / **k**/ na /**gh**/ katika silabi na maneno.	Anatambua sauti /**k**/ na /**gh**/ katika silabi na maneno.	Anatambua sauti /**k**/ na /**gh**/ katika baadhi ya silabi na maneno.	Anatambua sauti /**k**/ na /**gh**/ katika baadhi ya silabi na maneno kwa kuelekezwa.
Kuweza kutamka sauti /**k**/ na /**gh**/ ipasavyo na kuzitofautisha kimatamshi katika silabi na maneno.	Anatamka sauti /**k**/ na /**gh**/ ipasavyo na kuzitofautisha kimatamshi katika silabi na maneno kwa wepesi.	Anatamka sauti / **k**/ na /**gh**/ ipasavyo na kuzitofautisha kimatamshi katika silabi na maneno.	Anatamka sauti /**k**/ na /**gh**/ ipasavyo na kuzitofautisha kimatamshi katika baadhi ya silabi na maneno.	Anatamka sauti /**k**/ na /**gh**/ ipasavyo na kuzitofautisha kimatamshi katika baadhi ya silabi na maneno kwa kusaidiwa.
Kuweza kutumia maneno yenye sauti /**k**/ na /**gh**/ ipasavyo katika matini**.**	Anatumia maneno yenye sauti /**k**/ na /**gh**/ ipasavyo katika matini kwa wepesi.	Anatumia maneno yenye sauti /**k**/ na /**gh**/ ipasavyo katika matini**.**	Anatumia baadhi ya maneno yenye sauti /**k**/ na /**gh**/ ipasavyo katika matini.	Anatumia baadhi ya maneno yenye sauti /**k**/ na /**gh**/ ipasavyo katika matini kwa kuongozwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
9.2 Kusoma	**9.2.1 Ufahamu wa Kifungu cha Kushawishi** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua habari mahususi katika kifungu cha ufahamu b) kutabiri matukio katika kifungu cha ufahamu c) kueleza maana ya msamiati na vifungu vya maneno katika kifungu cha ufahamu d) kujadili ushawishi katika kifungu cha ufahamu e) kuchangamkia usomaji wa ufahamu shawishi ili kukuza hamu ya ujifunzaji.	Mwanafunzi aelekezwe: • kudondoa habari mahususi *(k.v. nani, nini, wapi, lini, n.k.)* katika kifungu cha ufahamu cha kushawishi • kueleza maana ya msamiati kuhusu suala lengwa (*k.v. maneno na nahau*) katika kifungu cha ufahamu cha kushawishi na kuueleza kwa kutumia kamusi akiwa peke yake au katika kikundi • kuandika habari za kifungu cha ufahamu cha kushawishi kwa ufupi • kujadili ushawishi katika kifungu cha ufahamu akishirikiana na wenzake katika kikundi • kuwawasilishia wenzake kazi yake ili wamtolee maoni.	Ni kwa njia gani tunaweza kutambua ujumbe wenye lengo la kushawishi katika habari?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kuhakiki sentensi zilizotungwa na wenzake kwa kutumia msamiati wa suala lengwa.

• Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapoweza kusakura tovuti ili kutafuta matini lengwa na kuisoma kwa kuzingatia maadili. Vilevile anapoandika muhtasari kwa kutumia kifaa cha kidijitali na kuwatumia wenzake. • Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposakura mtandaoni ili kupata matini mbalimbali na kuzisoma na kutambua habari mahususi. • Kujiamini: mwanafunzi anapohakiki sentensi zilizotungwa na wenzake na kutoa maoni.
Maadili • Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kikundi wanapojadili sifa zinazozingatiwa kuteua matini za kidijitali zinazofaa kusomwa. • Uwajibikaji: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kwa uwajibikaji na kuzingatia maadili. • Umoja: mwanafunzi anapotagusana na wenzake katika kikundi ili kujadili sifa zinazofaa kuzingatiwa katika uteuzi wa matini za kidijitali zinazofaa kusomwa.
Masuala Mtambuko • Masuala ya biashara: mwanafunzi anaposoma ufahamu kuhusu suala lengwa.
Uhusiano na Masomo Mengine • English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa ufahamu. • Business Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya biashara.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kutambua habari mahususi katika kifungu cha ufahamu.	Anatambua habari mahususi katika kifungu cha ufahamu kwa wepesi.	Anatambua habari mahususi katika kifungu cha ufahamu.	Anatambua sehemu ya habari mahususi katika kifungu cha ufahamu.	Anatambua habari mahususi katika kifungu cha ufahamu kwa kusaidiwa.
Kuweza kutabiri matukio katika kifungu cha ufahamu.	Anatabiri matukio katika kifungu cha ufahamu kwa urahisi.	Anatabiri matukio katika kifungu cha ufahamu.	Anatabiri baadhi ya matukio katika kifungu cha ufahamu.	Anatabiri baadhi ya matukio katika kifungu cha ufahamu kwa kuelekezwa.
Kuweza kueleza maana ya msamiati na vifungu vya maneno katika kifungu cha ufahamu.	Anaeleza kwa kina maana ya msamiati na vifungu vya maneno katika kifungu cha ufahamu.	Anaeleza maana ya msamiati na vifungu vya maneno katika kifungu cha ufahamu.	Anaeleza maana ya baadhi ya msamiati na vifungu vya maneno katika kifungu cha ufahamu.	Anaeleza maana ya baadhi ya msamiati na vifungu vya maneno katika kifungu cha ufahamu kwa kusaidiwa.
Kuweza kujadili ushawishi katika kifungu cha ufahamu.	Anajadili kwa utendeti ushawishi katika kifungu cha ufahamu.	Anajadili ushawishi katika kifungu cha ufahamu.	Anajadili kwa kiasi ushawishi katika kifungu cha ufahamu.	Anajadili kwa kiasi ushawishi katika kifungu cha ufahamu kwa kuelekezwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
9.3 Kuandika	**9.3.1 Insha za Kubuni** Masimulizi (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua vipengele vinavyozingatiwa kujenga wazo katika insha ya masimulizi b) kujadili vipengele vinavyojenga wazo katika aya kuhusu insha ya masimulizi c) kuandika insha ya masimulizi akikuza wazo katika aya ipasavyo d) kufurahia utunzi wa insha za masimulizi	Mwanafunzi aelekezwe: • kutambua vipengele vinavyozingatiwa kujenga wazo (*k.v. mada, utangulizi, kati, hitimisho, n.k.)* katika insha ya masimulizi kwenye matini za kimaandishi na za kidijitali akiwa peke yake au katika kikundi • kutambua ukuzaji wa wazo katika kila aya ya insha ya masimulizi katika matini za kimaandishi au za kidijitali akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi • kushirikiana na wenzake kueleza jinsi wazo lilivyokuzwa katika kila aya ya insha ya masimulizi *(k.v. kila wazo kuu kuwa katika aya yake, kutoa maelezo toshelevu kwa kila hoja kuu katika aya yake, kuepuka urudiaji au uchanganyaji wa hoja katika aya, n.k.)* • kushirikiana na wenzake kujadili vipengele vinavyojenga mawazo	Je, unawezaje kulikuza wazo vizuri katika insha ya masimulizi?

		zenye mpangilio mzuri wa wazo.	• kuandika vidokezo vya insha vinavyozingatia ukuzaji wa wazo katika kila aya akishirikiana na wenzake • kuandika insha ya masimulizi akizingatia ukuzaji wa wazo katika kila aya • kuwasomea wenzake katika kikundi insha aliyoandika au awasambazie kwenye vifaa vya kidijitali ili waitolee maoni • kushirikiana na wenzake kusahihisha insha ya maelezo aliyoandika kuhusu suala lengwa kwa kuzingatia ukuzaji wa wazo katika kila aya.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kujadili vipengele vya kuzingatia katika uandishi wa insha ya masimulizi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusambazia insha.
- Ubunifu: mwanafunzi anapolikuza wazo katika kila aya katika utungo wake kwa ufasaha.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapowasomea wenzake insha aliyoandika ili waikosoe pamoja.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kuandika na kuwasomea wenzake insha.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Masuala ya biashara: mwanafunzi anapoandika insha kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na masomo mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa insha.
- Business Studies : somo hili pia linashughulikia masuala ya biashara.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini

Viwango / Vigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali na Matarajio
Kuweza kutambua vipengele vinavyozingatiwa kujenga wazo katika insha ya masimulizi.	Anatambua kwa wepesi vipengele vinavyozingatiwa kujenga wazo katika insha ya masimulizi.	Anatambua vipengele vinavyozingatiwa kujenga wazo katika insha ya masimulizi.	Anatambua baadhi ya vipengele vinavyozingatiwa kujenga wazo katika insha ya masimulizi.	Anatambua baadhi ya vipengele vinavyozingatiwa kujenga wazo katika insha ya masimulizi kwa kuelekezwa.
Kuweza kujadili vipengele vinavyojenga wazo katika insha ya masimulizi.	Anajadili vipengele vinavyojenga wazo katika insha ya masimulizi kwa kina.	Anajadili vipengele vinavyojenga wazo katika insha ya masimulizi.	Anajadili baadhi ya vipengele vinavyojenga wazo katika insha ya masimulizi.	Anajadili baadhi ya vipengele vinavyojenga wazo katika insha ya masimulizi kwa kuelekezwa.

Kuweza kuandika insha ya masimulizi akikuza wazo katika aya ipasavyo.	Anaandika kwa mvuto insha ya masimulizi akikuza wazo katika aya ipasavyo.	Anaandika insha ya masimulizi akikuza wazo katika aya ipasavyo.	Anaandika insha ya masimulizi akikuza kwa kiasi wazo katika aya ipasavyo.	Anaandika insha ya masimulizi akikuza kwa kiasi wazo katika aya kwa kuelekezwa.

Mada	**Mada Ndogo**	**Matokeo Maalum Yanayotarajiwa**	**Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji**	**Maswali Dadisi**
9.4 Sarufi	**9.4.1 Ngeli na Upatanisho wa Kisarufi** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua nomino katika ngeli ya U - U na U -YA katika matini b) kutambua upatanisho wa kisarufi wa ngeli ya U - U na U -YA katika sentensi c) kutumia nomino katika ngeli ya U - U na U -YA kwa kuzingatia upatanisho ufaao wa kisarufi d) kuchangamkia kutumia nomino katika ngeli ya U-U na U -YA ipasavyo ili	Mwanafunzi aelekezwe: • kuchopoa nomino za ngeli ya U - U *(k.v uji, ugoro, umaskini urafiki, n.k)* na U- YA (*k.v. ugonjwa - magonjwa, uovu : maovu, ulezi- malezi, n.k.)* kwenye chati, kadi maneno, kapu maneno au tarakilishi akiwa peke yake au katika kikundi • kutenga nomino za ngeli ya U - U na U -YA katika orodha ya nomino, sentensi au vifungu kwenye vitabu, vifaa vya kidijitali, chati kwa kuzikolezea wino au kuzipigia mstari akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi	1. Ni vitu gani katika mazingira yako vyenye majina yaliyo katika ngeli ya U - U? 2. Ni vitu gani katika mazingira yako vyenye majina yaliyo katika ngeli ya U- YA?

		kuimarisha umilisi wa lugha.	• kutambua viambishi vya upatanisho wa kisarufi vya ngeli ya U - U na U - YA katika sentensi na vifungu akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi • kutunga sentensi au vifungu vyenye upatanisho ufaao wa kisarufi kuhusu suala lengwa kwa kutumia nomino za ngeli ya U-U na U -YA akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika kazi za kikundi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kutambua nomino katika ngeli ya U-U na U -YA.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi akitumia nomino za ngeli ya U-U na U -YA.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutambua nomino za ngeli ya U-U na U -YA na kuzitungia sentensi na vifungu vyenye upatanisho ufaao wa kisarufi.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposoma matini au kusakura kwenye mtandao kutafuta vitu vyenye majina yaliyo katika ngeli ya U-U na U-YA.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Masuala ya biashara : mwanafunzi anapoandika kifungu kuhusu suala lengwa kwa kutumia nomino za ngeli ya U-U na U-YA.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia upatanisho wa kisarufi.
- Business Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya biashara.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini

Viwango / Vigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali na Matarajio
Kuweza kutambua nomino za ngeli ya U-U na U -YA katika matini.	Anatambua kwa urahisi nomino za ngeli ya U-U na U -YA katika matini.	Anatambua nomino za ngeli ya U-U na U-YA katika matini.	Anatambua baadhi ya nomino za ngeli ya U-U na U -YA katika matini.	Anatambua baadhi ya nomino za ngeli ya U-U na U-YA katika matini kwa kusaidiwa.
Kuweza kutambua upatanisho wa kisarufi wa ngeli ya U-U na U -YA katika sentensi.	Anatambua kwa wepesi upatanisho wa kisarufi wa ngeli ya U-U na U -YA katika sentensi.	Anatambua upatanisho wa kisarufi wa ngeli ya U-U na U -YA katika sentensi.	Anatambua upatanisho wa kisarufi wa ngeli ya U-U na U -YA katika baadhi ya sentensi.	Anatambua upatanisho wa kisarufi wa ngeli ya U-U na U -YA katika baadhi ya sentensi kwa kuelekezwa.

Kuweza kutumia nomino katika ngeli ya U-U na LI-YA kwa kuzingatia upatanisho ufaao wa kisarufi.	Anatumia nomino katika ngeli ya U-U na LI-YA kwa kuzingatia upatanisho ufaao wa kisarufi kwa wepesi.	Anatumia nomino katika ngeli ya U-U na LI-YA kwa kuzingatia upatanisho ufaao wa kisarufi.	Anatumia baadhi ya nomino katika ngeli ya U-U na LI-YA kwa kuzingatia upatanisho ufaao wa kisarufi.	Anatumia baadhi ya nomino katika ngeli ya U-U na LI-YA kwa kuzingatia upatanisho ufaao wa kisarufi kwa kuongozwa.

10.0 KUKABILIANA NA HISIA

Mada	**Mada Ndogo**	**Matokeo Maalum Yanayotarajiwa**	**Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji**	**Maswali Dadisi**
10 .1 Kusikiliza na Kuzungumza	**10.1.1 Hadithi** Hurafa na Hekaya (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza maana ya hurafa na hekaya ili kuzibainisha	Mwanafunzi aelekezwe: ● kusikiliza kielelezo cha hadithi ya hurafa na hekaya kutoka kwa mwalimu, mgeni mwalikwa au kifaa cha kidijitali *(k.v. redio, rununu, kipakatalishi na runinga)*. ● kueleza maana ya hurafa na hekaya ili kuzibainisha akiwa peke yake au katika kikundi	1. Je, hadithi ambayo umewahi kusikiliza ilihusu wanyama gani?

		b) kueleza ujumbe katika hurafa na hekaya c) kujadili vipengele vya uwasilishaji wa hurafa na hekaya d) kusimulia hurafa na hekaya kwa kuzingatia vipengele vya uwasilishaji e) kufurahia hurafa na hekaya kama vipera vya fasihi simulizi.	• kueleza ujumbe katika hurafa na hekaya akiwa na wenzake katika kikundi • kujadili akiwa na mwenzake vipengele vya uwasilishaji wa hurafa na hekaya • kuwasilisha hurafa na hekaya kuzingatia vipengele vya uwasilishaji *(kiini cha hadithi, kiwango cha lugha, mpangilio wa matukio, sauti, ishara za mwili)* • kujirekodi akitamba hurafa na hekaya kwa kutumia vifaa vya kidijitali na kusikiliza akiwa na wenzake • kushirikiana na mzazi au mlezi kutambua hurafa na hekaya kutoka jamii yake na kujadili ujumbe unaojitokeza katika hadithi hizo.	2. Je, hurafa na hekaya hutofautian aje?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposimulia hurafa na hekaya akizingatia uhusishaji wa wanafunzi wenzake katika masimulizi na kuwashirikisha wenzake katika masimulizi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusikilizia hurafa na hekaya.
- Ubunifu : mwanafunzi anaposimulia hurafa na hekaya kwa wenzake kwa kuzingatia vipengele vya kimsingi vya uwasilishaji.
- Kujiamini: mwanafunzi anapowasilisha hurafa na hekaya ipasavyo kwa wenzake.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposimulia hurafa na hekaya akiwa na mzazi au mlezi wake na kuchangamkia kutafiti zaidi kuhusu hadithi za masimulizi.

Maadili
- Heshima: mwanafunzi anaposikiliza maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo : mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko
- Masuala ya afya: mwanafunzi anaposimulia hadithi kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine
- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia tungo za fasihi simulizi.
- Life Skills: Somo hili pia linashughulikia mbinu za kukabiliana na hisia.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini

Viwango / Vigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali na Matarajio
Kuweza kueleza maana ya hurafa na hekaya.	Anaeleza maana ya hurafa na hekaya kwa kina.	Anaeleza maana ya hurafa na hekaya.	Anaeleza kwa kiasi maana ya hurafa na hekaya.	Anaeleza kwa kiasi maana ya hurafa na hekaya kwa kusaidiwa.
Kuweza kueleza ujumbe katika hurafa na hekaya.	Anaeleza ujumbe katika hurafa na hekaya kwa wepesi.	Anaeleza ujumbe katika hurafa na hekaya.	Anaeleza baadhi ya ujumbe katika hurafa na hekaya.	Anaeleza baadhi ya ujumbe katika hurafa na hekaya kwa kuelekezwa.

Kuweza kujadili vipengele vya uwasilishaji wa hurafa na hekaya.	Anajadili kwa kina vipengele vya uwasilishaji wa hurafa na hekaya.	Anajadili vipengele vya uwasilishaji wa hurafa na hekaya.	Anajadili baadhi ya vipengele vya uwasilishaji wa hurafa na hekaya.	Anajadili baadhi ya vipengele vya uwasilishaji wa hurafa na hekaya kwa kusaidiwa.
Kuweza kusimulia hurafa na hekaya kwa kuzingatia vipengele vya uwasilishaji.	Anasimulia hurafa na hekaya kwa kuzingatia vipengele vya uwasilishaji kwa urahisi.	Anasimulia hurafa na hekaya kwa kuzingatia vipengele vya uwasilishaji.	Anasimulia hurafa na hekaya kwa kuzingatia kwa kiasi vipengele vya uwasilishaji.	Anasimulia hurafa na hekaya kwa kuzingatia kwa kiasi vipengele vya uwasilishaji kwa kuelekezwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
10.2 Kusoma	**10.2.1 Kusoma kwa Kina** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua wahusika katika tamthilia aliyosoma b) kujadili sifa za wahusika katika tamthilia c) kujadili mafunzo yanayotokana na wahusika katika tamthilia d) kujenga mazoea ya usomaji wa kazi za kifasihi ili kukuza hamu ya ujifunzaji.	Mwanafunzi aelekezwe: ● kutambua wahusika katika tamthilia aliyoisoma akiwa peke ● kujadili sifa za wahusika katika tamthilia iliyoteuliwa na mwalimu *(k.v. usiri, uovu, ukali, udadisi, n.k.)* akiwa na wenzake katika kikundi ● kuigiza wahusika katika tamthilia akiwa na wenzake katika kikundi ili kukuza uelewa wa sifa zao ● kueleza uhusiano kati ya wahusika katika tamthilia iliyoteuliwa na mwalimu wakiwa wawiliwawili ● kutazama video kuhusu wahusika katika tamthilia aliyosoma akiwa na wenzake ● kuandaa muhtasari kuhusu sifa za wahusika katika video aliyotazama ● kujadili mafunzo yanayotokana na matendo ya wahusika akiwa peke yake au na wenzake.	1. Ni mambo yapi yanayokuelekeza kuwaelewa wahusika katika tamthilia? 2. Je, ni mambo gani tunayoweza kujifunza kutokana na wahusika wa tamthilia?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi. ● Kujiamini: mwanafunzi anapoigiza na wenzake wahusika katika tamthilia. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotazama video kuhusu wahusika katika tamthilia na pia kwenye vifaa vya kidijitali. ● Ubunifu: mwanafunzi anapoigiza wahusika katika tamthilia. ● Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapochambua sifa za wahusika katika tamthilia.
Maadili ● Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake wanapochambua tamthilia katika kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua majukumu mbalimbali katika shughuli za kikundi. ● Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.
Masuala Mtambuko Masuala mtambuko anuwai: mwanafunzi anaposoma tamthilia.
Uhusiano na Masomo Mengine ● English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa kina. ● Life Skills: Somo hili pia linashughulikia mbinu za kukabiliana na hisia.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kutambua wahusika katika tamthilia aliyosoma.	Anatambua wahusika katika tamthilia aliyosoma kwa urahisi.	Anatambua wahusika katika tamthilia aliyosoma.	Anatambua baadhi ya wahusika katika tamthilia aliyosoma.	Anatambua baadhi ya wahusika katika tamthilia aliyosoma kwa kuelekezwa.
Kuweza kujadili sifa za wahusika katika tamthilia.	Anajadili sifa za wahusika katika tamthilia kwa urahisi.	Anajadili sifa za wahusika katika tamthilia.	Anajadili baadhi ya sifa za wahusika katika tamthilia.	Anajadili baadhi ya sifa za wahusika katika tamthilia kwa kusaidiwa.
Kuweza kujadili mafunzo yanayotokana na matendo ya wahusika katika tamthilia.	Anajadili mafunzo yanayotokana na matendo ya wahusika katika tamthilia kwa utendeti.	Anajadili mafunzo yanayotokana na matendo ya wahusika katika tamthilia.	Anajadili baadhi ya mafunzo yanayotokana na matendo ya wahusika katika tamthilia.	Anajadili baadhi ya mafunzo yanayotokana na matendo ya wahusika katika tamthilia kwa kuelekezwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
10.3 Kuandika	**10.3.1 Barua ya Kuomba Msaada** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua vipengele vya kimuundo vya barua rasmi ya kuomba msaada b) kutambua ujumbe katika barua rasmi ya kuomba msaada c) kuandika barua rasmi ya kuomba msaada kwa kuzingatia ujumbe, muundo na lugha ifaayo d) kufurahia kujieleza kwa ifaavyo kwa njia ya barua.	Mwanafunzi aelekezwe: ● kujadili katika kikundi vipengele vya kimuundo vya barua rasmi ya kuomba msaada (*k.v. anwani, suala linaloshughulikiwa, sahihi n.k.)* ● kutambua ujumbe unaoafiki barua rasmi ya kuomba msaada kwa kujadiliana na mwenzake ● kujadili na wenzake kuhusu lugha inayofaa katika uandishi wa barua rasmi ya kuomba msaada ● kuandika barua rasmi ya kuomba msaada kuhusu suala mbalimbali na kuwasomea wenzake darasani ili waitolee maoni ● kuandika barua ya kuomba msaada katika kifaa cha kidijitali na kuwasambazia wenzake kupitia mtandao ili waitolee maoni.	1. Je ni mambo gani yanayoweza kukufanya kuomba msaada? 2. Je, ni vipengele vipi unazingatia wakati unapoandika barua ya kuomba msaada?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa
- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi na kutoa mchango wake.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kuandika barua na kuisambaza kwa mtandao.

- Ubunifu: mwanafunzi anapofaulu kuandika barua rasmi ya kuomba msaada.

Maadili
- Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko
- Masuala ya afya: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi kuandika barua rasmi kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine
- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa barua rasmi.
- Life Skills: Somo hili pia linashughulikia mbinu za kukabiliana na hisia.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini

Viwango / Vigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali na Matarajio
Kuweza kutambua vipengele vya kimuundo vya barua rasmi ya kuomba msaada.	Anatambua kwa wepesi vipengele vya kimuundo vya barua rasmi ya kuomba msaada.	Anatambua vipengele vya kimuundo vya barua rasmi ya kuomba msaada.	Anatambua baadhi ya vipengele vya kimuundo vya barua rasmi ya kuomba msaada.	Anatambua baadhi ya vipengele vya kimuundo vya barua rasmi ya kuomba msaada kwa kusaidiwa.

Kuweza kutambua ujumbe katika barua rasmi ya kuomba msaada.	Anatambua ujumbe katika barua rasmi ya kuomba msaada kwa urahisi.	Anatambua ujumbe katika barua rasmi ya kuomba msaada.	Anatambua baadhi ya ujumbe katika barua rasmi ya kuomba msaada.	Anatambua baadhi ya ujumbe katika barua rasmi ya kuomba msaada kwa kuelekezwa.
Kuweza kuandika barua rasmi ya kuomba msaada kwa kuzingatia ujumbe, muundo na lugha ifaayo.	Anaandika kwa urahisi barua rasmi ya kuomba msaada kwa kuzingatia ujumbe, muundo na lugha ifaayo.	Anaandika barua rasmi ya kuomba msaada kwa kuzingatia ujumbe, muundo na lugha ifaayo.	Anaandika barua rasmi ya kuomba msaada kwa kuzingatia baadhi ya vipengele vya ujumbe, muundo na lugha ifaayo.	Anaandika barua rasmi ya kuomba msaada kwa kuzingatia baadhi ya vipengele vya ujumbe, muundo na lugha ifaayo kwa kuelekezwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
10.4 Sarufi	**10.4.1 Vinyume vya Vitenzi na Vielezi**	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza maana ya kinyume cha maneno ili kuibainisha b) kutambua vinyume vya vitenzi na vielezi katika matini c) kutumia ipasavyo vinyume vya vitenzi na vielezi katika matini d) kuchangamkia kutumia vinyume vya vitenzi na vielezi katika mawasiliano.	Mwanafunzi aelekezwe: ● kujadili maana ya kinyume cha maneno akiwa na mwenzake au katika kikundi ● kutambua vinyume vya vitenzi (*k.v. simama-keti, cheka-lia, vaa-vua, n.k.)* na vielezi *(k.v. haraka haraka- polepole,asubuhi-jioni)* kwa kutumia kadi maneno, mti maneno, kapu maneno akiwa na mwenzake ● kutambua vinyume vya vitenzi na vielezi katika matini *(k.v orodha ya maneno, sentensi na vifungu vya maneno)* akiwa peke yake ● kuchagua sentensi zinazoashiria matumizi ya vinyume vya vitenzi na vielezi kutoka kwa sentensi mbalimbali kwenye vitabu, tarakilishi au chati akiwa na mwenzake ● kutunga sentensi sahihi akitumia vinyume vya vitenzi na vielezi ● kusakura mtandaoni au kutafiti katika vitabu vya ziada ili kupata vinyume zaidi vya vitenzi na vielezi ● kumsomea mzazi au mlezi sentensi alizotunga kuhusu vinyume vya vitenzi na vielezi.	1. Je, ni vinyume gani vya vitenzi unavyojua? 2. Je, unajua vinyume gani vya vielezi?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kikundi kutambua vinyume vya vitenzi na vielezi. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kutambua vinyume vya vitenzi na vielezi. ● Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi kuonyesha vinyume vya vitenzi na vielezi. ● Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutambua vinyume vya vitenzi na vielezi na kuvitungia sentensi sahihi. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomsomea mzazi/mlezi wake sentensi alizotunga kuonyesha vinyume vya vitenzi.
Maadili ● Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. ● Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.
Masuala Mtambuko ● Masuala ya afya: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi kuhusu suala lengwa. ● Elimu kwa maendeleo endelevu: mwanafunzi anapotunga sentensi kuhusu suala lengwa.
Uhusiano na Masomo Mengine ● English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia vinyume. ● Life Skills: Somo hili pia linashughulikia mbinu za kukabiliana na hisia.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini

Viwango / Vigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali na Matarajio
Kuweza kueleza maana ya kinyume cha maneno.	Anaeleza maana ya kinyume cha maneno kwa utendeti.	Anaeleza maana ya kinyume cha maneno.	Anaeleza kwa kiasi maana ya kinyume cha maneno.	Anaeleza kwa kiasi maana ya kinyume cha maneno kwa kusaidiwa.
Kuweza kutambua vinyume vya vitenzi na vielezi katika matini.	Anatambua vinyume vya vitenzi na vielezi katika matini kwa wepesi.	Anatambua vinyume vya vya vitenzi na vielezi katika matini.	Anatambua baadhi ya vinyume vya vitenzi na vielezi katika matini.	Anatambua baadhi ya vinyume vya vitenzi na vielezi katika matini kwa kuelekezwa.
Kuweza kutumia ipasavyo vinyume vya vitenzi na vielezi katika matini.	Anatumia ipasavyo vinyume vya vitenzi na vielezi katika matini kwa urahisi.	Anatumia ipasavyo vinyume vya vitenzi na vielezi katika matini.	Anatumia ipasavyo vinyume vya vitenzi na vielezi katika baadhi ya matini.	Anatumia ipasavyo vinyume vya vitenzi na vielezi katika baadhi ya matini kwa kusaidiwa.

11.0 HAKI ZA WATOTO

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
11.1 Kusikiliza na Kuzungumza	**11.1.1 Kuzungumza kwa Kutumia Vidokezo** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza maana ya kuzungumza kwa kutumia vidokezo b) kutambua umuhimu wa kuzungumza kwa kutumia vidokezo c) kutambua miktadha katika jamii ambapo kuzungumza kwa kutumia vidokezo hufanywa d) kujadili vipengele vya kuzingatia katika kuzungumza kwa kutumia vidokezo	Mwanafunzi aelekezwe: ● kueleza maana ya kuzungumza kwa kutumia vidokezo akiwa peke yake au katika kikundi ● kujadii na wenzake umuhimu wa kuzungumza kwa kutumia vidokezo ● kutambua miktadha katika jamii yake ambamo anahitaji kuzungumza kwa kutumia vidokezo *(k.v. anapowazungumzia wenzake shuleni kuhusu haki za watoto, akiwa mzungumzaji maalum katika kongamano, katika semina, anapomtambulisha mgeni wa heshima katika hafla fulani,n.k.)* ● kujadili vipengele vya kuzingatia katika kuzungumza kwa kutumia vidokezo (*k.v kubainisha kiini cha mazungumzo, (je, ni ya kupasha habari? Ni ya kushawishi? Ili kuteua lugha mwafaka), mpangilio wa mawazo kimantiki, kutosoma vidokezo; kuvitazama kwa ufupi tu, kufanya mazoezi kabla ya kuzungumza, kuviweka juu ya*	Kwa nini ni muhimu kuandaa vidokezo unapozungumza?

		e) kutoa mazungumzo kwa kutumia vidokezo ifaavyo f) kujenga mazoea ya kutumia vidokezo katika mazungumzo ili kufanikisha mawasiliano.	*meza wakati wa kuzungumza, n.k)* akiwa na wenzake katika kikundi ● kusikiliza au kutazama aina mbalimbali za mazungumzo kutoka kwenye vifaa vya kidijitali, mgeni mwalikwa au wenzake na kubainisha vipengele vilivyozingatiwa ● kuandaa vidokezo kuhusu suala lengwa akiwa peke yake ● kuwawasilishia wenzake mazungumzo kuhusu suala lengwa kwa kutumia vidokezo alivyoandaa ili wayatolee maoni ● kumwasilishia mzazi au mlezi vidokezo vya mazungumzo kuhusu suala lengwa ili atoe maoni yake.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kuwasilisha mazungumzo kuhusu suala lengwa kwa kutumia vidokezo na vipengele vya kufuatwa katika mazungumzo.
- Ubunifu: mwanafunzi anapoandaa vidokezo kuhusu suala lengwa.
- Kujiamini: mwanafunzi anapojadili na wenzake kuhusu miktadha ambamo kuzungumza kwa kutumia vidokezo hutokea.
- Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anaposikiliza au kutazama aina mbalimbali za mazungumzo na kubainisha vipengele vilivyozingatiwa.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapowapa wenzake zamu ya kushiriki katika mazungumzo bila kuwakata kauli.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapovitunza vifaa vya kidijitali alivyotumia kujifunzia.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki na wengine na kuchangia katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Masuala ya haki za watoto: mwanafunzi anapoandika vidokezo na kuzungumza kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia dhana ya mazungumzo.
- Social Studies na Religious Studies : masomo haya pia yanashughulikia haki za watoto.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini

Viwango / Vigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali na Matarajio
Kuweza kueleza maana ya kuzungumza kwa kutumia vidokezo.	Anaeleza maana ya kuzungumza kwa kutumia vidokezo kwa wepesi.	Anaeleza maana ya kuzungumza kwa kutumia vidokezo.	Anaeleza kwa kiasi maana ya kuzungumza kwa kutumia vidokezo.	Anaeleza kwa kiasi maana ya kuzungumza kwa kutumia vidokezo.

Kuweza kutambua umuhimu wa kuzungumza kwa kutumia vidokezo.	Anatambua umuhimu wa kuzungumza kwa kutumia vidokezo kwa urahisi.	Anatambua umuhimu wa kuzungumza kwa kutumia vidokezo.	Anatambua baadhi ya umuhimu wa kuzungumza kwa kutumia vidokezo.	Anatambua baadhi ya umuhimu wa kuzungumza kwa kutumia vidokezo.
Kuweza kutambua miktadha katika jamii ambamo anahitaji kuzungumza kwa kutumia vidokezo.	Anatambua kwa wepesi miktadha katika jamii yake ambamo anahitaji kuzungumza kwa kutumia vidokezo.	Anatambua miktadha katika jamii yake ambamo anahitaji kuzungumza kwa kutumia vidokezo.	Anatambua baadhi ya miktadha katika jamii yake ambamo anahitaji kuzungumza kwa kutumia vidokezo.	Anatambua baadhi ya miktadha katika jamii yake ambamo anahitaji kuzungumza kwa kutumia vidokezo kwa kuelekezwa.
Kuweza kujadili vipengele vya kuzingatia katika kuzungumza kwa kutumia vidokezo.	Anajadili kwa kina vipengele vya kuzingatia katika kuzungumza kwa kutumia vidokezo.	Anajadili vipengele vya kuzingatia katika kuzungumza kwa kutumia vidokezo.	Anajadili baadhi ya vipengele vya kuzingatia katika kuzungumza kwa kutumia vidokezo.	Anajadili baadhi ya vipengele vya kuzingatia katika kuzungumza kwa kutumia vidokezo kwa kusaidiwa.
Kuweza kutoa mazungumzo kwa kutumia vidokezo ifaavyo.	Anatoa mazungumzo kwa kutumia vidokezo ifaavyo kwa urahisi.	Anatoa mazungumzo kwa kutumia vidokezo ifaavyo.	Anatoa mazungumzo kwa kutumia vidokezo baadhi ya nyakati ifaavyo.	Anatoa mazungumzo bila kutumia vidokezo kwa kuelekezwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
11.2 Kusoma	**11.2.1 Kusoma kwa Mapana** Matini za Kujichagulia (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kuteua matini ifaayo ya kujisomea b) kutambua maana za msamiati na matumizi mengine ya lugha katika matini ya kujichagulia c) kueleza ujumbe katika matini ya kujichagulia d) kujenga mazoea ya kusoma matini mbalimbali katika maisha ya kila siku.	Mwanafunzi aelekezwe: ● kuteua matini ifaayo ya kujisomea ● kutambua msamiati uliotumiwa katika matini ya kujichagulia *(k.v ya kisayansi, kisiasa., kihistoria, kifasihi, michezo, n.k.)* akiwa peke yake ● kutumia kamusi kutafuta maana za maneno asiyoyajua akiwa peke yake au katika kikundi ● kujenga rekodi ya msamiati aliojifunza katika kitabu ● kumtungia mwenzake sentensi akitumia msamiati katika matini aliyoisoma ● kueleza ujumbe wa matini ya kujichagulia aliyosoma akiwa na wenzake ● kutoa muhtasari wa matini ya kujichagulia aliyosoma na kuwasilisha kwa wenzake ili waitolee maoni ● kusakura mtandaoni na kujichagulia matini ya ziada kisha aisome.	1. Unavutiwa zaidi na nini unaposoma makala ya kujichagulia? 2. Unazingatia mambo gani wakati wa kusoma makala ya kujichagulia?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapotangamana na wenzake kuwasilisha muhtasari wa matini aliyojichagulia na kueleza ujumbe wa makala.
- Kujiamini: mwanafunzi anapoeleza ujumbe wa matini ya kujichagulia akizingatia ufasaha wa lugha.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotumia kwa usahihi msamiati katika matini aliyoisoma.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapojichagulia matini ya kusoma na kutafuta maana za maneno asiyoyajua kwenye kamusi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anaposakura mtandaoni na kujichagulia matini ya kusoma.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Haki za watoto: mwanafunzi anaposoma matini kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa mapana.
- Social Studies na Religious Studies: masomo haya pia yanashughulikia haki za watoto.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kuteua matini ifaayo ya kujisomea.	Anateua matini ifaayo ya kujisomea kwa urahisi.	Anateua matini ifaayo ya kujisomea.	Anateua kwa kiasi matini ifaayo ya kujisomea.	Anateua kwa kiasi matini ifaayo ya kujisomea kwa kuelekezwa.
Kuweza kutambua maana za msamiati na matumizi mengine ya lugha katika matini ya kujichagulia.	Anatambua kwa urahisi maana za msamiati na matumizi mengine ya lugha katika matini ya kujichagulia.	Anatambua maana za msamiati na matumizi mengine ya lugha katika matini ya kujichagulia.	Anatambua maana za baadhi ya msamiati na matumizi mengine ya lugha katika matini ya kujichagulia.	Anatambua maana za baadhi ya msamiati na matumizi mengine ya lugha katika matini ya kujichagulia kwa kuelekezwa.
Kuweza kueleza ujumbe katika matini ya kujichagulia.	Anaeleza kwa kina ujumbe katika matini ya kujichagulia.	Anaeleza ujumbe katika matini ya kujichagulia.	Anaeleza baadhi ya ujumbe katika matini ya kujichagulia.	Anaeleza baadhi ya ujumbe katika matini ya kujichagulia kwa kusaidiwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
11.3 Kuandika	**11.3.1 Insha za Kubuni** Maelezo (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kujadili vipengele vya insha ya maelezo b) kuandika insha ya maelezo ipasavyo kwa kuzingatia vipengele vyake c) kufurahia kuandika insha za maelezo katika maisha ya kila siku.	Mwanafunzi aelekezwe: ● kutambua habari mahususi katika insha za maelezo kwenye matini za kimaandishi au za kidijitali wakiwa wawiliwawili ● kushirikiana na wenzake katika kikundi kueleza habari mahususi katika insha za maelezo *(k.v. umahususi wa rangi, umbo, kimo, masafa, n.k)* ● kuandika vidokezo vya insha vinavyozingatia habari mahususi katika insha ya maelezo ● kuandika insha ya maelezo kwa kuzingatia vidokezo alivyoandika na mpangilio ufaao wa habari mahususi zilizoteuliwa kutolewa maelezo ● kuwasomea wenzake katika kikundi insha aliyoandika au kuwasambazia kwenye vifaa vya kidijitali ili waitolee maoni ● kushirikiana na wenzake kuteua habari mahususi na kuandika insha ya maelezo akizingatia habari hizo ● kushirikiana na wenzake kusahihisha insha walizoandika na kutoleana maoni kwa amani na upendo.	Je, ni viepengele gani vya kuzingatia katika kuandika insha ya maelezo?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa ● Mawasiliano na ushirikiano : mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kuandika insha nzuri na kuwasomea wenzake kwa ufasaha insha aliyoiandika. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusambazia insha. ● Ubunifu: mwanafunzi anapofaulu kuandika insha ya maelezo. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapowasomea wenzake kwa ufasaha insha aliyoandika ili waikosoe pamoja. ● Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kuandika insha nzuri na kuwasomea wenzake insha.
Maadili ● Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. ● Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.
Masuala Mtambuko ● Haki za watoto: mwanafunzi anapoandika insha kuhusu suala lengwa.
Uhusiano na Masomo Mengine ● English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa insha. ● Social Studies na Religious Studies: masomo haya pia yanashughulikia haki za watoto.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / **Vigezo**	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kujadili vipengele vya insha ya maelezo.	Anajadili vipengele vya insha ya maelezo kwa kina.	Anajadili vipengele vya insha ya maelezo.	Anajadili baadhi ya vipengele vya insha ya maelezo.	Anajadili baadhi ya vipengele vya insha ya maelezo kwa kusaidiwa.
Kuweza kuandika insha ya maelezo ipasavyo kwa kuzingatia vipengele vyake.	Anaandika insha ya maelezo ipasavyo kwa kuzingatia vipengele vyake kwa wepesi.	Anaandika insha ya maelezo ipasavyo kwa kuzingatia vipengele vyake.	Anaandika insha ya maelezo ipasavyo kwa kuzingatia baadhi ya vipengele vyake.	Anaandika insha ya maelezo ipasavyo kwa kuzingatia baadhi ya vipengele vyake kwa kuelekezwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
11.4 Sarufi	**11.4.1 Mnyambuliko wa Vitenzi** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua kauli ya kutendeka, kutendewa na kutendatenda katika vitenzi b) kutumia ipasavyo vitenzi katika kauli ya kutendeka, kutendewa na kutendatenda katika matini c) kuchangamkia kutumia ipasavyo vitenzi katika kauli ya kutendeka, kutendewa na kutendatenda ili kuimarisha mawasiliano.	Mwanafunzi aelekezwe: ● kutambua vitenzi katika kauli ya kutendeka, kutendewa na kutendatenda (*kv. eleweka***,** *tembelewa, chezacheza n.k)* mtawalia akiwa peke yake ● kuteua vitenzi katika kauli ya kutendeka, kutendewa na kutendatenda (*k.v. limika, bebewa, sukasuka n.k)* mtawalia, kwenye chati, kadi maneno, kapu maneno au tarakilishi akiwa na mwenzake ● kutenga vitenzi katika kauli ya kutendeka, kutendewa na kutendatenda katika sentensi na vifungu kwenye vitabu, tarakilishi, chati kwa kuvikolezea wino au kuvipigia mstari ● kugeuza vitenzi katika kauli ya kutendeka, kutendewa na kutendatenda akiwa na wenzake katika kikundi ● kutunga sentensi au vifungu kuhusu suala lengwa kwa kutumia vitenzi katika kauli ya kutendeka, kutendewa na kutendatenda akiwa peke na mwenzake ● kujaza mapengo kwa kutumia vitenzi katika kauli ya kutendeka, kutendewa na	Kwa nini ni muhimu kujifunza kauli za vitenzi?

			kutendatenda akiwa peke yake au wawiliwawili.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa
- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki na kutoa mchango wake katika kazi za kikundi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kutambua vitenzi katika kauli lengwa.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi akitumia vitenzi katika kauli ya kutendeka, kutendewa na kutendatenda.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutambua viambishi vya kauli ya kutendeka, kutendewa na kutendatenda na kuandika vitenzi katika kauli hizo.

Maadili
- Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko
- Haki za watoto: mwanafunzi anapotunga sentensi kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine
- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia matumizi ya maneno katika miktadha mbalimbali.
- Social Studies na Religious Studies: masomo haya pia yanashughulikia haki za watoto.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango **Vigezo**	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kutambua kauli ya kutendeka, kutendewa na kutendatenda katika vitenzi.	Anatambua kwa wepesi kauli ya kutendeka, kutendewa na kutendatenda katika vitenzi.	Anatambua kauli ya kutendeka, kutendewa na kutendatenda katika vitenzi.	Anatambua baadhi ya kauli za kutendeka, kutendewa na kutendatenda katika baadhi ya vitenzi.	Anatambua baadhi ya kauli za kutendeka, kutendewa na kutendatenda katika baadhi ya vitenzi kwa kuelekezwa.
Kuweza kutumia vitenzi katika kauli ya kutendeka, kutendewa na kutendatenda ipasavyo katika matini.	Anatumia kwa urahisi vitenzi katika kauli ya kutendeka, kutendewa na kutendatenda ipasavyo katika matini.	Anatumia vitenzi katika kauli ya kutendeka, kutendewa na kutendatenda ipasavyo katika matini.	Anatumia baadhi ya vitenzi katika kauli ya kutendeka, kutendewa na kutendatenda ipasavyo katika matini.	Anatumia baadhi ya vitenzi katika kauli ya kutendeka, kutendewa na kutendatenda katika baadhi ya matini.

12.0 MAGONJWA YASIYOAMBUKIZWA

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
12.1 Kusikiliza na Kuzungumza	**12.1.1 Kusikiliza kwa Makini** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza habari katika matini ya kusikiliza b) kukadiria maana ya msamiati mahususi na vifungu katika matini ya kusikiliza c) kuziwasilisha hoja muhimu katika habari aliyosikiliza kwa kufuata mpangilio ufaao d) kujenga mazoea ya kufurahia kusikiliza vifungu vya kusikiliza ili kuimarisha uwezo wa kusikiliza.	Mwanafunzi aelekezwe: ● kutambua hoja muhimu katika habari aliyosikiliza kuhusu suala lengwa kutoka kwa mwalimu, kifaa cha kidijitali, mgeni mwalikwa au wenzake akiwa peke yake ● kueleza hoja muhimu aliyotambua kutoka matini aliyosikiliza kwa maneno machache ● kutafiti mtandaoni matini kuhusu suala lengwa na kuwawasilishia wenzake hoja muhimu kuhusu suala hilo kwa maneno machache ● kueleza maana ya msamiati katika matini ya kusikiliza ● kumsomea mzazi au mlezi habari kuhusu suala lengwa na kushirikiana kutambua hoja muhimu.	Je, kwa nini ni muhimu kuwa na mpangilio ufaao wa hoja kutoka habari uliyosikiliza?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa
- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kuchangia katika kazi ya kikundi na kuwatolea wenzake hoja muhimu.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kusikiliza na kuwatajia wenzake hoja muhimu kuhusu suala lengwa kwa ufupi.

• Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anaposikiliza habari, kuichanganua na kutambua hoja muhimu na kuziwasilisha kwa mpangilio ufaao. • Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhirikiana na mzazi au mlezi wake kutafiti kwenye mtandao kuhusu suala lengwa na kuwasilisha hoja kuu kwa mpangilio ufaao. • Ubunifu: mwanafunzi anapoiwasilisha upya habari aliyosikiliza kwa mpangilio ufaao wa hoja.
Maadili • Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. • Upendo: mwanafunzi anapowapa wengine fursa ya kutambua na kupanga hoja muhimu bila kuwakatiza. • Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali anavyotumia kujifunzia.
Masuala Mtambuko • Elimu kwa maendeleo endelevu: mwanafunzi anaposhiriki na wenzake katika mazungumzo kuhusu suala lengwa na kutambua ujumbe au hoja muhimu; anapata maarifa kuhusu magonjwa yasiyoambukizwa. • Masuala ya afya: mwanafunzi anaposikiliza matini kuhusu suala lengwa.
Uhusiano na Masomo Mengine • English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia stadi ya kusikiliza. • Home Science na Health Education: masomo haya pia yanashughulikia magonjwa yasiyoambukizwa.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kueleza habari katika matini ya kusikiliza.	Anaeleza kwa kina habari katika matini ya kusikiliza.	Anaeleza habari katika matini ya kusikiliza.	Anaeleza baadhi ya habari katika matini ya kusikiliza.	Anaeleza baadhi ya habari katika matini ya kusikiliza kwa kusaidiwa.
Kuweza kukadiria maana ya msamiati mahususi na vifungu katika matini ya kusikiliza.	Anakadiria maana ya msamiati mahususi na vifungu katika matini ya kusikiliza kwa urahisi.	Anakadiria maana ya msamiati mahususi na vifungu katika matini ya kusikiliza.	Anakadiria maana ya baadhi ya msamiati mahususi na vifungu katika matini ya kusikiliza.	Anakadiria maana ya baadhi ya msamiati mahususi na vifungu katika matini ya kusikiliza kwa kuelekezwa.
Kuweza kuziwasilisha hoja muhimu katika habari aliyosikiliza kwa kufuata mpangilio ufaao.	Anaziwasilisha hoja muhimu katika habari aliyosikiliza kwa kufuata mpangilio ufaao kwa urahisi.	Anaziwasilisha hoja muhimu katika habari aliyosikiliza kwa kufuata mpangilio ufaao.	Anaziwasilisha baadhi ya hoja muhimu katika habari aliyosikiliza kwa kufuata mpangilio ufaao.	Anaziwasilisha baadhi ya hoja muhimu katika habari aliyosikiliza kwa kufuata mpangilio ufaao kwa kuelekezwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
12.2 Kusoma	**12.2.1 Kusoma kwa Ufasaha** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kusoma kifungu kwa kuzingatia matamshi bora b) kusoma kifungu kwa kasi ifaayo c) kusoma kifungu kwa kutumia sauti ipasavyo d) kusoma kifungu kwa kuambatanisha ishara zifaazo e) kuridhia kusoma makala kwa kuzingatia vipengele vinavyofanikisha mawasiliano.	Mwanafunzi aelekezwe: ● kujadiliana na wenzake vipengele vya kuzingatia katika kusoma makala kwa ufasaha *(matamshi bora, kasi ifaayo, sauti ifaayo, ishara zifaazo)* ● kutazama vielelezo vya video za watu wanaosoma kwa ufasaha makala *(k.v hotuba, taarifa ya habari, n.k.)* akiwa peke yake au na wenzake ● kusoma kifungu kuhusu suala lengwa katika matini andishi au ya kidijitali akizingatia matamshi bora ● kusoma kifungu cha habari kwa kasi ifaayo kuhusu suala lengwa wakiwa wawiliwawili ● kusoma kifungu akizingatia sauti ifaayo *(k.v kiwango cha sauti na kiimbo)* akiwa katika kikundi ● kusoma kifungu kwa kuambatanisha ishara zifaazo panapofaa *(k.v ishara za uso na mikono)* akiwa na wenzake katika kikundi ● kusoma mbele ya wenzake kazi yake ili wamtolee maoni.	Je, unaposoma kifungu unazingatia mambo gani ili kufanikisha usomaji?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na kujadiliana na wenzake katika kikundi kuhusu vipengele vya kimsingi vya kusoma kwa ufasaha. ● Kujiamini: mwanafunzi anaposoma kifungu kwa ufasaha. ● Ubunifu: mwanafunzi anapotumia ishara wakati wa kusoma kifungu. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli ya kusoma anakuza hamu ya ujifunzaji.
Maadili ● Heshima: mwanafunzi anaposikiliza maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi wanapojadili vipengele vya usomaji bora. ● Upendo: mwanafunzi anapowapa wenzake nafasi ya kushiriki katika mjadala wakati wa shughuli ya ujifunzaji katika kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuwasomea wenzake kifungu. ● Umoja: mwanafunzi anapotangamana na wenzake katika kikundi kujadili vipengele vya usomaji bora.
Masuala Mtambuko ● Masuala ya afya: mwanafunzi anaposoma kifungu kuhusu suala lengwa.
Uhusiano na Masomo Mengine ● English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia kusoma kwa ufasaha. ● Homescience, Health Education na Integrated Science: masomo haya pia yanashughulikia magonjwa yasiyoambukizwa.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kusoma kifungu kwa kuzingatia matamshi bora.	Anasoma kifungu kwa kuzingatia matamshi bora kwa urahisi.	Anasoma kifungu kwa kuzingatia matamshi bora.	Anasoma sehemu za kifungu kwa kuzingatia matamshi bora.	Anasoma sehemu za kifungu kwa kuzingatia matamshi bora kwa kusaidiwa.
Kuweza kusoma kifungu kwa kasi ifaayo.	Anasoma kifungu kwa kasi ifaayo kwa wepesi.	Anasoma kifungu kwa kasi ifaayo.	Anasoma sehemu za kifungu kwa kasi ifaayo.	Anasoma sehemu za kifungu kwa kasi ifaayo kwa kuongozwa.
Kuweza kusoma kifungu kwa kutumia sauti ipasavyo.	Anasoma kifungu kwa kutumia sauti ipasavyo kwa urahisi.	Anasoma kifungu kwa kutumia sauti ipasavyo.	Anasoma sehemu za kifungu kwa kutumia sauti ipasavyo.	Anasoma sehemu za kifungu kwa kutumia sauti ipasavyo kwa kuelekezwa.
Kuweza kusoma kifungu kwa kuambatanisha ishara zifaazo.	Anasoma kifungu kwa kuambatanisha ishara zifaazo kwa wepesi.	Anasoma kifungu kwa kuambatanisha ishara zifaazo.	Anasoma kifungu kwa kuambatanisha ishara zifaazo katika baadhi ya sehemu.	Anasoma kifungu kwa kuambatanisha ishara zifaazo katika baadhi ya sehemu kwa kusaidiwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
12.3 Kuandika	**12.3.1 Insha za Kiuamilifu** Hotuba (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza maana ya hotuba ya kutoa ufafanuzi b) kutambua hotuba ya kutoa ufafanuzi katika matini c) kujadili ujumbe, lugha na muundo wa hotuba ya kutoa ufafanuzi d) kuandika hotuba ya kutoa ufafanuzi kwa kuzingatia vipengele vyake e) kuchangamkia nafasi ya hotuba ya kutoa ufafanuzi katika mawasiliano.	Mwanafunzi aelekezwe: ● kueleza maana ya hotuba ya kutoa ufafanuzi akiwa peke yake ● kujadiliana na wenzake kuhusu ujumbe (*unaolenga kinachotolewa ufafanuzi),* lugha (*nyepesi inayoeleweka*) na muundo ufaao wa hotuba ya kutoa ufafanuzi ● kujadili na wenzake miktadha inayochochea hotuba ya kutoa ufafanuzi ● kujadili na wenzake katika kikundi vidokezo vinavyoweza kutumiwa katika kuandika hotuba ya kutoa ufafanuzi ● kuandika hotuba ya kutoa ufafanuzi kuhusu suala lengwa akizingatia ujumbe, lugha na muundo ufaao kisha awasambazie wenzake mtandaoni au kuwasomea darasani ili waitolee maoni ● kuandika hotuba ya kutoa ufafanuzi kuhusu suala linaloathiri jamii yao kisha amsomee mzazi au mlezi ili aitolee maoni.	Ni mambo gani ya kuzingatia katika kutoa hotuba ya ufafanuzi?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi kujadili kuhusu vipengele vya kuandika hotuba ya kutoa ufafanuzi. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kuandika hotuba ya kutoa ufafanuzi na kusambazia wenzake mtandaoni ili waitolee maoni. ● Ubunifu: mwanafunzi anapoandika hotuba ya kutoa ufafanuzi. ● Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anpomsomea mzazi au mlezi hotuba ya kutoa ufafanuzi.
Maadili ● Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. ● Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.
Masuala Mtambuko ● Masuala ya afya: mwanafunzi anapoandika hotuba kuhusu suala lengwa. ● Uraia: mwanafunzi anapoandika hotuba ya kutoa ufafanuzi kuhusu masuala yanayoathiri jamii.
Uhusiano na Masomo Mengine ● English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia hushughulikia dhana ya uandishi wa insha za kiuamilifu. ● Homescience, Health Education na Integrated Science: masomo haya pia hushughulikia magonjwa yasiyoambukizwa.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kueleza maana ya hotuba ya kutoa ufafanuzi.	Anaeleza kwa udhahiri maana ya hotuba ya kutoa ufafanuzi kwa urahisi.	Anaeleza maana ya hotuba ya kutoa ufafanuzi.	Anaeleza kwa kiasi maana ya hotuba ya kutoa ufafanuzi.	Anaeleza kwa kiasi maana ya hotuba ya kutoa ufafanuzi kwa kuelekezwa.
Kuweza kutambua hotuba ya kutoa ufafanuzi katika matini.	Anatambua kwa wepesi hotuba ya kutoa ufafanuzi katika matini.	Anatambua hotuba ya kutoa ufafanuzi katika matini.	Anatambua hotuba ya kutoa ufafanuzi katika baadhi ya matini.	Anatambua hotuba ya kutoa ufafanuzi katika matini kwa kuelekezwa.
Kuweza kueleza ujumbe, lugha na muundo wa hotuba ya kutoa ufafanuzi.	Anaeleza kwa utendeti ujumbe, lugha na muundo wa hotuba ya kutoa ufafanuzi.	Anaeleza ujumbe, lugha na muundo wa hotuba ya kutoa ufafanuzi.	Anaeleza baadhi ya masuala ya ujumbe, lugha na muundo wa hotuba ya kutoa ufafanuzi.	Anaeleza baadhi ya masuala ya ujumbe, lugha na muundo wa hotuba ya kutoa ufafanuzi kwa kuelekezwa.
Kuweza kuandika hotuba ya kutoa ufafanuzi kwa kuzingatia ujumbe, lugha na muundo ufaao.	Anaandika kwa urahisi hotuba ya kutoa ufafanuzi kwa kuzingatia ujumbe, lugha na muundo ufaao.	Anaandika hotuba ya kutoa ufafanuzi kwa kuzingatia ujumbe, lugha na muundo ufaao.	Anaandika hotuba ya kutoa ufafanuzi kwa kuzingatia baadhi ya vipengele vya ujumbe, lugha na muundo ufaao.	Anaandika hotuba ya kutoa ufafanuzi kwa kuzingatia baadhi ya vipengele vya ujumbe, lugha na muundo ufaao kwa kusaidiwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
12.4 Sarufi	**12.4.1 Aina za Sentensi** Sentensi Changamano (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza maana ya sentensi changamano ili kuipambanua b) kutambua sentensi changamano katika matini c) kutumia sentensi changamano ipasavyo katika matini d) kuonea fahari matumizi ya sentensi changamano katika mawasiliano ya kila siku.	Mwanafunzi aelekezwe: ● kueleza maana ya sentensi changamano akiwa peke yake ● kutenga sentensi changamano katika orodha ya sentensi kwenye vitabu, chati au tarakilishi kwa kuzipigia mstari au kuzikolezea wino akiwa peke yake au katika kikundi ● kubainisha sentensi changamano zinazojitokeza katika vifungu akiwa na wenzake katika kikundi ● kutunga sentensi changamano ipasavyo ● kuwawasilishia wenzake darasani sentensi changamano aliyotunga ili waitathmini ● kumtungia mzazi au mlezi sentensi changamano zinazohusu shughuli katika mazingira ya nyumbani.	Ni nini tofauti kati ya sentensi changamano na aina zingine za sentensi unazozijua?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika kazi za kikundi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kutambua sentensi changamano.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi kuhusu suala lengwa akitumia sentensi changamano.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutambua sentensi changamano katika kifungu.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomtajia mzazi au mlezi wake sentensi changamano zinazohusu shughuli katika mazingira ya nyumbani.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Uwajibikaji : mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

Masuala ya afya : mwanafunzi anapotunga sentensi changamano kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia hushughulikia aina za sentensi.
- Homescience, Health Education na Integrated Science: masomo haya pia hushughulikia magonjwa yasiyoambukizwa.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini

Viwango / Vigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali na Matarajio
Kuweza kueleza maana ya sentensi changamano.	Anaeleza maana ya sentensi changamano kwa kina.	Anaeleza maana ya sentensi changamano.	Anaeleza kwa kiasi maana ya sentensi changamano.	Anaeleza kwa kiasi maana ya sentensi changamano kwa kuelekezwa.
Kuweza kutambua sentensi changamano katika matini.	Anatambua sentensi changamano katika matini kwa wepesi.	Anatambua sentensi changamano katika matini.	Anatambua baadhi ya sentensi changamano katika matini.	Anatambua baadhi ya sentensi changamano katika matini kwa kuelekezwa.

Kuweza kutumia sentensi changamano ipasavyo katika matini.	Anatumia sentensi changamano ipasavyo katika matini kwa urahisi.	Anatumia sentensi changamano ipasavyo katika matini.	Anatumia sentensi changamano ipasavyo katika baadhi ya matini.	Anatumia sentensi changamano ipasavyo katika baadhi ya matini kwa kusaidiwa.

13.0 HESHIMA KWA TAMADUNI ZA WENGINE

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
13.1 Kusikiliza na Kuzungumza	**13.1.1 Wahusika katika Hadithi** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua wahusika katika hadithi b) kuchambua sifa za wahusika katika hadithi c) kueleza mafunzo kutokana na wahusika katika hadithi d) kufurahia kushiriki katika uchambuzi wa wahusika katika hadithi.	Mwanafunzi aelekezwe: ● kutambua washiriki katika hadithi inayosimuliwa *(k.v fanani, hadhira)* akiwa na mwenzake ● kutambua sifa za wahusika katika hadithi aliyosikiliza kutoka kwa mwalimu, mgeni mwalikwa au vifaa vya kidijitali (*k.v wanyama, mazimwi, shujaa, kijana maskini, ndege, wadudu, n.k.)* ● kuchambua wahusika katika hadithi aliyosikiliza akiwa na wenzake katika kikundi ● kueleza mafunzo kutokana na wahusika katika hadithi wakiwa wawiliwawili ● kutamba hadithi akiwa na wenzake huku wakichukua majukumu mbalimbali *(k.v fanani, hadhira, n.k.)* ● kutunga hadithi fupi ambayo ina wahusika wanyama kuhusu suala lengwa na kuwawasilishia wenzake darasani ili wachambue wahusika ● kuwasilishia mzazi au mlezi uchambuzi wa sifa za wahusika katika hadithi aliyosikiliza.	Je, hadithi uliyowahi kusimuliwa ilikuwa na wahusika gani?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kuchambua wahusika katika hadithi akiwa na wenzake. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusikilizia hadithi. ● Ubunifu: mwanafunzi anapobuni hadithi na kuwawasilishia wenzake. ● Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapochanganua wahusika na nafasi yao katika hadithi. ● Kujiamini: mwanafunzi anapoigiza nafasi ya mhusika katika hadithi au kusimulia wenzake hadithi kwa ukakamavu.
Maadili ● Heshima: mwanafunzi anaposikiliza maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi. ● Uwajibikaji : mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. ● Umoja : mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.
Masuala Mtambuko ● Uraia : mwanafunzi anapofaulu kubuni ngano na kushiriki katika kuchanganua wahusika katika hadithi mbalimbali. ● Masuala ya kijamii : mwanafunzi anapobuni hadithi kuhusu suala lengwa.
Uhusiano na Masomo Mengine ● English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia hushughulikia tungo za fasihi simulizi. ● Social Studies: somo hili pia linashughulikia tamaduni za jamii mbalimbali.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kutambua wahusika katika hadithi.	Anatambua wahusika katika hadithi kwa wepesi.	Anatambua wahusika katika hadithi.	Anatambua baadhi ya wahusika katika hadithi.	Anatambua baadhi ya wahusika katika hadithi kwa kuelekezwa.
Kuweza kuchambua sifa za wahusika katika hadithi.	Anachambua kwa kina sifa za wahusika katika hadithi.	Anachambua sifa za wahusika katika hadithi.	Anachambua baadhi ya sifa za wahusika katika hadithi.	Anachambua baadhi ya sifa za wahusika katika hadithi kwa kuelekezwa.
Kuweza kueleza mafunzo kutokana na wahusika katika hadithi.	Anaeleza kwa urahisi mafunzo kutokana na wahusika katika hadithi.	Anaeleza mafunzo kutokana na wahusika katika hadithi.	Anaeleza baadhi ya mafunzo kutokana na wahusika katika hadithi.	Anaeleza baadhi ya mafunzo kutokana na wahusika katika hadithi kwa kuelekezwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
13.2 Kusoma	**13.2.1 Kusoma kwa Kina** Mbinu za Lugha (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua mbinu za lugha katika tamthilia b) kueleza umuhimu wa mbinu za lugha zilizotumiwa katika tamthilia c) kufurahia kuchanganua matumizi ya mbinu za lugha katika fasihi.	Mwanafunzi aelekezwe: ● kutambua mbinu za lugha *(k.v. urudiaji, tashbihi, sitiari, nahau, methali, tasfida, tanakali za sauti n.k.)* kwenye tamthilia akiwa peke yake ● kueleza umuhimu wa mbinu za lugha zilizotumiwa katika tamthilia akiwa na wenzake katika kikundi ● kuhakiki uwasilishaji wa wenzake kuhusu mbinu za lugha katika tamthilia na kuutolea maoni ● kufanya utafiti maktabani au mtandaoni kuhusu matumizi ya mbinu za lugha katika tamthilia ● kuwasilishia mzazi au mlezi uchambuzi wa matumizi ya mbinu za lugha katika tamthilia aliyosoma.	1. Tamthilia hutumia mbinu gani za lugha? 2. Mbinu za lugha zina umuhimu gani katika tamthilia?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika kutambua na kujadiliana kuhusu mbinu za lugha kwenye tamthilia aliyosoma.
- Kujiamini: mwanafunzi anapowasilishia wenzake muhtasari wa matumizi ya mbinu za lugha katika tamthilia kwa kutetea hoja zake.

• Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapofanya utafiti maktabani na mtandaoni kuhusu matumizi ya tamathali za lugha katika tamthilia aliyoisoma.
Maadili • Heshima: mwanafunzi anapodhamini maoni ya wenzake katika kikundi. • Upendo: mwanafunzi anaposhirikiana vizuri na wenzake katika kikundi. • Uwajibikaji: mwanafunzi anapochukua jukumu la kutafiti kuhusu matumizi ya mbinu za lugha maktabani na mtandaoni. • Umoja: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika shughuli za kikundi kujadili mbinu za lugha zilizotumiwa katika tamthilia aliyoisoma.
Masuala Mtambuko Masuala mtambuko anuwai: mwanafunzi anaposoma tamthilia.
Uhusiano na Masomo Mengine • English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia hushughulikia kusoma kwa kina. • Social Studies: somo hili pia linashughulikia tamaduni za jamii mbalimbali.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kutambua mbinu za lugha katika tamthilia.	Anatambua mbinu za lugha katika tamthilia kwa urahisi.	Anatambua mbinu za lugha katika tamthilia.	Anatambua baadhi ya mbinu za lugha katika tamthilia.	Anatambua baadhi ya mbinu za lugha katika tamthilia kwa kusaidiwa.
Kuweza kueleza umuhimu wa mbinu za lugha zilizotumiwa katika tamthilia.	Anaeleza umuhimu wa mbinu za lugha zilizotumiwa katika tamthilia kwa kina.	Anaeleza umuhimu wa mbinu za lugha zilizotumiwa katika tamthilia.	Anaeleza umuhimu wa baadhi ya mbinu za lugha zilizotumiwa katika tamthilia.	Anaeleza umuhimu wa baadhi ya mbinu za lugha zilizotumiwa katika tamthilia kwa kuelekezwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
13.3 Kuandika	**13.3.1 Insha za Kubuni** Maelezo (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua vipengele vya insha ya maelezo kuhusu mahali b) kujadili vipengle vya vya insha ya maelezo kuhusu mahali c) kuandika insha ya maelezo inayodhihirisha sifa za mahali d) kuonea fahari utoaji wa maelezo kamilifu kuhusu kitu au jambo.	Mwanafunzi aelekezwe: ● kutambua vigezo vya kimsingi katika uandishi wa insha ya maelezo akiwa na wenzake katika kikundi ● kujadiliana na wenzake kuhusu mada ya insha ya maelezo ● kujadili vipengele vya insha ya maelezo kutokana na kielelezo cha insha ● kuandaa vidokezo vya insha ya maelezo kuhusu mahali panapolengwa katika insha ya maelezo akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi ● kutumia lugha inayojenga picha ya kinachoelezewa *(vivumishi, vielezi, vitenzi, tamathali za lugha)* ● kuandika insha ya maelezo inayotoa sifa za mahali akizingatia muundo ufaao na inayohusisha suala lengwa kisha awasomee wenzake darasani ● kubuni insha ya maelezo inayotoa sifa za mahali kisha awasambazie wenzake mtandaoni ili waitolee maoni ● kutolea insha za wenzake maoni kwa upendo	Je, ni vigezo vipi vinavyotumika katika kuandika insha ya maelezo?

			• kumsomea mzazi au mlezi insha ya kubuni aliyoandika ili aitolee maoni.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake kikamilifu katika kazi za kikundi.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kuandika insha ya maelezo na kuisambaza kwa mtandao.
- Ubunifu: mwanafunzi anapoandika insha ya maelezo.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapobuni insha ya maelezo na kumsomea mzazi/mlezi.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

Masuala ya utamaduni: mwanafunzi anaposhikiriana na wenzake kujadiliana kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia hushughulikia uandishi wa insha za maelezo.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia tamaduni za jamii mbalimbali.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kutambua vipengele vya insha ya maelezo kuhusu mahali.	Anatambua vipengele vya insha ya maelezo kuhusu mahali kwa wepesi.	Anatambua vipengele vya insha ya maelezo kuhusu mahali.	Anatambua baadhi ya vipengele vya insha ya maelezo kuhusu mahali.	Anatambua baadhi ya vipengele vya insha ya maelezo kuhusu mahali kwa kusaidiwa.
Kuweza kujadili vipengele vya insha ya maelezo kuhusu mahali.	Anajadili vipengele vya insha ya maelezo kuhusu mahali kwa kina.	Anajadili vipengele vya insha ya maelezo kuhusu mahali.	Anajadili baadhi ya vipengele vya insha ya maelezo kuhusu mahali.	Anajadili baadhi ya vipengele vya insha ya maelezo kuhusu mahali kwa kuongozwa.
Kuweza kuandika insha ya maelezo inayodhihirisha sifa za mahali.	Anaandika kwa wepesi insha ya maelezo inayodhihirisha sifa za mahali.	Anaandika insha ya maelezo inayodhihirisha sifa za mahali.	Anaandika insha ya maelezo inayodhihirisha baadhi ya sifa za mahali.	Anaandika insha ya maelezo inayodhihirisha baadhi ya sifa za mahali kwa kuelekezwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
13.4 Sarufi	**13.4.1 Ukanushaji kwa Kuzingatia Hali**	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza maana ya ukanushaji ili kuupambanua b) kutambua ukanushaji kwa kuzingatia hali ya mazoea na timilifu katika matini c) kukanusha sentensi kwa kuzingatia hali ya mazoea na timilifu d) kuchangamkia kukanusha sentensi katika hali ya mazoea na timilifu ili kukuza mawasiliano.	Mwanafunzi aelekezwe: • kutambua hali ya mazoea na timilifu kutoka kwenye chati, mti maneno, vitabu au vifaa vya kidijitali akiwa peke yake • kutambua ukanushaji wa sentensi katika hali ya mazoea na timilifu akiwa na wenzake katika kikundi • kuchagua sentensi zinazoonyesha ukanushaji wa hali ya mazoea na timilifu kutoka kwenye mchanganyiko wa sentensi kutoka kwenye vitabu, tarakilishi au chati kwa kuzikolezea wino au kuzipigia mstari • kutunga sentensi kwa kutumia hali ya mazoea na timilifu • kukanusha sentensi alizotunga kisha awatumie wenzake kupitia vifaa vya kidijitali au	1. Je, unapotaka kukanusha sentensi unazingatia nini? 2. Je, ukanushaji wa hali ya mazoea na timilifu hutofautianaje?

			kuwasomea darasani ili wazitolee maoni.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki kazi za kikundi na kujadiliana kuhusu ukanushaji wa hali ya mazoea na timilifu.
- Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapotunga sentensi na kuwasambazia wenzake wazitolee maoni.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapowasambazia wenzake sentensi alizotunga katika mtandao.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi kuonyesha ukanushaji wa sentensi katika hali tofauti.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutambua ukanushaji wa hali na kuutungia sentensi sahihi.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Masuala ya kijamii: mwanafunzi anapotunga sentensi kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia hushughulikia hali tofauti tofauti.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya tamaduni.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / **Vigezo**	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kueleza maana ya ukanushaji ili kuupambanua.	Anaeleza kwa kina maana ya ukanushaji ili kuupambanua.	Anaeleza maana ya ukanushaji ili kuupambanua.	Anaeleza kwa kiasi maana ya ukanushaji ili kuupambanua.	Anaeleza kwa kiasi maana ya ukanushaji ili kuupambanua kwa kusaidiwa.
Kuweza kutambua ukanushaji kwa kuzingatia hali ya mazoea na timilifu katika matini.	Anatambua kwa wepesi ukanushaji kwa kuzingatia hali ya mazoea na timilifu katika matini.	Anatambua ukanushaji kwa kuzingatia hali ya mazoea na timilifu katika matini.	Anatambua baadhi ya ukanushaji kwa kuzingatia hali ya mazoea na timilifu katika matini.	Anatambua baadhi ya ukanushaji kwa kuzingatia hali ya mazoea na timilifu katika matini kwa kuongozwa.
Kuweza kukanusha sentensi kwa kuzingatia hali ya mazoea na timilifu	Anakanusha sentensi kwa kuzingatia hali ya mazoea na timilifu kwa wepesi.	Anakanusha sentensi kwa kuzingatia hali ya mazoea na timilifu.	Anakanusha baadhi ya sentensi kwa kuzingatia hali ya mazoea na timilifu.	Anakanusha baadhi ya sentensi kwa kuzingatia hali ya mazoea na timilifu kwa kuelekezwa.

14.0 KUWEKA AKIBA

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
14.1 Kusikiliza na Kuzungumza	**14.1.1 Lugha katika Hadithi**	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua vipengele vya lugha vinavyotumika katika hadithi b) kujadili umuhimu wa vipengele vya lugha vinavyotumika katika hadithi c) kusimulia hadithi kwa kutumia vipengele vya lugha ipasavyo d) kuonea fahari uchanganuzi wa lugha katika hadithi kama utungo wa fasihi simulizi. .	Mwanafunzi aelekezwe: • kutambua vipengele vya lugha *(k.v urudiaji, tanakali za sauti, nahau, tashbihi, methali, n.k.)* kwa kusikiliza hadithi kutoka kwa mwalimu au vifaa vya kidijitali akiwa peke yake • kujadili umuhimu wa vipengele vya lugha vilivyotumika katika hadithi walizosikiliza akiwa na wenzake • kusimulia hadithi kwa kutumia vipengele vya lugha *(k.v tanakali za sauti, nahau, methali, tashbiha n.k)* • kutunga hadithi inayohusiana na suala lengwa akizingatia vipengele vya lugha katika hadithi akiwa peke yake • kuwawasilishia wenzake hadithi aliyotunga ili watambue vipengele vya lugha vilivyotumika • kushirikiana na mzazi au mlezi kusikiliza hadithi na kutambua vipengele vya lugha vilivyotumika.	1. Ni mbinu gani za lugha zinazotumika katika masimulizi ya hadithi? 2. Matumizi ya lugha katika hadithi yana umuhimu gani?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa • Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapowasilisha kazi yake kwa wenzake na kushirikiana katika shughuli za kikundi. • Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kusikiliza hadithi zikitambwa. • Ubunifu: mwanafunzi anapotunga na kuwatambia wenzake hadithi kwa kuzingatia vipengele vya lugha. • Kujiamini: mwanafunzi anapotambua vipengele vya lugha na kuvitumia katika utambaji wa hadithi. • Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhirikiana na mzazi au mlezi wake kusikiliza hadithi zikitambwa mtandaoni na kutambua vipengele vya lugha vilivyotumika.
Maadili • Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. • Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi. • Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. • Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.
Masuala Mtambuko Elimu ya matumizi ya fedha : mwanafunzi anapotamba na kusikiliza hadithi zinazohusu suala lengwa.
Uhusiano na Masomo Mengine • English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia hushughulikia hadithi kama tungo za fasihi simulizi. • Business Studies: somo hili pia linashughulikia ujuzi wa matumizi ya fedha.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kutambua vipengele vya lugha vinavyotumika katika hadithi.	Anatambua vipengele vya lugha vinavyotumika katika hadithi kwa urahisi.	Anatambua vipengele vya lugha vinavyotumika katika hadithi.	Anatambua baadhi ya vipengele vya lugha vinavyotumika katika hadithi.	Anatambua baadhi ya vipengele vya lugha vinavyotumika katika hadithi kwa kusaidiwa.
Kuweza kujadili umuhimu wa vipengele vya lugha vinavyotumika katika hadithi.	Anajadili kwa kina umuhimu wa vipengele vya lugha vinavyotumika katika hadithi.	Anajadili umuhimu wa vipengele vya lugha vinavyotumika katika hadithi.	Anajadili umuhimu wa baadhi ya vipengele vya lugha vinavyotumika katika hadithi.	Anajadili umuhimu wa baadhi ya vipengele vya lugha vinavyotumika katika hadithi kwa kuelekezwa.
Kuweza kusimulia hadithi kwa kutumia vipengele vya lugha ipasavyo.	Anasimulia hadithi kwa urahisi kwa kutumia vipengele vya lugha ipasavyo.	Anasimulia hadithi kwa kutumia vipengele vya lugha ipasavyo.	Anasimulia hadithi kwa kutumia baadhi ya vipengele vya lugha ipasavyo.	Anasimulia hadithi kwa kutumia baadhi ya vipengele vya lugha ipasavyo kwa kusaidiwa.

Mada	**Mada Ndogo**	**Matokeo Maalum Yanayotarajiwa**	**Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji**	**Maswali Dadisi**
14.2 Kusoma	**14.2.1 Kusoma kwa Ufahamu** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kudondoa habari mahususi katika kifungu cha mjadala b) kutambua msamiati mpya katika kifungu cha mjadala c) kuchambua mitazamo katika kifungu cha mjadala d) kuridhia kusoma kifungu cha mjadala ili kukuza uelewa wa habari.	Mwanafunzi aelekezwe: • kudondoa habari mahususi *(k.v. nani, nini, wapi, lini)* katika kifungu cha mjadala cha ufahamu wakiwa wawiliwawili • kutambua msamiati mpya *(k.v. maneno na nahau)* katika kifungu cha mjadala cha ufahamu na kuueleza kwa kutumia kamusi akiwa peke yake • kueleza maana ya msamiati uliotumiwa kwenye ufahamu na kutunga sentensi akiutumia • kuchambua mitazamo iliyo katika kifungu cha ufahamu cha mjadala *(k.v. tofauti na mifanano iliyopo)* akiwa na mwenzake • kuwawasilishia wenzake kazi yake ili waitolee maoni • kumsomea mzazi au mlezi kifungu cha mjadala kwenye kifaa cha kijiditali au kitabuni.	1. Utawezaje kutambua habari mahususi katika hadithi unayoisoma? 2. Je, unazingatia nini unaposoma vifungu vya ufahamu?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa • Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapowasilisha kazi yake kwa wenzake na kushirikiana katika shughuli za kikundi • Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kuwawasilishia wenzake kazi yake. • Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhirikiana na mzazi au mlezi kusoma kifungu na kujibu maswali. • Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapojadili mitazamo katika kifungu cha mjadala.
Maadili • Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. • Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi. • Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. • Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.
Masuala Mtambuko Elimu ya matumizi ya fedha : mwanafunzi anaposikiliza na kusoma ufahamu kuhusu suala lengwa.
Uhusiano na Masomo Mengine • English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia hushughulikia kusoma kwa ufahamu. • Business Studies: somo hili pia linashughulikia ujuzi wa matumizi ya fedha.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia Katika Kutathmini				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kudondoa habari mahususi katika kifungu cha mjadala.	Anadondoa habari mahususi katika kifungu cha mjadala kwa urahisi.	Anadondoa habari mahususi katika kifungu cha mjadala.	Anadondoa baadhi ya habari mahususi katika kifungu cha mjadala.	Anadondoa baadhi ya habari mahususi katika kifungu cha mjadala kwa kusaidiwa.
Kuweza kutambua msamiati katika kifungu cha mjadala.	Anatambua msamiati katika kifungu cha mjadala kwa wepesi.	Anatambua msamiati katika kifungu cha mjadala.	Anatambua baadhi ya msamiati katika kifungu cha mjadala.	Anatambua baadhi ya msamiati katika kifungu cha mjadala kwa kuongozwa.
Kuweza kuchambua mitazamo katika kifungu cha mjadala.	Anachambua kwa uketo mitazamo katika kifungu cha mjadala kwa urahisi.	Anachambua mitazamo katika kifungu cha mjadala.	Anachambua baadhi ya mitazamo katika kifungu cha mjadala.	Anachambua baadhi ya mitazamo katika kifungu cha mjadala kwa kusaidiwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
14.3 Kuandika	**14.3.1 Insha za Maelekezo** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kujadili vipengele vya insha ya maelekezo b) kuandika insha ya maelekezo akizingatia vipengele vyake muhimu c) kufurahia kuandika insha za maelekezo akizingatia vipengele vyake muhimu.	Mwanafunzi aelekezwe: • kujadili vipengele vya insha ya maelekezo *(k.v matumizi ya lugha, mpangilio ufaao wa maelekezo, ubanaji)* • kutambua maneno mwafaka, mpangilio mzuri wa sentensi na mpangilio sahihi wa hatua katika kielelezo cha insha ya maelekezo kutoka kwa mwalimu, kwenye maandishi *(k.v vitabu, chati n.k)* au vifaa vya kidijitali, akiwa peke yake • kuteua maneno yatakayosaidia kufanikisha maelekezo *(k.v. vielezi vya mahali: kulia, kushoto; vitenzi k. v. pinda, elekea, kata; vielekezi vya kiasi: vijiko viwili, nyanya tatu, n.k)* • kuandaa mpangilio ufaao wa sentensi zinazofuatana kulingana na maelekezo anayotaka kutoa *(k.v* maelekezo ya mahali: *Tembea hadi mwendo wa kilomita moja. Ukifika kwenye zahanati upinde kulia;* maekelezo ya mapishi:*weka unga vikombe vitatu kwenye bakuli, tia sukari vijiko vitano vikubwa;* maelekezo ya mtihani: *Jibu maswali matatu, swali la kwanza ni la lazima, n.k)*	Je, unapoandika insha ya maelekezo unazingatia mambo gani?

			• kushiriki katika kikundi kujadili maneno, sentensi na hatua zinazoafiki maelekezo yaliyolengwa • kuandika insha ya maelekezo akizingatia uteuzi mwafaka wa maneno, sentensi na hatua ili kumjengea msomaji taswira kamili ya kile kinachoelekezwa • kuwasomea wenzake katika kikundi insha ya maelekezo aliyoandika au awasambazie kwenye vifaa vya kidijitali ili waitolee maoni • kushirikiana na wenzake kutoa maoni kuhusu insha ya maelekezo aliyoandika kwa kuzingatia uteuzi mwafaka wa maneno, mpangilio mzuri wa sentensi na mpangilio sahihi wa hatua.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapoandika insha kwa ufasaha na kuwasomea wenzake.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusambazia insha yake.
- Ubunifu: mwanafunzi anapoteua msamiati mwafaka na mpangilio ufaao wa hatua na sentensi sahihi.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapowasomea wenzake insha aliyoandika ili waitolee maoni.
- Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kuwasomea wenzake insha aliyoandika.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.

• Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.
Masuala Mtambuko Elimu ya matumizi ya fedha: mwanafunzi anapoandika insha kuhusu suala lengwa.
Uhusiano na Masomo Mengine • English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa insha. • Business Studies: somo hili pia linashughulikia ujuzi wa matumizi ya fedha.
Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini

Viwango / **Vigezo**	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kujadili vipengele vya insha ya maelekezo.	Anajadili vipengele vya insha ya maelekezo kwa utendeti.	Anajadili vipengele vya insha ya maelekezo.	Anajadili baadhi ya vipengele vya insha ya maelekezo.	Anajadili baadhi ya vipengele vya insha ya maelekezo kwa kusaidiwa.
Kuweza kuandika insha ya maelekezo akizingatia vipengele vyake muhimu.	Anaandika kwa mvuto insha ya maelekezo akizingatia vipengele vyake muhimu.	Anaandika insha ya maelekezo akizingatia vipengele vyake muhimu.	Anaandika insha ya maelekezo akizingatia baadhi ya vipengele vyake muhimu.	Anaandika insha ya maelekezo akizingatia baadhi ya vipengele vyake muhimu kwa kusaidiwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
14.4 Sarufi	**14.4.1 Udogo wa Nomino** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua nomino katika hali ya udogo katika matini b) kubadilisha nomino za hali ya wastani kuwa katika hali ya udogo c) kutumia nomino katika hali ya udogo ipasavyo d) kuonea fahari kutumia nomino katika hali ya udogo katika sentensi.	Mwanafunzi: • kutambua nomino katika hali ya udogo (*k.v., kigoma, kidizi, kijitu, kijoka, kishamba, kijijiko n.k.)* kwenye orodha ya nomino, chati, kadi maneno, kapu maneno, sentensi, vifungu vya maneno au tarakilishi • kutambua udogo katika maneno akiwa na wenzake katika kikundi • kuandika majina ya vifaa vya darasani katika udogo (*k.v. kidawati, kijitabu, n.k.*) wakiwa wawiliwawili • kuambatanisha nomino za hali ya wastani na za hali ya udogo kwa usahihi akiwa peke yake • kubadilisha nomino za hali ya wastani ziwe katika katika hali ya udogo akiwa na wenzake katika kikundi • kutunga sentensi akitumia nomino katika hali ya udogo na kuwasilisha darasani ili wenzake wazitathmini • kumsomea mzazi au mlezi majina ya vitu vinavyopatikana nyumbani au shuleni katika udogo na kumtungia sentensi kwa kutumia maneno hayo.	Je, ni mambo gani tunayozingatia tunapotumia nomino katika udogo?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa • Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhiriki katika kikundi na kujadiliana kuhusu udogo wa nomino. • Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali katika kutambua nomino katika hali ya udogo. • Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahihi akitumia nomino katika hali ya udogo. • Kujiamini: mwanafunzi anapofaulu kutambua nomino katika hali ya udogo na kuzitungia sentensi. • Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapomtajia mzazi au mlezi wake nomino katika hali ya udogo katika mazingira ya nyumbani.
Maadili • Heshima: mwanafunzi anapoheshimu maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi • Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi. • Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. • Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.
Masuala Mtambuko • Masuala ya matumizi ya fedha: mwanafunzi anapotumia udogo wa nomino kutunga sentensi kuhusu suala lengwa.
Uhusiano na Masomo Mengine • English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia hushughulikia dhana ya nomino. • Business Studies: somo hili pia linashughulikia ujuzi wa matumizi ya fedha.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kutambua nomino katika hali ya udogo katika matini.	Anatambua kwa wepesi nomino katika hali ya udogo katika matini.	Anatambua nomino katika hali ya udogo katika matini.	Anatambua baadhi ya nomino katika hali ya udogo katika matini.	Anatambua baadhi ya nomino katika hali ya udogo katika matini kwa kuongozwa.
Kuweza kubadilisha nomino za hali ya wastani kuwa katika hali ya udogo.	Anabadilisha nomino za hali ya wastani kuwa katika hali ya udogo kwa urahisi.	Anabadilisha nomino za hali ya wastani kuwa katika hali ya udogo.	Anabadilisha baadhi ya nomino za hali ya wastani kuwa katika hali ya udogo.	Anabadilisha baadhi ya nomino za hali ya wastani kuwa katika hali ya udogo kwa kuelekezwa.
Kuweza kutumia nomino katika hali ya udogo ipasavyo.	Anatumia kwa urahisi nomino katika hali ya udogo ipasavyo.	Anatumia nomino katika hali ya udogo ipasavyo.	Anatumia baadhi ya nomino katika hali ya udogo ipasavyo.	Anatumia baadhi ya nomino katika hali ya udogo ipasavyo kwa kuelekezwa.

15.0 MAADILI YA KIJAMII

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
15.1 Kusikiliza na Kuzungumza	**15.1.1 Kusikiliza Husishi** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kueleza maana ya usikilizaji husishi b) kutambua vipengele vya usikilizaji husishi katika matini c) kujadili vipengele vya usikilizaji husishi ili kuvipambanua d) kushiriki mazungumzo akizingatia vipengele vya usikilizaji husishi e) kuchangamkia kushiriki katika kusikiliza husishi ili kuimarisha	Mwanafunzi aelekezwe: • kueleza maana ya usikilizaji husishi akishirikiana na mwenzake • kutambua miktadha rasmi na isiyo rasmi ambamo kusikiliza husishi hutokea katika jamii yake akiwa na wenzake katika kikundi • kutambua vipengele vya kuzingatia katika kusikiliza husishi (*k.v. kuwa makini, kuuliza maswali yasiyoelekeza, kuomba ufafanuzi, kumtazama mzungumzaji, kuelewa ujumbe anaotaka kukupitishia, kumhimiza kuzungumza badala ya kutoa ushauri, kutumia ishara zifaazo, n.k)* kutoka kwenye mazungumzo mafupi, wakiwa wawiliwawili • kusikiliza mazungumzo kuhusu suala lengwa kutoka vifaa vya kidijitali kama vile vinasasauti na akizingatia, na kutambua vipengele vya kusikiliza husishi vilivyozingatiwa	1. Je, ni miktadha gani rasmi na isiyo rasmi ambapo usikilizaji husishi hutokea? 2. Ni vipengele gani unazingatia katika kusikiliza husishi?

		uwezo wa kufuatilia habari zinazoelezwa.	• kuigiza vikao rasmi vya mazungumzo, (k.v. *kati ya mwalimu mkuu na mzazi kuhusu nidhamu ya mtoto)* akiwa katika kikundi • kujadili vipengele vya kusikiliza husishi vilivyozingatiwa na wahusika katika mazungumzo hayo • kushiriki mazungumzo kuhusu suala lengwa na mzazi au mlezi wake huku akifasiri maana ya kauli za mzazi au mlezi wake.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapojadiliana na wenzake na kueleza kwa njia wazi miktadha rasmi na isiyo rasmi ambapo kusikiliza husishi hutokea.
- Ujuzi wa kidijitali : mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusikilizia mazungumzo.
- Ubunifu: mwanafunzi anaposikiliza na kuelezea hisia na maana za kauli za msemaji.
- Kujiamini: mwanafunzi anapoeleza vipengele vya kusikiliza husishi anajenga ukakamavu.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anaposhiriki mazungumzo na mzazi au mlezi wake na kujifunza zaidi vipengele vya kusikiliza husishi katika miktadha rasmi na isiyo rasmi.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anaposikiliza maoni ya wenzake katika shughuli za kikundi; mwanafunzi anapoheshimu zamu ya wenzake katika mazungumzo.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapotunza vifaa vya kidijitali anavyotumia katika ujifunzaji.
- Umoja: mwanafunzi anapotangamana na wenzake na kuchangia katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko Masuala ya kijamii : mwanafunzi anaposikiliza matini kuhusu suala lengwa.
Uhusiano na Masomo Mengine • English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia hushughulikia aina za usikilizaji. • Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii.
Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini

Viwango / **Vigezo**	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kutambua vipengele vya usikilizaji husishi.	Anatambua kwa wepesi vipengele vya usikilizaji husishi.	Anatambua vipengele vya usikilizaji husishi.	Anatambua baadhi ya vipengele vya usikilizaji husishi.	Anatambua, kwa kusaidiwa, baadhi ya vipengele vya usikilizaji husishi.
Kuweza kujadili vipengele vya usikilizaji husishi.	Anajadili vipengele vya usikilizaji husishi kwa kina.	Anajadili vipengele vya usikilizaji husishi.	Anajadili baadhi ya vipengele vya usikilizaji husishi.	Anajadili baadhi ya vipengele vya usikilizaji husishi kwa kuelekezwa.
Kuweza kushiriki mazungumzo akizingatia vipengele vya usikilizaji husishi.	Anashiriki kwa wepesi mazungumzo akizingatia vipengele vya usikilizaji husishi.	Anashiriki mazungumzo akizingatia vipengele vya usikilizaji husishi.	Anashiriki mazungumzo akizingatia baadhi ya vipengele vya usikilizaji husishi.	Anashiriki mazungumzo akizingatia baadhi ya vipengele vya usikilizaji husishi kwa kusaidiwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
15.2 Kusoma	**15.2.1 Ufupisho** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo mwanafunzi aweze: a) kueleza kwa usahihi ujumbe wa aya za matini kwa sentensi mojamoja b) kueleza kwa usahihi ujumbe wa aya zote za matini kwa aya moja c) kuandika ufupisho unaozingatia mtazamo wa matini ya kufupishwa d) kufurahia kufupisha ujumbe kwa usahihi katika miktadha mbalimbali.	Mwanafunzi aelekezwe: • kujadili vipengele vya ufupisho *(k.v habari muhimu katika aya, lugha ya anayefupisha, kudumisha mtazamo wa kifungu, idadi ya maneno)* • kueleza kwa usahihi ujumbe katika kila aya kwa kutumia sentensi mojamoja akiwa peke yake • kueleza kwa usahihi ujumbe wa aya zote za matini kwa aya moja akiwa na mwenzake • kujadili katika kikundi kuhusu jinsi ya kuandika ufupisho wa matini • kuandika ufupisho unaozingatia mtazamo wa matini. • kumsomea mzazi au mlezi ufupisho alioufanya ili autolee maoni.	Je, unazingatia nini unapofupisha kifungu cha ufahamu?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapojadiliana na wenzake katika kikundi kuhusu ufupishaji wa kifungu.
- Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia vifaa vya kidijitali kusoma kifungu mtandaoni.
- Kujiamini: mwanafunzi anapoeleza jinsi ya kufupisha kifungu.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapojadiliana na wenzake jinsi ya kuandika ufupisho.
- Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: mwanafunzi anapochambua aya za matini na kutambua hoja muhimu.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anaposikiliza maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushirikiana na wenzake kufupisha kifungu cha ufahamu.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

Masuala ya kijamii: mwanafunzi anaposoma na kufupisha kifungu kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia hushughulikia somo la ufupisho.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini

Viwango / Vigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali na Matarajio
Kuweza kueleza kwa usahihi ujumbe wa aya za matini kwa sentensi mojamoja.	Anaeleza kwa usahihi na urahisi ujumbe wa aya za matini kwa sentensi mojamoja.	Anaeleza kwa usahihi ujumbe wa aya za matini kwa sentensi mojamoja.	Anaeleza kwa usahihi baadhi ya ujumbe wa aya za matini kwa sentensi mojamoja.	Anaeleza baadhi ya ujumbe wa aya za matini kwa sentensi mojamoja kwa kuelekezwa.

Kuweza kueleza kwa usahihi ujumbe wa aya zote za matini kwa aya moja.	Anaeleza kwa usahihi na urahisi ujumbe wa aya zote za matini kwa aya moja.	Anaeleza kwa usahihi ujumbe wa aya zote za matini kwa aya moja.	Anaeleza kwa usahihi baadhi ya ujumbe wa aya zote za matini kwa aya moja.	Anaeleza baadhi ya ujumbe wa aya zote za matini kwa aya moja kwa kuelekezwa.
Kuweza kuandika ufupisho unaozingatia mtazamo wa matini ya kufupishwa.	Anaandika ufupisho unaozingatia mtazamo wa matini ya kufupishwa kwa wepesi.	Anaandika ufupisho unaozingatia mtazamo wa matini ya kufupishwa.	Anaandika kwa kiasi ufupisho unaozingatia mtazamo wa matini ya kufupishwa	Anaandika kwa kiasi ufupisho unaozingatia mtazamo wa matini ya kufupishwa kwa kusaidiwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Swali Dadisi
15.3 Kuandika	**15.3.1 Baruapepe ya Kiofisi** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua ujumbe unaoafiki baruapepe ya kiofisi b) kutambua vipengele vya kimuundo vya baruapepe ya kiofisi c) kutumia lugha inayofaa katika uandishi wa baruapepe ya kiofisi d) kuandika baruapepe ya kiofisi kwa kuzingatia ujumbe, lugha na muundo ufaao e) kujenga mazoea ya kuwasiliana kwa kuandika baruapepe ya kiofisi.	Mwanafunzi aelekezwe: • kutambua ujumbe unaoafiki baruapepe ya kiofisi kwa kujadiliana na mwenzake • kujadili vipengele vya kimuundo vya baruapepe ya kiofisi akiwa katika kikundi • kushiriki katika kujadili na wenzake kuhusu lugha inayofaa katika uandishi wa baruapepe ya kiofisi • kuandika baruapepe ya kiofisi kwenye tarakilishi na kumsambazia mwenzake kupitia mtandao ili aitolee maoni • kumwandikia mwalimu wake baruapepe ya kiofisi ili aitathmini • kumsomea mzazi au mlezi barua pepe aliyoiandika ili aitolee maoni.	Je, ulizingatia vipengele gani katika baruapepe uliyowahi kuandika?

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa ● Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anapotoa mchango wake katika kikundi. ● Ujuzi wa kidijitali: mwanafunzi anapotumia tarakilishi kuandika baruapepe ya kiofisi na kuisambaza kwa mtandao. ● Ubunifu : mwanafunzi anapofaulu kuandika baruapepe ya kiofisi. ● Hamu ya ujifunzaji : mwanafunzi anpomsomea mzazi au mlezi wake baruapepe ya kiofisi.
Maadili ● Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi. ● Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi. ● Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi. ● Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.
Masuala Mtambuko ● Masuala ya kijamii: mwanafunzi anapoandika barua pepe kuhusu suala lengwa.
Uhusiano na Masomo Mengine ● English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia yanashughulikia uandishi wa baruapepe. ● Social Studies: somo hili pia linashughulikia maadili ya kijamii.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kutambua ujumbe unaoafiki baruapepe ya kiofisi.	Anatambua kwa wepesi ujumbe unaoafiki baruapepe ya kiofisi.	Anatambua ujumbe unaoafiki baruapepe ya kiofisi.	Anatambua baadhi ya ujumbe unaoafiki baruapepe ya kiofisi.	Anatambua baadhi ya ujumbe unaoafiki baruapepe ya kiofisi kwa kuelekezwa.
Kuweza kutambua vipengele vya kimuundo vya baruapepe ya kiofisi.	Anatambua kwa wepesi vipengele vya kimuundo vya baruapepe ya kiofisi.	Anatambua vipengele vya kimuundo vya baruapepe ya kiofisi.	Anatambua baadhi ya vipengele vya kimuundo vya baruapepe ya kiofisi.	Anatambua baadhi ya vipengele vya kimuundo vya baruapepe ya kiofisi kwa kusaidiwa.
Kuweza kutumia lugha inayofaa katika uandishi wa baruapepe ya kiofisi.	Anatumia lugha inayofaa katika uandishi wa baruapepe ya kiofisi kwa urahisi.	Anatumia lugha inayofaa katika uandishi wa baruapepe ya kiofisi.	Anatumia kwa kiasi lugha inayofaa katika uandishi wa baruapepe ya kiofisi.	Anatumia kwa kiasi lugha inayofaa katika uandishi wa baruapepe ya kiofisi kwa kusaidiwa.
Kuweza kuandika baruapepe ya kiofisi kwa kuzingatia ujumbe, lugha na muundo ufaao.	Anaandika kwa urahisi baruapepe ya kiofisi kwa kuzingatia ujumbe, lugha na muundo ufaao.	Anaandika baruapepe ya kiofisi kwa kuzingatia ujumbe, lugha na muundo ufaao.	Anaandika baruapepe ya kiofisi kwa kuzingatia ujumbe na baadhi ya vipengele vya lugha na muundo ufaao.	Anaandika baruapepe ya kiofisi kwa kuzingatia ujumbe na baadhi ya vipengele vya lugha na muundo ufaao kwa kuelekezwa.

Mada	Mada Ndogo	Matokeo Maalum Yanayotarajiwa	Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji	Maswali Dadisi
15.4 Sarufi	**15.4.1 Usemi Halisi na Usemi wa Taarifa** (Vipindi 2)	Kufikia mwisho wa mada ndogo, mwanafunzi aweze: a) kutambua usemi halisi na usemi wa taarifa katika matini b) kujadili kanuni za kubadilisha usemi halisi kuwa usemi wa taarifa kwa kuzingatia kanuni za kubadilisha usemi c) kutumia usemi halisi na usemi wa taarifa ifaavyo d) kuchangamkia matumizi ya usemi halisi na usemi wa taarifa katika mawasiliano.	Mwanafunzi aelekezwe: • kutambua usemi halisi na usemi wa taarifa katika matini akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi • kujadili kanuni za kubadilisha usemi *(k.v wakati, nafsi, alama za uakifishi)* • kutambua kanuni za kimsingi za kubadilisha usemi halisi kuwa usemi wa taarifa (*k.v leo kuwa siku hiyo, kwetu kuwa kwao, hapa kuwa hapo, kiambishi 'ta' cha wakati kuwa 'nge' n.k.)* akiwa peke yake, wawiliwawili au katika kikundi • kutungia wenzake katika kikundi sentensi nyepesi za usemi halisi na usemi wa taarifa akizingatia suala lengwa • kumsomea mwenzake sentensi nyepesi alizotunga za usemi halisi na usemi wa taarifa • kubadilisha sentensi kutoka usemi halisi hadi usemi wa taarifa na usemi	1. Usemi halisi unatofautianaje na usemi wa taarifa? 2. Unazingatia nini unapobadilisha usemi?

			wa taarifa hadi usemi halisi akiwa peke yake au katika kikundi • kushirikiana na wenzake kutunga na kutathmini sentensi sahili za usemi halisi na usemi wa taarifa.	

Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

- Mawasiliano na ushirikiano: mwanafunzi anaposhirikiana na wenzake katika kazi za kikundi.
- Kujiamini: mwanafunzi anapomsomea mwenzake sentensi sahili alizotunga za usemi halisi na usemi wa taarifa.
- Ubunifu: mwanafunzi anapotunga sentensi sahili za usemi halisi na usemi wa taarifa.
- Hamu ya ujifunzaji: mwanafunzi anapotunga na kutathmini sentensi sahili za usemi halisi na usemi wa taarifa za wenzake.

Maadili

- Heshima: mwanafunzi anapothamini maoni ya wenzake katika kazi ya kikundi.
- Upendo: mwanafunzi anapopewa nafasi ya kushiriki katika shughuli za ujifunzaji darasani na katika kikundi.
- Uwajibikaji: mwanafunzi anapojitolea kuchukua nafasi mbalimbali katika shughuli za kikundi.
- Umoja: mwanafunzi anaposhiriki katika shughuli za kikundi.

Masuala Mtambuko

- Masuala ya kijamii: mwanafunzi anapotunga sentensi kuhusu suala lengwa.

Uhusiano na Masomo Mengine

- English, Indigenous Languages na Foreign Languages: masomo haya pia hushughulikia usemi halisi na usemi wa taarifa.
- Social Studies: somo hili pia linashughulikia masuala ya kijamii.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini				
Viwango / Vigezo	**Kuzidisha Matarajio**	**Kufikia Matarajio**	**Kukaribia Matarajio**	**Mbali na Matarajio**
Kuweza kutambua usemi halisi na usemi wa taarifa katika matini.	Anatambua usemi halisi na usemi wa taarifa katika matini kwa urahisi.	Anatambua usemi halisi na usemi wa taarifa katika matini.	Anatambua baadhi ya usemi halisi na usemi wa taarifa katika matini.	Anatambua baadhi ya usemi halisi na usemi wa taarifa katika matini kwa kuelekezwa.
Kuweza kujadili kanuni za kubadilisha usemi halisi kuwa usemi wa taarifa.	Anajadili kwa kina kanuni za kubadilisha usemi halisi kuwa usemi wa taarifa.	Anajadili kanuni za kubadilisha usemi halisi kuwa usemi wa taarifa.	Anajadili baadhi ya kanuni za kubadilisha usemi halisi kuwa usemi wa taarifa.	Anajadili baadhi ya kanuni za kubadilisha usemi halisi kuwa usemi wa taarifa kwa kuelekezwa.
Kuweza kutumia usemi halisi na usemi wa taarifa ifaavyo.	Anatumia usemi halisi na usemi wa taarifa ifaavyo kwa urahisi.	Anatumia usemi halisi na usemi wa taarifa ifaavyo.	Anatumia baadhi ya usemi halisi na usemi wa taarifa ifaavyo.	Anatumia baadhi ya usemi halisi na usemi wa taarifa ifaavyo kwa kusaidiwa.

SHUGHULI YA HUDUMA YA KIJAMII INAYOCHANGIA UJIFUNZAJI

Utangulizi

Shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji Katika Gredi ya 8, hujenga ujuzi aliojifunza mwanafunzi katika Gredi ya 7.Mwanafunzi anatarajiwa kutekeleza shughuli ya huduma ya kijamii moja, msisitizo katika Gredi ya 8 ikiwa ni kutayarisha mwanafunzi jinsi ya kutekeleza shughuli hiyo ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji. Maandalizi yatajumuisha hatua zifuatazo: kutambua changamoto katika jamii kupitia utafiti, kupanga na kuibua na suluhisho la kutatua changamoto aliyotambua. Matayarisho hayo yatafanywa katika vikundi. Wanafunzi watakuza maarifa, ujuzi na mtazamo kuhusu shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji waliojifunza katika somo la Stadi za Maisha na masomo mengine.

Ujuzi wa shughuli ya huduma ya kijamii unaotarajiwa kushughulikiwa ni;

i) **Uongozi:** wanafunzi watakuza ujuzi ufaao wa uongozi wakati wanapochukua nafasi mbalimbali ya utendakazi wanapojitayarisha kufanya shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji.

ii) **Ujuzi wa kifedha na Ujasiriamali:** wanafunzi watafaidika na ujuzi kuhusu matumizi ya fedha, kuweka akiba, uwekezaji kwa minajili ya maendeleo na ukuaji wa kiuchumi.Wanaweza kuzingatia mbinu mbalimbali za kupata mapato wanapotekeleza shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji, kupitia njia mbalimbali ya uvumbuzi. Vilevile wanaweza kutambua mawazo ya kibiashara na rasilmali watakayotumia kutatua mahitaji ya kijamii.

iii) **Utafiti:** wanafunzi wanatarajiwa kutambua changamoto au masuala mtambuko katika jamii na kuonyesha jinsi ya kutatua changamoto hiyo. Pia watapata ujuzi wa jinsi ya kuripoti matokeo yao.

iv) **Mawasiliano:** wanafunzi waonyeshe utaratibu utakaotumika katika mradi halisi kwa mfano, jinsi wanatarajia kuwasiliana na wanajamii aidha mtandaoni au nje ya mtandao.

v) **Uraia:** wanafunzi wanaposhiriki katika shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji katika gredi hii, watapewa haki, upendeleo na majukumu ya raia, hivyo kuwapa hisia ya kuhusika na kuwa na mshikamano kwa taifa. Pia watahamasishwa kujihusisha na kuchukua majukumu madhubuti katika kuunda jamii yenye amani, uvumilivu na shirikishi.

vi) **Stadi za Maisha:** wanafunzi watapata ujuzi wa kimaisha kama vile kufanya maamuzi,kuwa na msimamo thabiti,kuwasiliana ipasavyo, kutatua changamoto na udhibiti wa msongo wa mawazo. Hii itawawezesha kudhibiti mahusiano baina ya watu, kukuza ujuzi wa uongozi bora na pia kugundua na kukuza vipaji vyao.

vii) **Maendeleo ya jamii:** wanafunzi watapata ujuzi muhimu ili kuleta mabadiliko yanayofaa ikiwa ni pamoja na kujenga jumuia imara na thabiti zaidi.

Mapendekezo ya Masuala Mtambuko	**Matokeo maalum yanayotarajiwa**	**Mapendekezo ya Shughuli za Ujifunzaji**	**Maswali Dadisi**
• Uharibifu wa mazingira • Magonjwa yanayotokana na mienendo ya maisha • Magonjwa ambukizi na yasiyoambukizwa • Umaskini • Misukosuko katika jamii • Uhifadhi wa vyakula • Migogoro katika jamii **Tanbihi** Haya ni mifano ya mapendekezo ya masuala mtambuko. Walimu wanapaswa kuwaruhusu	Kufikia mwisho wa shughuli ya huduma ya kijamii, mwanafunzi aweze; a) kutambua changamoto katika jamii kupitia utafiti b) kupanga mikakati ya kutatua changamoto zilizobainishwa katika jamii c) kupanga suluhisho la changamoto iliyotambuliwa d) kuthamini haja ya kuhusishwa jamii.	Mwanafunzi aelekezwe; • kuchanganua masuala mtambuko katika jamii yanayohitaji kushughulikiwa wakiwa katika vikundi • kuchagua masuala mtambuko yanayohitaji kushughulikiwa kwanza na kueleza sababu zake wakiwa katika vikundi • kufanya utafiti wakiwa katika vikundi kwa kutumia vifaa vya kidijitali, vyombo vya habari vilivyochapishwa/maingiliano na wanajamii/watu wenye tajriba katika kutambua changamoto katika jamii • kujadili mbinu za kusuluhisha changamoto ya suala alilolitambua wakiwa katika vikundi • kupendekeza njia mwafaka ya kutatua changamoto aliyotambua wakiwa katika vikundi	1. Je, utatambua vipi mahitaji ya kijamii? 2. Je, kwa nini ni muhimu kufanya maandalizi ya kutosha kabla ya kuanza mradi?

<table>
<tr>
<td>wanafunzi kutambua masuala mtambuko kulingana na muktadha na uhalisia wao.</td>
<td></td>
<td>

kujadili mbinu na vifaa atakavyotumia kukusanya data kuhusu changamoto husika k.v hojaji, mahojiano na utazamaji
kutayarisha vifaa atakavyotumia kupata habari/data
kutambua rasilmali atakayohitaji katika mradi wa shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji (k.v kibinadamu, kiufundi kifedha n.k)
kujadili ni lini mradi utaanza na kumalizika
kuandaa ratiba ya utekelezaji wa mradi mzima
kupanga majukumu ya kufanywa na kila mwanakikundi
kutafakari vile ambavyo maandalizi ya mradi yalivyoboresha ujifunzaji.

</td>
<td></td>
</tr>
<tr>
<td colspan="4">Vipengele muhimu vya shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji inayoshughulikiwa ni;
a) kutambua changamoto katika jamii kupitia utafiti
b) kupanga jinsi ya kutatua changamoto iliyotambuliwa
c) kubuni mikakati ya kutatua changamoto aliyotambua.</td>
</tr>
<tr>
<td colspan="4">Umilisi wa Kimsingi Unaokuzwa

Mawasiliano na ushirikiano: wanafunzi wanapojadiliana katika kikundi kuhusu njia bora za kutekeleza mradi.
Kujiamini: wanafunzi wanapotekeleza mradi wa shughuli ya huduma ya kijamii inayochangia ujifunzaji wanakuza ujuzi wa kujitambua na uongozi bora.
Ubunifu: wanafunzi wanaposhirikiana katika kikundi kutambua mbinu mbalimbali ya kutatua changamoto waliyotambua.
Uwazaji kina na utatuzi wa matatizo: wanafunzi wanapotekeleza mradi wataonyesha uhuru katika kutambua mahitaji ya kijamii, kutafiti mbinu mbalimbali za kusuluhisha changamoto na kufanya matayarisho muhimu ya kushughulikia changamoto husika.

</td>
</tr>
</table>

- Ujuzi wa kidijitali: wanafunzi wanapotumia vifaa vya kidijitali kufanyia utafiti kuhusu changamoto ya kijamii ambayo wanashughulikia.
- Hamu ya ujifunzaji: wanafunzi wanapotambua changamoto katika jamii inayopaswa kushughulikiwa na kuandaa maandalizi ya kutekeleza mradi wanapata maarifa na ujuzi mpya.
- Uraia: wanafunzi wanapochagua masuala mtambuko yanayofaa kushughulikiwa kwanza katika jamii.

Masuala mtambuko

- Mshikamano wa kijamii: wanafunzi wanapojadiliana kuhusu mbinu mbalimbali ya kusuluhisha changamoto waliyotambua.
- Uwazaji kina: wanafunzi wanapojadiliana mbinu mbalimbali ya kusuluhisha changamoto waliyotambua.

Maadili

- Uadilifu: wanafunzi wanapofanya utafiti kwa kutumia vifaa vya kidijitali na vyombo vya habari vilivyochapishwa kutambua changamoto ya kijamii inayohitaji kushughulikiwa.
- Heshima: wanafunzi wanapojadiliana kuhusu masuala mtambuko katika jamii yanayohitaji kushughulikiwa.

Vigezo na Viwango vya Kuzingatia katika Kutathmini

Viwango / Vigezo	Kuzidisha Matarajio	Kufikia Matarajio	Kukaribia Matarajio	Mbali na Matarajio
Kuweza kutambua changamoto katika jamii kupitia utafiti.	Anatambua waziwazi na kwa wepesi changamoto katika jamii kupitia utafiti.	Anatambua changamoto katika jamii kupitia utafiti.	Anatambua baadhi ya changamoto katika jamii kupitia utafiti.	Anatambua baadhi ya changamoto katika jamii kupitia utafiti kwa kusaidiwa.

Kuweza kupanga mikakati ya kutatua changamoto zilizobainishwa katika jamii.	Anapanga mikakati ya kutatua changamoto zilizobainishwa katika jamii kwa mantiki na kwa uwazi.	Anapanga mikakati ya kutatua changamoto zilizobainishwa katika jamii.	Anapanga mikakati ya kutatua baadhi ya changamoto zilizobainishwa katika jamii.	Anapanga mikakati ya kutatua baadhi ya changamoto zilizobainishwa katika jamii kwa kusaidiwa.
Kuweza kupanga suluhisho kwa changamoto iliyotambuliwa.	Anapanga kwa makini na waziwazi suluhisho kwa changamoto zilizotambuliwa.	Anapanga suluhisho kwa changamoto zilizotambuliwa.	Anapanga suluhisho kwa baadhi ya changamoto zilizotambuliwa.	Anapanga suluhisho kwa baadhi ya changamoto zilizotambuliwa kwa kuelekezwa.

MUHTASARI WA MBINU ZA KUTATHMINI, NYENZO ZA KUFUNDISHIA NA MAPENDEKEZO YA SHUGHULI NYINGINE ZILIZORATIBIWA ZA UJIFUNZAJI

MADA	MAPENDEKEZO YA MBINU ZA KUTATHMINI	MAPENDEKEZO YA NYENZO ZA KUFUNDISHIA	MAPENDEKEZO YA SHUGHULI NYINGINE ZILIZORATIBIWA ZA UJIFUNZAJI
KUSIKILIZA NA KUZUNGUMZA	a) Kumakinikia jinsi mwanafunzi anavyotumia lugha katika mawasiliano b) Kujibu maswali c) Maigizo d) Kutambua k.m. kwenye orodha e) Kuambatanisha maneno na majibu f) Mijadala g) Mazungumzo h) Matumizi ya ishara za mwili k.v ishara za uso, za mikono na mabega kuimarisha masimulizi yake i) Wanafunzi kufanyiana tathmini	• Chati • Michoro na picha • Mgeni mwalikwa • Vifaa vya kidijitali (k.v tarakilishi/vipakatalishi, kinasasauti, rununu, projekta, video) • Mti maneno • Kapu maneno • Vitabu mbalimbali	1. Kazi ya vikundi 2. Vyama vya ushirika shuleni 3. Mijadala inayohusu masuala mtambuko mbalimbali 4. Ziara za nyanjani 5. Kutagusana na vyombo vya habari na vifaa vingine vya kidijitali

KUSOMA	a) Kutunga sentensi k.m. kwa kutumia msamiati lengwa b) Kujibu maswali k.m. katika ufahamu c) Kutoa muhtasari wa ufahamu au matini yaliyosomwa d) Kusoma kwa sauti e) Wanafunzi kufanyiana tathmini f) Potfolio g) Shajara	• Tarakilishi/vipakatalishi • Kinasasauti • Rununu • Projekta • Tarakilishi/vipakatalishi • Kinasasauti • Rununu • Kamusi mbalimbali	1. Kazi ya vikundi 2. Vyama vya ushirika shuleni 3. Mijadala inayohusu masuala mtambuko mbalimbali 4. Ziara za nyanjani 5. Kutagusana na vyombo vya habari na vifaa vingine vya kidijitali
KUANDIKA	a) Kuandika tungo mbalimbali b) Wanafunzi kufanyiana tathmini c) Potfolio d) Shajara e) Mijadala kuhusu vidokezo vya insha	• Kielelezo cha insha ya masimulizi • Kielelezo cha insha ya maelezo • Kielelezo cha insha ya wasifu • Nakala ya barua ya kirafiki • Nakala ya barua rasmi	1. Kazi ya vikundi 2. Vyama vya ushirika shuleni 3. Mijadala inayohusu masuala mtambuko mbalimbali 4. Ziara za nyanjani 5. Kutagusana na vyombo vya habari na vifaa vingine vya kidijitali
SARUFI	a) Kutambua k.m. kwenye orodha b) Kuambatanisha maneno lengwa c) Kujaza mapengo	• Tarakilishi/vipakatalishi • Kinasasauti • Rununu • Projekta • Kapu maneno	1. Kazi ya vikundi 2. Vyama vya ushirika shuleni 3. Ziara za nyanjani

	d) Kutunga sentensi e) Kazi mradi	• Mti maneno • Kadi maneno • Picha za vitu mbalimbali • Michoro • Chati • Mabango • Sanamu • Nyenzo halisi	4. Kutagusana na vyombo vya habari na vifaa vingine vya kidijitali